

A város élni akar
Veszprém 1919-29

GIZELA
NAPOK
2008
VESZPRÉM

A város élni akar
Veszprém 1919–29

Veszprém
2008

Válogatta és szerkesztette
Csiszár Miklós

Kiadja: az Eötvös Károly Megyei Könyvtár
Felelős kiadó: Pálmann Judit mb. igazgató

Címlap, tördelés: Palkóné Jády Melitta

Készült: Veszprémben a Faa Produkt Nyomdában

A kiadást támogatta:
a Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

ISBN 978-963-9510-10-4

Előszó

Előre bocsátom, hogy nagyon szeretem a történelmet. Szeretem azért, mert a régmúlt történései, talán az emlékek törvényszerűségei miatt, mindig egy kicsit meseszerűen őrzik meg az eseményeket. Szeretem azért, mert nagyon sok tanulsággal szolgálhat a ma emberének, és ha okosan bánunk az elődök tapasztalataival, akkor elkerülhetünk egy sor olyan történést, amely csak szenvedéseket okozott az emberiségnek, vagy hazánkknak. Gondolok elsősorban a háborúkra, legyen az világméretű, vagy helyi jellegű. De gondolok a különböző érákra, diktátorok korszakaira, vagy a nép, a nemzet szabadságvágyából indított és többnyire vérbefojtott forradalmakra is.

Amiért ez a könyv különösen fontos és érdekes az az, hogy rólunk, vespéremiekről szól egy olyan korszakban, amikor nagy szükség volt a lelkierőre, a civil kurázsira, és amelynek lelkületére ma is nagy szüksége van a városnak. Ez a korszak az első világháborút követő időszak, amelyben szinte mindent újra kellett kezdeni. Emberi, családi tragédiák után újra felállni és elkezdni az építkezést, folytatni az életet. Jól fejezi ki ezt a lelkiállapotot a könyv címe is: „A város élni akar” – jó ezt hallani és fantasztikus élmény azt olvasni, hogy nagyszüleink, vagy dédszüleink mennyire akartak élni és elfelejteni a borzalmakat. Ez mindenképpen fontos tanulsága ez ennek kornak és ennek a kordokumentumnak. Pedig nem volt könnyű.

Gondoljunk csak bele. Egy felfordult világban, vesztes háború után megcsonkítva az országot, Trianon, lelkeket nyomorító döntéseit követően, a Tanácsköztársaság csatározásai által vérezve. Lassan visszajönnek a férfiak a frontról, már akik életben maradtak és közöttük is sok a sérült. A vespéremi 31-es gyalogezred maradéka, testben talán fiatal, de lélekben megvénült férfiak és az aggodalomtól elgyötört asszonyok, anyák a városban, akik közül sokan hiába várják vissza szeretteiket. Talán sokan nem tudják, hogy ebben az időszakban Veszprém román megszállás alatt nyögött 50 napig.

De a város élni akart, ami azt jelentette, hogy túljutva a borzalmakon egy újjáéledő nemzedék megkezdte az építkezést. Újraélednek a civil szerveződések. Városrészi egyesületek alakulnak, szakmai és egyházi egyletek, körök létesülnek, és ahogy gyógyult a lélek, úgy gyógyult a város is. Csodálatos és tiszteletreméltó korszak ez abból a szempontból, ami egyben a tanulsága is, hogy a bajban létezik az összefogás, és az élni akarás mindent képes legyőzni. Csak megköszönhetjük ezt a példát a szülőknek, nagyszülőknek, dédszülőknek, ki milyen életkorban forgatja e könyv lapjait. KÖSZÖNJÜK!

Még valakiknek tartozunk köszönettel. Mégpedig a kor dokumentálóinak, az újságíróknak és mindazon írástudóknak, akik megörökítették számunkra ezt a korszakot, hogy tanulhassunk belőle. Mert tanulni sohasem késő. Ez is azt bizonyítja, hogy egy demokráciában mennyire fontos a nyilvánosság, mennyire fontos az újságírók munkája. Ezek a dokumentumok egyben megerősíthetik bennünk ragaszkodásunkat szűkebb pátriánkhoz, a városhoz, Veszprémhez. Csak remélni tudom, hogy mindazok, akik e könyv lapjait forgatják, egy kicsit más emberként folytatják majd az életüket és okulnak az elődök tetteiből és élni akarásából.

„A város élni akar” – ezt szinte ma is elmondhatnánk, mert ha nem is vagyunk egy vesztes háború után, de mindenképpen olyan időket élünk, amikor sokan vesztesnek érzik magukat. A rendszerváltás veszteséinek. Ma sem kisebb a feladatunk, mint újraépíteni a csalódott lelkeket, tanulni a demokráciát és megfogni mindazok kezét, akik már-már feladták a reményt, hogy lehet és kell is egy új, egy szebb és egy emberibb világot létrehozni, egy élhetőbb várost építeni, mert az utódaink majd ránk fognak emlékezni és nem mindegy, hogy ezt milyen módon teszik.

Végül, de nem utolsósorban, köszönet a könyv alkotójának, hogy csokorba fogta Veszprém történelmének ezt a szeletét.

Debreczeni János

Veszprém Megyei Jogú Város polgármestere

A felborult világ

Címszavak a korszakról

1918. május 8-án a románok békeszerződést kötnek a központi hatalmakkal, októberben az Osztrák-Magyar Monarchia fegyverszünetet kér. Wilson válasza: a monarchiának nemzetiségeivel kell tárgyalnia. Október 21. elszakad Ausztria a birodalom többi részétől, október 28-án bejelentik a független cseh állam megalakulását. Október 29-én Horvátország, 30-án Szlovákia szakad el Magyarországtól és megalakul Csehszlovákia. Károlyi Mihály miniszterelnök lesz. November 13. lemond trónjáról IV. Károly király. Nov.16-án a Nemzeti Tanács bejelenti az önálló Magyar Köztársaság megalakulását. December 1. a Szerb-Horvát-Szlovén királyság proklamációja Párizsban, Erdélyt Romániához csatolják. Két hét múlva megindulnak a román csapatok Magyarországra felé.

1919. március 21. Károlyi lemond, megalakul a Forradalmi Kormányzótanács, proklamálják a Magyarországi Tanácsköztársaságot. A román csapatok április 15–16-án a front teljes hosszában megtámadják Magyarországot, a csehek április 27-én lépik át a magyar határt.

Szegeden Horthy Miklós megkezdi a Nemzeti Hadsereg szervezését. Augusztus elsején lemond a Tanácskormány. Augusztus 4-én a királyi román csapatok megszállják Budapestet.

Veszprém városát is erősen megéri a forgószél, és mindent felkavart. Az országos felfordulás itt is leképeződik. A röpké négy hónap alatt államosítanak, átneveznek, átszerveznek mindent, amit csak lehet. Az iskolák sem maradnak változatlanul. Még a veszprémi „nevelőmunkások” – így aposztrofálták a tanítókat-tanárokat – szakszervezetének helyi csoportját is megalakítják. Ahogy azt a Vörös Zászló (a Veszprémi Hírlap megszüntetése után jelentkezett friss lap) írja, a tanítói szervezet elnöke Mattuschek Richárd felsőkereskedelmi iskola igazgatója, alelnöke Kövesi Lajos a kegyesrendi főgimnázium igazgatója, valamint Kránitz József tanító lett. Olyan tagjai voltak a vezetőségnek, mint Gubicza Lajos, Balassa Kálmán, Beöthy Aladár és Ghimesy Mária az Angolkisasszonyok intézetének főnöknője. Szerencsére az új tanév megint a régiék szerint kezdődött.

A veszprémi Hírlap 1919. augusztus 10-én megjelent számában hozzá olvasóinak tudomására, a négy hónappal előbb abbahagyott működését folytatja és újra megjelenik, a papírhiányra való tekintettel azonban csak hetente egyszer.

A város lakosságát, de vezetőségét is jelentős atrocitások érték. A megalakult új hatalmi szervezet a város tanácsát polgármesterestül együtt túszként tartva, az ügyészség fogházába vetette. És ezt még tetőzte az a tény, hogy augusztus hónapban a román megszálló csapatok ellepték Veszprémet is.

A tanácskormány alatti veszprémi történeésekről Gutheil Jenő ad – mint az események szemtanúja, – részletező, teljességre törekvő összeggést „A kommunisták uralma Veszprémben” című, 1920-ban megjelent könyvében, amit már 1919. év végén reklámoz a Veszprémi Hírlap.

A megszálló román kir. csapatok parancsnokának
engedélyével
A román megszállás nem irányul a magyar nép ellen

A kommunisták rosszakaratú híresztelésével szemben megnyugtattuk annak idején már közönségünket, hogy a román megszálló csapatok nem viseltetnek a magyar néppel szemben ellenséges érzülettel, hanem lovagias ellenfél módjára járnak el. Azóta erről mindenki tapasztalatból meggyőződhetett. Mégis a veszprémi megszálló csapatok gavallér parancsnokának, *Totescu* őrnagy úrnak, intenciójához képest ezt újra hangsúlyozzuk.

Egyúttal megnyugtadjuk a város közönségét, hogy a megszálló csapatok parancsnoksága nemcsak nem óhajtja korlátozni a szükséges rendszabályokon túl szabadságunkat, hanem hazafias érzésünkkel, fájdalomainkkal szemben is megértő rokonszenvvel viseltetik s azért semmi akadályja sincs annak, hogy nemzeti ünnepeinket külső dísszel is megüljük. Budapest már hetek óta a trikolorok pompájában díszlik, Szent István napján tűzzük ki mi is hármasszínű lobogóinkat. A hármasszín diadalát is üljük ma Szent István napján, diadalát a vörös gyűlölet véres színén...

Veszprémi Hírlap, 1919. augusztus 20. 3. p.

Hirdetmény

Veszprém r. t. város 1919. szeptember hó 9-én megtartott tanácsülésének határozata folytán az alábbiakat tesszük közhírré.

A helybeli megszálló román királyi csapatok parancsnoka ma délelőtt folyamán a város vezető közegeit magához kérte s a következőket mondotta el:

Állítólag beérkezett jelentések szerint Siófok felől fehérgárdisták egy éjszaka folyamán a Veszprémben állomásozó román csapatokat meglepetésszerűen szándékoznak megtámadni, mely alkalommal Veszprémben 300 fegyverrel felszerelt egyén is csatlakoznék a támadókhoz.

Megjegyezte a román parancsnokság, hogy abban az esetben, ha a Veszprémben állomásozó román katonák közül egy áldozatul esik, ezért a helybeli polgárság közül ötvenet fognak kivégezni. Ha román tiszt az

áldozat, akkor megfelelően magasabb létszámú egyén kivégzésével vesznek elégtételt.

Ha a helybeli román csapatok megtámadtatása esetén a veszprémi lakosság a támadókhöz csatlakozik, akkor a városi tanács összes tagjai halálbüntetéssel bűnhődnek és ez esetben Veszprém városát tüzéséggel porrá lövik.

Fentiek, illetve a város közérdekének szemelött tartása mellett most már utoljára elrendeljük, hogy ezen hirdetés megjelenésétől számítandó 24 órán belül a még esetleg egyeseknél kint levő fegyver (vadász és katona fegyver) a román katonai parancsnoksághoz beszállíttassék, mert ha ezután a házkutatások alkalmával román járőr valakinél fegyvert talál, az illetőt szigorú román bírói eljárás alá vonják.

A reánk háramló nagy felelősség tudatában városunk elsőrangú érdekeire való tekintettel felszólítjuk a város közönségét, hogy a román katonai parancsnokság parancsainak készséggel tegyen eleget mindenki, nehogy egyesek meggondolatlansága következtében ártatlan polgártársaink essenek áldozatul. Tudatjuk végül a polgársággal, hogy a megszálló román csapatok városunk védelmére, a kommunizmus letörésére és a közrend fenntartására, nem pedig ellenséges szándékkal jöttek városunkba.

Veszprém, 1919. szeptember 9.

dr. Török, r.-kapitány.

dr. Komjáthy, polgármester

Veszprémi Hírlap, 1919. szeptember 11. 2. p.

Elmentek a románok

Pénteken a következő falragasz jelent meg Veszprémben: A felsőbb román és magyar hatóságok megegyezésének megfelelően Veszprém a magyar csapatoknak átadatik. A román parancsnokság közhírré teszi, hogy ezt a legjobb egyetértésben fogja végrehajtani és kéri a lakosságot, hogy az eddigi köznyugalmat és rendet fenntartsa, kerüljön mindennemű összeütközést a román katonasággal, nehogy a legkisebb kihívásra megtorlás következék be.

A román csapatok parancsnoksága egyszersmind a lakosságnak, a polgári

és katonai hatóságoknak köszönetét fejezi ki a méltóságteljes és jóindulatú magatartásért, amit eddig a román csapatokkal szemben tanúsítottak.

Veszprém, 1919. október 2.

A román csapatok parancsnoksága.

A városparancsnokság

Sion, alezredes.

Totescu, őrnagy

Veszprémi Hírlap, 1919. október 5. 4. p.

Nemzeti csapatok Veszprémben

Egy cikk közleményünk hírül adja, hogy a Veszprémet megszállva tartott román katonaság felsőbb parancsra tegnap, szombaton innét kivonult. A román parancsnokság azonban, amint a hirdetményéből látható, addig nem vonta ki ittlévő csapatait, amíg a magyar nemzeti hadsereg katonái ide be nem vonultak és a rendfenntartást tőlük át nem vették. Ez tegnap reggel megtörtént. A zalaegerszegi gyalogezred egyik zászlóaljja érkezett meg tegnap, szombaton reggel 8 óra 15 perckor különvonaton Veszprémbe s a lakosság nagy lelkesedése közben bevonult a városba *Fox Jenő* százados zászlóaljparancsnok vezetése alatt.

A nemzeti csapatok, amelyeknek fogadására a helybeli polgári hatóságok is megjelentek, a vármegyeház elé vonult s itt leadta jelentését *Istvánffy Miklós* ezredes, vármegyei karhatalmi parancsnoknak, illetőleg általa *Berthom* francia tábornoknak, az ántánt-misszió Veszprémben időző megbízottjának. A románok ekkor átadták a várost a polgármesternek, illetve a vármegye megszállott részét az alispánnak és csapataikkal kivonultak a városból.

A nemzeti csapatok megérkezése alkalmából minden középületre kitzúzták a nemzetiszínű lobogót, a csapatokat dr. *Bibó Károly* alispán és dr. *Komjáthy László* polgármester meleg szavakkal üdvözölték. A zalaegerszegi zászlóalj csak ideiglenesen szállotta meg Veszprémet, addig, amíg a karhatalmi zászlóalját meg nem szervezhetik, amelynek *Győri Károly* őrnagy lesz a parancsnoka.

A karhatalom megszervezése céljából tegnap d. u. jött székvárosunkba Devecserből *Theimer* alezredes, a vármegyei katonai parancsnok, akit a

vasútnál a helybeli parancsnokság és a polgári hatóság az alispánnal élén fogadott. A városi karhatalmi parancsnokság székhelye a mai naptól kezdve a Revitzky-házban lesz.

Veszprémi Hírlap, 1919. október 5. 3. p.

Ünnepi lakoma

A Veszprémbe érkezett nemzeti csapatok tiszteletére Veszprém város tanácsa tegnap, vasárnap este társasvacsorát rendezett a Korona-vendéglő éttermében, amelyen mintegy 150-en vettek részt. A kellemes együttlétben eltöltött lakomán legelsőnek dr. *Komjáthy László* polgármester mondott köszöntőt. Örömet fejezte ki a nemzeti csapatok megérkezése fölött. Erre tisztikarára és alezredesére ürítette poharát. Dr. *Rott Nándor* megyéspüspök mély ihlettel emlékezett meg Istennek csodatévő erejéről, aki feltámasztotta a sokat vérzett nemzetünket. Ő is a hadsereget éltette. *Teimer Oszkár* alezredes, vármegyei katonai parancsnok szívből mondott köszönetet az üdvözlésekért s annak a reményének adott kifejezést, hogy a magyarérezésű katonák, akik a szociális fejlődésnek útját nem állják, csak a rendet kívánják fenntartani, segítségére lesznek a polgárságnak a keresztény Magyarország kiépítésében. Még sokan mondottak szép és értékes tartalmú pohárköszöntőt, de lapunk sajnos szűk keretei nem engedik, hogy ezek mindenikéről megemlékezzünk. Ki kell azonban emelnünk közülük *Barta János* kormánybiztos és *Fox* százados, százlóalj parancsnoknak felszólalásait, amelyek igaz magyar szívek dobogását árulták el s szépségükkel és forróságukkal a jelenlevők magyar szívét is lázba hozták. Felköszöntőket mondottak még dr. *Bibó Károly* alispán, dr. *Csete Antal* városi főügyész, *Demjén Márton* ref. esperes, dr. *Győrffy Zoltán* v. főjegyzőhelyettes, dr. *Simon György* kanonok, dr. *Schmidt Imre* szolgabíró, ifj. *Csomány János* kispap, *Molnár* főhadnagy és még mások. A lakoma a legvidámabb hangulatban éjjel 11 órakor ért véget.

Veszprémi Hírlap, 1919. október 7. 2. p.

A románok veszprémi garázdálkodásából

Említettük korábban, hogy a veszprémieknek nincs okuk arra, hogy a románok immár a múlt rossz emlékeihez tartozó itt időzésének nagyon örüljenek. Egy kis tükörkép viselt dolgaikból: *Angeli Mártont* megsarcolták 100.000 koronával, *Heberling Lajost* 20.000 korona erejéig, *Laszkáry Miklós* lakását teljesen kifosztották s ez által neki körülbelül 300.000 korona kárt okoztak; *Bokrossy Ferenc* kereskedőtől 20.000 K-t kényszerítettek ki. *Kenessey István* királyszentistváni ref. tanítót 10.000, *Sáry József* peremartoni intézőt 10.000 koronával károsították meg, egy menekült tisztviselőtől 1000 K-t követeltek, amiért bútorainak a vasúti kocsikból való kirakását megengedték.

Veszprémi Hírlap, 1919. november 9. 3. p.

Megindultak a vonatok

A románok eltávozásával végre lehetővé vált, hogy Veszprém is újra bekapcsoltassék a vasúti forgalomba. A helybeli állomásfőnökség értesítése szerint október 8-tól kezdve Veszprémből induló, illetve ide érkező vonatok a következők: Jutas–Czellődömölk–Szombathely felé indul d. u. 2 ó. 27 p.-kor, e felől érkezik reggel 7 ó. 56 p.-kor; Jutas–Újdombóvár felé indul d. e. 11 ó. 30 p.-kor, e felől érkezik d. e. 10 ó. 55 p.-kor; Alsóörs–Balatonfüred–Tapolcza felé (csatlakozással Budapestre) indul d. e. 9 ó. 44 p.-kor, ez irányból érkezik este 7 ó. 46 p.-kor; Jutas–Székesfehérvár–Budapest felé indul reggel 6 ó. 54 p.-kor, innét érkezik d. u. 3 ó. 55 p.-kor. Ezek a vonatok mindennap közlekednek. Csak minden páros napon indul Jutas–Győr felé éjjel 3 ó. 5 p.-kor s érkezik ez irányból d. u. 4 ó. 35 p.-kor. Valamennyi felsorolt vonat vegyes vonat.

Veszprémi Hírlap, 1919. október 12. 3. p.

Horthy Miklós, akkor még a nemzeti hadsereg fővezére, 1919. október 16-án, vonaton érkezett Veszprémbe. A városházán és a megyeházán tett látogatás után a Korona szálló éttermében adtak ebédet a tiszteletére. Horthy Veszprémből Győrbe indult különvonatával.

1919 októberében dr. Bibó Károly alispán utasítására igazoló eljárást kellett lefolytatni a kommün alatti magatartás vizsgálatára valamennyi közigazgatásban dolgozó személynél. Falragaszok hívták fel a lakosság figyelmét, hogy az egyes tisztviselőkről tudott terhelő adatokat zárt levélben hozzák az igazoló bizottságok tudomására.

A Move megszervezése Veszprémben

A múlt vasárnap nagyon előkelő nagygyűlést tartott a Move előkészítő bizottsága. A színház teles-tele a megjelentek nagy számától a város minden társadalmi osztályából. Valahogy a közös nemzeti érzés, a jelen sivársága összehozta az embereket.

Mikor d. u. 3 órakor Teimer alezredes megjelent a nyilvánosság előtt, ünnepi hangulat szállta meg a közönséget. Üdvözölve az egybegyűlteket, a lobogó lelkesedés hangján nyitotta meg a gyűlést. Mi hozta létre a Move-t, szolt kérdése. A felébredt nemzeti lelkesedés. Ez lesz hivatva megóvni a magyar fajt a közelébe lopódzott idegen faj elemészto pusztítása ellen. Másrészt ez a most életre kelt lelkesedés lesz képes arra, hogy a magyar turult vissza vigye a Kárpátok-bérceire és az Adria völgyébe.

Kitörő taps volt a közönség hálája ezért a katonás, hatalmas hangon, izzó lelkesedéssel előadott szép megnyitóért. A közönség percekig tapsolta a kiváló katonaszónokot.

Utána Györke százados lépett az emelvényre. Lendületes szavak kíséretében ismertette a Move célját. Röviden szólva, az egyesület célját a mélységes magyar faji érzés kiművelésében látja, amelynek át kell szónie az egész magyar életet. Akar a Move erős, egészséges fajiságot, azért felhasznál minden alkalmat a fiatalok és felnöttek edzésére. Akar értelmi művelődést. Ennek szolgálatába állítja be összes közművelődési intézményeit. Akar nagy, nemzeti öntudatot, azért minden tevékenységében a tudományok terjesztése és gazdasági téren egyaránt a nemzeti eszme, magyar gondolat és érzésvilág istápolását kívánja.

A társadalom tömörítésével ébresztetni kívánja az erő öntudatát, a kötelességérzést, az önbizalmat. Munkájába bekapcsolja a nőket, hogy

bennük is fokozza a faji összetartozandóság érzését. A közönség lelkes helyeslése a tanúság rá, hogy az előadó szavai jó talajra találtak. Hisszük, hogy a Moveba való belépésre szóló felhívásnak meglesz az eredménye.

Jelentkezni lehet Veszprémben, a Reviczky-házban d. e. 10-1, d. u. 3-5 óráig. A Himnusz eléneklése zárta be a nagygyűlést.

Veszprémi Hírlap, 1919. november 1. 3. p.

Ébredő Magyarok gyűlése

Amint jeleztük, az Ébredő Magyarok egyesületének veszprémi csoportja október 25-én, a múlt szombaton délután 5 órakor tartotta alakuló gyűlését a színházban. A gyűlést *Tihanyi Kiss Sándor* ref. lelkész, a lobogó szavú hazafi nyitotta meg és kifejtette az egyesület célját, amely nem politikai szervezkedés, hanem kizárólag társadalmi és gazdasági szervezkedés a magyar nemzeti öntudat ébrentartására, az irodalom megtisztítására és a keresztény erkölcsök kifejlesztésére. A gyűlés ezután megválasztotta a tisztkart, az elnöki székbe lelkes egyhangúsággal *Tihanyi Kiss Sándort* ültetvén, aki hosszabb programot adott s nemes ihlettel tette buzdított. Különösen élénk visszhangra talált az a kijelentése, hogy a gazdasági életet társadalmi ellenőrzés alá kell helyezni s a visszaéléseket keresztény oldalon is kíméletlenül ostorozni. E célból az egyesület a veszprémi Egyed-vendéglő egyik szobájában, a tulajdonosok áldozatkészségéből, panaszirodát rendezett be, amely naponkint délután 5 órától 7-ig rendelkezésére áll a város közönségének. Lelkes taps között határozták el végül, hogy beadványt intéznek a városhoz, amelyben a mozi-jognak a városra való sürgős átruházását követelik.

Veszprémi Hírlap, 1919. november 11. 3. p.

Tűzhalál

A Veszprémi Takarékpénztárban az elmúlt hét szerdáján gyűjtogattak. A tűz egész délelőtt égett. Harangszó, tűzjelzés nem jelezte, pedig a füst ott gomolygott a tűzőr közelségében. De nehogy vád illesse derék tűzoltónkat, sietünk megírni, hogy csak kályhatűz volt. A kályhákban pedig bankókat égettek. December 9-ig u. is bevonták a helybeli pénzüzetek által

kibocsájtott tízkoronás pénztárjegyeket s elégették. Sok volt a szennyes, gyűrött. Voltak simábbak, fehérebbek is. Ámde kitudja: nem a szennyesebb szolgálta-e a nemesebb célt s a fehérebb a bűnösét? Nem a gyűröttebb járta-e a napi tej-, liszt-, burgonyabeszerzés kálváriás útját s a simább maradt volt az uzsoraáruk, a vérszopó kapzsiság, a megkerített erény csereeszköze? Melyik simult nyugodt megadással, melyik szégyenlős pironkodással a tűzágyra? Hangzott-e a lángban mentség, jajszó, panasz, átok?... Elpusztult valamennyi, talán mind a negyvenezer. A takarékpénztár vezetősége lefőzte a gavallérokat. Nem szivarra gyújtott a bankóval, hanem nagy szobákat fűtöttek velük hét kályhában. Így még a halálban is hasznosultak s talán jobban, mint a forgalomban...

Veszprémi Hírlap, 1919. december 11. 3. p.

A tanítóság köréből

A Veszprém városi tanárok és tanítók f. hó 25-én gyűlést tartottak, melyen a rendőrség képviselőjében megjelent *Végbely Sándor* helyettes-rendőrfogalmazó is. A gyűlés elítélte mindazon volt kartársakat, akik a prolerátdiktatúra alatt önként a kommunizmus szolgálatába állottak s egyúttal a testületből is kizárta őket. A határozatot a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat is értesítették. A kizártak névsora a következő: *Bánó József* volt műv. megbízott, *Baumgartner Mór* és *Kacska László* ker. isk. tanárok, *Kránitz József* és *Neumann Sándor* tanítók, *Szabó József* volt műv. megbízott és dr. *Vértesy Gyula* tanfelügyelő, *Krausz Rózát* pedig – ki soha tanító nem volt – mint betolakodott alkalmatlan idegent a testület tagjainak sorából kilökte.

Veszprémi Hírlap, 1919. augusztus 26. 3. p.

Az elvesztett háború után

1920. június 4-én a Párizs melletti Nagy-Trianon kastélyban aláírták a huszadik század legigazságtalanabb békeszerződését. Az aláírt békeszerződés értelmében Magyarországtól elvették területének több mint 2/3-át és lakosságának közel 2/3-át. A Magyar Királyság összterülete 324 411 km²-ről 92 963 km²-re csökkent, lakóinak száma pedig 18,2 millióról 7,6 millióra esett vissza.

Veszprém lakosságának az összetétele is jelentősen változott ebben a korszakban. 1910-ben a város lakossága 14 792 fő volt, ez az érték 1920-ra mindössze 15 586-ra növekedett, ez is csak úgy, hogy a háború következtében megemelkedett halálozási számot a jelentős számú betelepült kompenzálta. A Magyar Statisztikai Szemle adatai szerint (14. évf. 1936. 5. sz.) 1920–1930 között úgy nőtt Veszprém lakossága, hogy 1930-ban a 17 792 fős lakoságnál a természetes gyarapodás mindössze 82 fő volt. A tényleges lakosságszám növekedése a 2124 fős bevándorlásból eredt. Ebből a létszámból 1109 fő a trianoni békekötés következtében elcsatolt területekről érkezett. A kiadványban közölt statisztikai adatokból az is kitzínik, a város teljes lakosságából „ős veszprémi” 11 264 fő volt.

Az első világháborút lezáró békeszerződéseket a magyar társadalom szinte egyöntetű megdöbbenéssel és heves elutasítással fogadta. Civil szervezetek és egyéni mozgalmak hatására Veszprémben is létrejöttek a békeszerződés felülvizsgálatát követelő különböző szervezetek és rendszeresek voltak azok az ünnepélyek, megemlékezések, amelyek mind a megcsónkított országért, a hadifoglyokért, a szülőházajukból elűzöttekért, az elesettek emlékéért emelték fel szavukat. Számos irodalmi alkotás ihletője is volt a trianoni fájdalom.

A vesztes háborút követő nyomor és pusztulás mindenütt tetten érhető volt. 1921 augusztusában a veszprémi vasútállomás három vágányán álló vagonokban 33 erdélyi magyar család 118 tagja élt az akkori viszonyok között is embertelen körülmények között. Munkalehetőség csak kevesüknek adatott meg. Az egyik 13 fős családból is csak a legidősebb leány kapott munkát a kötőgyárban, ahol 18–20 koronát keresett naponta (Veszprémi Hírlap, 1921. augusztus 14.). Az anyagi javak pusztulása is tetten érhető. A háború öt éve alatt császári és királyi tartalékkórházként működő polgári és felsőkereskedelmi iskola Palotai úti épülete és bútorzata annyira tönkrement, hogy az 1919 februárjában tartott szemlén a bizottság a kár mértékét nem is tudta megállapítani. (Veszprémi Hírlap, 1919. február 16.) Jellemző volt az áruellátottságra, hogy rendszeresen hozta az újság a hírt, hogy a különböző jegyekre ki, mikor és mennyi árut vásárolhat, burgonyát, cukrot, vásznat, egyebet.

Nemzeti gyász

Amint legutóbb röviden jeleztük, Veszprém városa is kifejezést adott mélységes gyászának a békefeltételekben körvonalazott országmegcsonkítás felett. Vasárnap reggel az összes köz- és főbb magánépületekre kitűzték az összes lobogót és a templomok harangjai gyászistentiszteletre hívták a búsuló hazafiakat. A székesegyházban reggel 9 órakor hivatalos könyörgő istentisztelet volt, amelyet maga *dr. Rott Nándor* megyéspüspök pontifikált, majd utána emelkedett szellemben intézett vigasztaló szavakat a megjelentekhez. A misén a polgári és katonai hatóságok vezető férfiai is részt vettek. Nem hivatalos, de szintén ájtatos istentiszteletek voltak ez alkalomból a többi róm. kath. templomokban is és a szent misét mondó papok mindenütt szívük egész melegével igyekeztek a haza sorsán bánkódókat megvigasztalni. Hivatalos gyászistentiszteletek voltak e nap reggel 10 órakor a helybeli református és evangélikus templomokban is, amelyeken *Tihanyi-Kiss Sándor*, illetőleg *Héring János* lelkészek tartottak magas röptű, vigaszban is buzdító, néhol szeretettel ostorozó szónoklatokat. Dél előtt 11 órakor a színházban volt a város közönségének népgyűlése, amelyen az egybehívó *dr. Horváth Béla* polgármester-helyettes főjegyző elnökölt. Megnyitó szavai után *Krizmanits Grey Eleonóra* szavalt el nagy tűzzel és mély átérzéssel egy hazafias költeményt. A kis honleány előadását lelkesen megtapsolta a közönség. Ezután *Rakovszky István* mondotta el, óriási hatást érve el, a mai vezető helyünkön közölt gyönyörű, reménykeltő beszédét. Végül táviratot intéztek a kormányhoz, amelyben tiltakoztak a megalázó, gyilkos békefeltételek ellen. – A tanulóifjúság egy részének, a gimnazistáknak szintén vasárnap volt templomi istentiszteletük, ahol *Russzel Károly* kegyesrendi tanár igen szép beszédet mondott. A róm. kath. elemi iskolásoké ma de. volt a Szt. Anna templomban. Ugyancsak ma, 21-én reggel volt tábori mise a Búzapiaci-téren a katonaság részére, amelyen a polgári hatóságok képviselői is részt vettek. A misét *Kovács József* tart. táb. lelkész, succentor tartotta, majd hazafiságtól izzó, igen szép beszédet intézett a katonákhoz. Ugyancsak a katonák részére ma du. a Szabadi-utcai laktanyában beszédet tart *dr. Hoss József* teológiai tanár, lapunk felelős szerkesztője és a nap jelentőségét fogja méltatni.

Veszprémi Hírlap, 1920. május 16. 2-3. p.

A békeszerződés aláírása

Versailles, jún. 5. (Szikratávirat). A szövetségeseknek Magyarországgal kötött békeszerződését ma du. írták alá Versaillesben. A szertartás színhelyéül az a csarnok szolgált, mely a nagy Trianon palotát a kis Trianon palotával köti össze. Az ülés 4 óra 30 perckor kezdődött. Az elnöki székben *Millerand* foglalt helyet. Sorban mellette ültek Nagy Britannia és az angol dominiumok, az észak-amerikai Egyesült Államok, Olaszország, Japán, Berlgium, Csehország, Portugália, Kína, Görögország, Lengyelország, Nikaragua és Kuba képviselői. A szertartásra meghívott vendégek között voltak a többek között *Sándor* görög király, *Foch* marschall és *Umberto* udinei herceg.

A magyar delegátusok, *Benárd Ágoston* és *Drasche-Lázár Alfréd* fél ötkor érkeztek meg. *Millerand* megnyitotta az ülést és a következő nyilatkozatot tette: Átadom Önöknek azt a szerződést, melyet alá fognak írni, egyezik azzal a szöveggel, melyet május 6-án nyújtottunk át Önöknek. Felszólítom a magyar urakat, hogy a szerződéseket lássák el aláírásukkal. A magyar delegátusok ezután aláírták a szerződést. Az aláírás megtörténte után az alig 10 percgig tartó gyűlés véget ért. A magyar delegátusok ezután szállásukra mentek. Versaillesben ez alkalommal a szökőkutakat üzembe helyezték.

Veszprémi Hírlap, 1920. június 6. 2. p.

Üzenet...

Ha majd egyszer megszólalnak
A trombiták a Hargitán,
S magyar hang szólít sorakozóra
Kincses Kolozsvár piacán,
Mikor majd góbék acélos karján
Elpattan végre a bilincs -
Akkor tán újra élet támad
S fiában egység a hazának,
Ami most erre sajna nincs!

Vigyorgó képpel oláh bandája
Koszorús Erdély havasán,
Megtorpan Giskra gyáva népe,
S elvész a rác nagy hősiessége -
A góbék bosszuló vasán!
S a Kárpátok büszke bércén
Felzúg majd egyszer újra hát:
Kurucok édes tárogatója
Mitől remegtek – oda át...

Ezekből fényes szellemsereg jön
Felrázni újra a hazát.
Ájultságából felkölteni a
Veszendő haza hős fiát!
S szabad lesz újra Kassa-Lőcse,
Kincses Kolozsvár s Hargita,
Kárpátok alján magyar családok
Lehull a gyászos rabigátok -
... Ha megszólal majd a trombita!

dr. Nozdroviczky László

Veszprémi Hírlap, 1921. augusztus 28. 2. p.

Ma érkeznek meg az orosz hadifoglyok

A szibériai magyar hadifoglyok érkezésének pontos határidejéről immár biztos értesülése van a vármegyei katonai parancsnokságnak. A hadifoglyok ma, júl. 10-én du. 7 és 8 óra között érkeznek Jutasra a 31. számú kórházvonattal. Létszámuk: 329 tiszt és 142 legénységi egyén. A vonat Jutásról este 9 órakor érkezik Inotára, ahol a foglyok bizonyos ideig tábori vesztegzár alá kerülnek, majd visszaérhetnek övéikhez. A hadifoglyok elé du. 5 órakor különvonat viszi le Jutasra a veszprémi közönséget. Legyünk ott minél többen sokat szenvedett magyar véreink fogadásánál s vigyük el nekik szívünk szeretetét, amelyet ők nagyon, de nagyon megérdemelnek mitőlünk.

Veszprémi Hírlap, 1920. július 8. 3. p.

Veszprém – Szibéria haván – A veszprémi Hírlap eredeti tárcája – Írta: *Hordósy Iván**

Átkos, hideg tél volt a 17-18-as. A habarovszki tábor udvarát jártuk. Rongyos, széllel-szegett vattaköpönyegünkön kívül hazai emlékekkel melengettük magunkat. Sorba vettük a veszprémi Főutcat. Rákóczi-térre – hiába – nem járt a szánk. Az üzleteket sorolgattuk, azzal mulattattuk magunkat: vajon tudjuk-e még őket? A „glántérnél” kezdődött a Csekő, azután a Pósa, nem, közben is volt valami... Találgattuk, míg rá nem jöttünk. Végigmentünk egészen a Winterig, az volt a végállomás. Ott vettük valamikor az első önkéntesi pertlit. Régen volt...

Hidegen sístergő szél vágott szét a hóban, fehérre porozta a kaszárnyák vörös oldalát, bent megremegtek az olajmécsesek. A kristálytisza égen sziporkázva álltak a csillagok, mintha oda lettek volna fagyva.

A harmadik csatlakozott hozzánk. Az is veszprémi volt. A „Töröklikről” beszélt. Olyan melegen, otthoniasan hangzott ez a szó, hogy Töröklik. Talán ha Töröklyukat mond, meg is haragudtunk volna érte.

Messze, vastagbundás szibériai ebek csaholtak.

A Töröklik... Oda járt ki minden vasárnap egy másik barátjával. Nyár volt, a Betekincsből rúgták a port, leányok, szürke ruhás legények. Vígán, tüzesen pattogott fel a nóta:

* *Hordósy Iván.* Hírlapíró. Született Veszprémben 1893-ban. Kivándorolt Kanadába, Winnipegben lapszerkesztő lett.

– Sudár magos, sudár magos a nyárfa teteje...

Azután a másik strófa, a vége egészen vadul:

– Sárba taposom a fotografiádat

EI se veszlek soha...

Fönt a sziklán fehér vadszékfű nyitott és ők füttyörészve ültek a világ felett alkonyatig.

A kerítés körül alig egy-két lámpa világlott. A muzika őr csikorogva tiporta az utat. Akkor mondta el a harmadik ezt a történetet:

– Májusban kezdődött. Sehogyan se tudtam eleinte megszokni a korai felkelést. A vekkert pont ötre igazítottam. Amikor a legdrágább lett volna az álom, akkor zúgott bele a hajnali csendbe. Szemtelen egy jószág volt, egyszer-kétszer a vízbe is fullasztottam, de nem segített. A végén mégis csak fel kellett kelni. Álmosan botorkáltam végig a hűs, csendes reggeli városon, hosszú Hölgycigarettaival ébresztgettem magamat. Jóformán soha senkivel nem találkoztam. A Toborzó-utcán végig nagyokat kongott a kövezet bakancsom alatt, a falak visszahangozva adták vissza egymásnak:

– Kipp-kopp...

– Fent a posta körül azután mégis megpillantottam az első embert. Öreg pap volt, úgy látszik, az Angolokhoz járhatott misézni ilyen korán. Másnap megint találkoztam vele. Most már jobban megnéztem: fiatalosan, fűgén lépegetett, barátságos piros arca volt. Azután napról-napra láttam. Egyszer, kétszer, mikor nagygyakorlatra mentünk, korábban kellett kelni, elmaradt a találkozás. Másnap mikor összejöttünk, szinte rosszalólag nézett rám. Már vagy három hete találkoztunk, nem bírtam tovább megállani: ismeretlenül is köszöntöttem. Beszédbe azonban soha sem elegyedtünk.

Egyszer azután jött az ősz, hosszú kardot kaptunk, tudtam, hogy ez mit jelent.

Mikor először végig csörtettem a halott utcán, mintha az öreg bácsi arcán valami fájdalmas vonás suhant volna végig.

– A harctér... Hát elválnék?

Egészen váratlanul jött a parancs reggel, hogy másnap reggel indulunk. A második gondolatom a pap volt. Szegény, hiába vár ezután, reggel fél hatkor üres lesz a Toborzó-utca. Nagyon megszoktuk egymást. Sok dolgom volt a felszereléssel, egész nap az üzleteket jártam. Nyugtalan éjjel után őszvégi, borús reggelre ébredtem. A menet már állt virágban, pántlikában. Már beszállásra fűjtak, amikor a tömeg között megpillantottam az én öreg papomat. Izgatottan furakodott előre, idegesen nézegetett jobbra-balra.

Leugrottam a lépcsőről és odasiettem egyenesen hozzá. Egészen biztos voltam, hogy engem keres. Mikor megpillantott, felderült az arca:

– Itt van... Az Isten áldja!
Mefogta mind a két kezével a kezemet, melegen a szemembe nézett.
– Megtudtam, hogy ma megy el. El akartam búcsúzni magától.
Valamit a markomba nyomott, azután el se eresztette a kezemet az indulásig.
– Segítse a magyarok Istene haza egészséggel – ezzel együtt!
Két csepp könny csillant fel a szemében. Még a nevemet kérdezte. Azt hiszem, belefoglalta az imádságába.
Azután elindult a vonat, a kocsikból dübörögve szállt a város felé:
– Sudár magos, sudár magos
A nyárfa teteje...
Amíg csak láttuk egymást, integettünk fehér zsebkendővel.
Kint az udvaron messzire hangzott az ügyeletes őr szava.
– Na kazarma! A kaszárnyában!
Bent a kályhatűz derengő fényénél előkotorászta a barátom viharvert tárcájából:
– Ezt kaptam tőle.
Kis, egyszerű fafeszület volt.
A barátom drága klenodiumként fogta a kezébe, azután visszatette a tárcájába, a zubbonya felső zsebébe, hogy mindig vele legyen.
– Visszaviszem neki.
A másik veszprémi meséje szerelmes volt.
Kedves, jó illatú – szinte nem illett ennek a szobának a miazmás levegőjébe.
– Nekem is van egy talizmánom – mondta a végén.
Elfakult fényképet húzott ki a zsebéből – Lillynek hívták-e, vagy Mancinak, már nem tudom.
Azután végigfeküdtünk az ágyunkon, azon ruhástól, egészen reggelig, mert másképp nagyon hideg lett volna az ágyunk. Csak az emlékek melegítettek.
Négy nehéz, rabkarácsony után ránkvirradt végre az új, a szabad igazi karácsony – itthon. Majd egy hétig, alig tudtunk egymással találkozni, mindenkinek ezerféle dolga volt. Végre az egyik este – havas eső hullott az aszfaltra – összejöttünk az egyik lámpa alatt.
– No, mi van az öreg tisztelendővel – kérdem a barátomat?
– Látod – az ám – ne is kérdezd... nem bírom fellelni.
– Majd csak összetalálkoztok.
– Nem hiszem én azt már. Bejártam minden helyet, ahol csak megtalálhattam volna. Meg azután megérezte volna az már, hogy

megjöttem, ha még megvolna...

A harmadik veszprémi hangtalanul bámult a sötétbe.

– Hát a Lillyke vagy Mancika?

– Azt se kérdezd. Végigjártam az utcákat, Csekő, a Pósa, a Winter minden a régi. De a ... Hogy is van a nóta:

– Sárba taposom a fotografiádat...

Indulatosan kapta elő a fényképet. Azután a lámpánál még egyszer végig nézte és visszatette a tárcájába.

– Visszaemlékezésül – régi jobb időkre – mondta elborult hangon.

Így történt, hogy mindegyik hiába hozta vissza a talizmánját.

Veszprémi Hírlap, 1921. augusztus 20. 1–2. p.

A 31-es honvédgyalozezred díszkürtje

Külső keretekben szerény, de érzésben annál gazdagabb kis ünnepség folyt le pénteken délelőtt a veszprémi polgármesteri hivatalban. A nemzetgyilkos trianoni béke értelmében feloszlásra kényszerített veszprémi gyalozezred, a hős 31-esek adták vissza, illetve helyezték letétbe megőrzésre a városnál az ezüst díszkürtöt, amelyet 1918 nyarán Veszprém város közönsége ajándékozott háziezredének, ezzel is tanújelét adva elismerésének és hálájának azért az önfeláldozó vitézségért, amit az ezred tagjai a harctereken, de kivált Konstanjevicánál oly dicsőségesen tanúsítottak. Az ezred díszkürtjét *Kemény Alajos* és *Szecsey Sándor* századosok, *Nyári Rezső* főhadnagy és a szekrénybe zárt kürtöt vivő *Mazukh Péter* törzsőrmesterből álló katonai küldöttség vitte fel a városházára *Pintér Aladár* százados vezetése alatt, aki katonás, rövid szavakban foglalta össze mondanivalóját. Azután felolvasta a letéti levelet, amellyel *Nagy Lajos* alezredes, a volt 31. honvédgyalozezred III. zászlóaljának parancsnoka a város birtokába bocsátotta a díszkürtöt.

Miután a kürtöt átvette, a *Perényi Antal* és *Kelemen Imre* városi képviselők között álló *Biczky Károly* polgármester-helyettes főjegyző megindultan válaszolt a küldöttségnek:

– Veszprém város közönsége nevében – úgymond – megilletődve veszem át a diadaljelvényt kezükből, mint olyan ereklyét, amely mindenkor a magyar katonai dicsőségről, a mi szűkebb hazánk, városunk falai közül útrakelt fiaink, testvéreink hősiességéről fog utódainknak regéket mesélni. Soha el nem felejthető lelkesedéssel hallottunk mindenkor eme vitézeink tettéről, amely lelkesedés tetőpontra hágott és kifejezésre juttatását kívánta

akkor, amikor a tizedik isonzói csatában vitézeink, a 31. honvédgyalozezred és a 7. honvéd tábori ágyusezred konstanjevicai diadaláról értesültünk. 1917. május 23., 24. és 25-nek emléke ez a kürt, amidőn háziezredünk 48 óra alatt 17 rohamot vert vissza a pokol háborgásához hasonló, emberfeletti küzdelmek között. Ezelőtt is, ezután is a vitéz harcosok dicsőségének lánczemei fűződnek hozzá, azért legméltóbb megőrzése az lesz, ha egyúttal szemléletre tesszük és a vármegyei múzeumnak adjuk át megőrzésre, hogy az utódok is láthassák és mint a hősiesség példáját tisztelhessék.

Még *Perényi Antal* apátkanonok is szólott néhány szót, mint aki a kürtöt harcterre vivő küldöttségnek tagja volt és azt megáldotta. Visszapillantást vetett erre a még dicsőségteljes időre s így végzé szavait:

– Nem így gondoltuk a visszatérést, de az nem vitézeink hervadhatatlan hősiességén múltott. S a dicsőségen kívül, íme, megmentették és visszahozták annak szimbólumát is.

Veszprémi Hírlap, 1921. június 26. 1. p.

Oláh műfordítás

Técső* község oláh uralom alá demarkációzott magyar népe jótékony célra hangversenyt akart rendezni. A programot természetesen elsősorban magyar szerzőktől állították össze és az ünnepséget elnevezték a nagy magyar muzikus tiszteletére Liszt-estélynek. Mikor az előkészületekkel rendben voltak, parancs szerint betejesztették a műsort az oláh katonai parancsnokságnak legfőbb engedélyezés végett. A híres oláh katonai tolmács elkezdte fordítani a műsort a parancsnokló hadnagy úrnak.

– Liszt-estély, mondja: serbatoare de faina.

Azaz magyarul: liszt estély.

– Nagyon jó, – rendelkezik a hadnagy, akinek őslatin kultúrája a tolmácséhoz hasonlóan kissé fogyatékos zenei viszonylatú – az estélyt a jótékony cél miatt engedélyezem, azonban az összegyűjtött liszt kétharmadát be kell szolgáltatni a katonai hatóságoknak.

Veszprémi Hírlap, 1921. szeptember 1. 4. p.

* Técső: A trianoni békeszerződésig Máramaros vármegye Técsői járásának székhelye.

Plakettavatás

A helybeli állami polgári fiúiskola vasárnap, jún. 11-én de. 11 órai kezdettel tartotta meg plakettavató ünnepélyét az intézet rajztermében szép számmal megjelent érdeklődő szülők részvétele mellett. Főlavatott ez alkalommal az intézet növendékeinek gyűjtése révén megrendelt és leérkezett plakettek közül kettő: a II. A. és III. B. osztályoké. Az ünnepség nagy hatású pontja *Urhegyi János* igazgató beszéde volt, melyben megkapó képekben ecsetelte a megszentelt hazai föld tragikus történetét. Utána *Ránzai H. Péter* avatta fel az ereklyéket és átadta a régi Magyarország összes vármegyéi rögeiből vett porszemeket tartalmazó plakettes érmeket őrzőiknek, név szerint: *Jósa Elemér* és *Jankó Imre* III. B és *Lohonyai József* és *Kovács Mihály* II. A osztályú tanulóknak. Az ünnepségen az énekkar szebbnél-szebb számokat adott elő kiválóan. Magyarok imáját szavalta *Gyökér László* III. B osztályú tanuló. „Mennyit követel tőlünk az ántánt?” címmel előadást tartott *Stern Ernő* III. B oszt. tan. „Hangyák” Kis Menyhérttől, szav. Jánoska Antal III. B o. tan. Szávay Gyula „Üzenet” c. alk. költeményét szavalta *Kovács László* III. B o. tan. A lelkes ünnepséggel kapcsolatosan az ifjúság távozása után az intézet vezetősége a második szülői értekezletet nyitotta meg, mely alkalommal *Sándor István* tanár a hazafias szellemben való házinevelés fontosságáról értekezett könnyed s gördülékeny formában.

Veszprémi Hírlap, 1922. június 15. 2–3. p.

Emlékünnepély a hősök sírjánál

Nov. 1-én, mint eddig minden évben, kegyeletesen szép emlékünnepélyt rendezett a Veszprémi Dalegyesület a hazáért hősihalált halt katonák virágokkal díszített sírjánál, az alsóvárosi temetőben. Az ünnepély délután 4 órakor vette kezdetét, miután arra felvonult a katonaság díszszázada, a polgári és katonai méltóságok, a Dalegyesület, Iparoskör, a főgimn. ifjúsága, a cserkészek, a Szociális Misszió Leányköre, a Legényegylet, a V. T. C., a Petőfi-kör, az Iparos Ifjak s más egyesületek zászlóik alatt és nagy számban egybesereglett közönség. A dalosok által előadott „Hiszekegy” akkordjai után *Molnár Ernő* r. kat. hitoktató, *Tihanyi Kiss Sándor* református és *Hering János* evangélikus lelkészek mondtak emelkedett szellemű imát a kereszt előtt, majd újra a Dalegyesület vette át a hangot és ismert nagyszerű

tudásával előadta a „Rákóczi harangja” című műdalt. *Ravasz István* róm. kat. karkáplánnak, mint a Dalegyesület tagjának beszéde után *Ferencz Rudolf* VIII. főgimn. tanuló az ifjú szív lelkesedésével, közvetlen szavakkal tett fogadalmat az elhunytak szellemének, hogy tőlük fognak ők, az ifjak tanulni honszeretetet, vitézséget és önfeláldozást a magyar jövő boldogságának kivívásában. Ezután a katonaság, a Dalegyesület és a Leánykör koszorút helyeztek el a hősök sírjára s a „Himnusz” áhítatos hangjaival véget ért a lélekemelő szép ünnepség.

Veszprémvármegye, 1922. november 5. 2. p.

A veszprémi zsidóság 1922-ben avatta fel azt a zsinagóga nyugati falára helyezett emlékművet, amely a hitközség 22 világháborús halottjának nevét örökíti meg (Kún Lajos: A veszprémi zsidóság múltja és jelene. Veszprém, 1932.)

Iparos-hősök emléktáblájának leleplezése

A hála és kegyelet magasztos ünnepe zajlott le f. hó 9-én, vasárnap du. 4 órakor a Petőfi-színházban. Az egész város társadalma ünnepelt, hogy lerója köteles adóját a világháborúban hősi halált halt 111 iparos-mártír emléke előtt. Ritkán láttunk úgy az ünnepségek belső tartalma, mint a megjelentek sokasága tekintetében ilyen sikerült ünnepséget a színház falai között. Büszkén elmondhatja városunk társadalma, hogy méltóan ünnepelte azokat, kik hazájukért életüket áldozták.

A színpad előtt a zöld asztalnál helyet foglalt *dr. Rott Nándor* megyéspüspök, *Cserey Vilmos* ezredes, a honv. miniszter képviselője, *dr. Magyar Károly* főispán, *dr. Bibó Károly* alispán, *dr. Komjáthy László* polgármester, *Zsigmond János* k. r. főgimn. tanár, *Biczi Károly* v. tanácsos, *Zakariás Antal* rendőrkapitány, *Hajagos Imre*, *Wolfram János* ipartestületi elnök, illetve alelnök, *Széll István* volt ipt. jegyző stb. stb.

Az ünnepséget *Wolfram János* ipt. alelnök megnyitó beszéde vezette be. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg a hősi halált halt iparos mesterekről és segédekről, majd az ipartestület múltját ismertette az alakulástól a mai napig s szép szavakban jellemezte a volt elnökök, a volt jegyző és a jelenlegi elnök érdemeit. A hála és kegyelet adóját úgy róttá le a hősök iránt az iparostársadalom, hogy nevüket arany betűkkel márványtáblába vésette. A volt elnökök és jegyző, valamint a jelenlegi elnök arcképét pedig megfestette az ipartestület tanácsterme számára.

Beszéde végével lehullott a lepel s előttünk állt a hatalmas fehér márvány emléktábla nemzetiszínű villanyfénytől beragyogva sok-sok virág, fenyő, zászlók, szalagok között. Az emléktábla két oldalán két rohamsisakos honvéd állt díszőrséget. A márványtáblától jobbra is, balra is három-három életnagyságú arckép volt elhelyezve. Az új Iparos Dalárda *Gaal Sándor* vezetésével e főséges pillanatban énekelte el első nyilvános szerepléséül a Hiszekegy-et. Megkapó szép volt a kép, mely a színpadról a nézőközönség elé tárult.

Iparos hősök emléktáblája (Molnár Jánosné felvétele 1995.)

„Csak magyarok legyünk” c. dal precíz eléneklése után *Zsigmond János* k. r. főgimn. tanár tartotta meg tartalmas, mindenkit magával ragadó ünnepi beszédét. Beszéde két részből állott. Első részében a hősi halottak emlékének hódolt, majd megbélyegezte a forradalmak, nemzetközi és istentelen áramlatok hirdetőit és követőit, végül áttért az istenfélelem, szorgalom, hazaszeretet nemes példaképeire, amelyenek az arcképeket ábrázoló férfiak, kik úttörő munkáikkal megmutatták, miként kell a polgártársak bizalmát, szeretetét, ragaszkodását kiérdemelni. Emléküket kegyelettel zárjuk szívünkbe.

A nagy hatást elért ünnepi beszéd után az Iparos Dalárda énekelte el „Szent az érzet” kezdetű alkalmi dalt. Utána a megjelent notabilitások mondtak üdvözlő szavakat. Elsőnek *dr. Rott Nándor* megyéspüspök állott fel szólásra s a kegyeletről, e szent keresztény erényről beszélt, amely fokmérője a léleknek. Azt kívánja, éljen a kegyelet az ipartestület minden tagjában. *Cserey Vilmos* honvéd ezredes, a honvédelmi miniszter képviselője tolmácsolta ezután a honv. miniszter üdvözlését. Beszédében hangoztatta,

hogy a magyar hadsereg csak egy politikát ismer s ez az integer Nagymagyarország. *Dr. Magyar Károly* főispán szerint a hadseregnek tagja minden magyar ember, minden veszprémi iparos, kik megmutatták, hogyan kell a hazáért dolgozni s ha kell, meg is halni. *Dr. Bibó Károly* alispán a veszprémi iparosok szép múltjáról beszélt. Megemlíti, hogy mily szívesen mentek az iparossegédek katonának, amelyet ő mint a sorozó bizottság elnöke működése alatt tapasztalt. *Dr. Komjáthy László* polgármester Isten áldását kérte e város minden derék iparosára és polgárára.

Az üdvözlések után a veszprémi körök és egyesületek elnökei és kiküldöttei helyezték el az emléktáblán koszorúikat. Koszorút tett le az Iparoskör, Veszprémi Dalegyesület, V.T.C., Veszprémi Polgári Dalegyesület, Ker. Tisztviselőnők, R.k. Legényegylet, R.k. Kör, Ip. Ijf. Önk. Egylet, Népkör, Postások, Barátságkör, Petőfi-kör, Vörösmarty-kör, Önk. Tűzoltók és végül a Cserhádi kör. A megkoszorúzások után *Hajagos Imre* elnök mondott záróbeszédet s köszönte meg a jelenvoltaknak szíves érdeklődését. A kegyeletes szép emlékünnepelet a Himnusz akkordjai zárták be.

Veszprémi Hírlap, 1923. december 16. 1–2. p.

A limanovai csata emlékünnepe

Régen látott a veszprémi Petőfi-színház akkora tömeget a falai között, mint dec. 14-én délelőtt, amikor a limanovai csata 10. évfordulóját ünnepelte Veszprém város hazafias társadalma. A dicső fegyvertény, amelyet 260 Nádasdy-huszár hajtott végre s amellyel megszalasztotta a hazája földjét elnyeléssel fenyegető orosz emberáradatot, az örök emlékezés elmoshatatlan betűivel van beírva a hálás magyar nemzet szívébe s ennek a hálának fakadó virágai voltak a vasárnapi ünnepségen égbeszálló imák, elhangzott szavak, felzengett himnuszok és a fegyverek megágyuk dördülése.

Az ünneplő sokaság már a kora reggeli órákban ellepte a várbeli Szentháromság-teret, ahol a veszprémi honvédegyalozred s a Hajmáskérről megérkezett huszárság és tüzérség is elhelyezkedett. De. 10 órakor kezdődött az ünnepi szentmise a székesegyházban, amelyet *Strausz Antal* kanonok-plébános tartott fényes segédlettel. Mise alatt a kar szép magyar énekeket adott elő. Után *Teller Frigyes* karkáplán tartott hazafias szellemtől áthatott beszédet, amelyben ecsetelte a limanovai csata jelentőségét. A Szentháromság-téren felsorakoztatott gyalogság és tüzérség dísztüze jelezte az istentisztelet végét.

A templomból a Petőfi-színházhoz vonultak az ünneplők, élükön *dr. Magyar Károly* főispánnal, *dr. Weber Pál*, a megyéspüspök képviselőjével és *vitéz Schamschula Rezső* ny. tábornaggyal. Rajtuk kívül még számos egyházi, polg. és katonai előkelőség vett részt az ünnepélyen, amely de. 11 órakor a Veszprémi Dalegyesület „Hiszekegy”-ével kezdődött a zsúfolásig megtelt színházteremben.

Az állva végighallgatott nemzeti ima után *Hering János* veszprémi evang. lelkész mondott magasan szárnyaló imádságot.

Dr. Pusch Ödön főgimn. igazgató tartott ezután nagyon szép ünnepi szónoklatot.

A beszédek közt, *Gaal Sándor* vezénylése alatt ezúttal önmagát felülmúlva, a V. D. E. a „Honfidal”-t énekelte el, majd a „Nem, nem, soha” fulmináns hangjaival zárta be a műsort. Az ünneplő közönség pedig távozása előtt még elénekelte a „Szózat”-ot.

A lélekemelő, gyönyörűen lefolyt ünnepélyt, a főispán kezdeményezésére, Veszprém város hatósága és a Magyar Nemzeti Szövetség veszprémmegyei köre rendezte.

Veszprémvármegye, 1924. december 21. 1–2. p.

A hősök emlékünnepe városunkban

Ismeretes, hogy kormányintézkedés folytán május hó utolsó vasárnapját országszerte az elesett hősök emlékének szenteli a magyar társadalom. Városunkban is emlékünnepet rendezett a Pesthy és Nemeskai ezredesek vezetése alatt álló bizottság. Az ünnepség pünkösd vasárnap de. 9 órakor a székesegyházban ünnepélyes szentmisével kezdődött, melyet Kránitz Kálmán felszentelt püspök végzett s mely után *dr. Kis György* theol. tanár beszélt a nap jelentőségéről. A szentmisén megjelent a katonaság, a hatóságok képviselői s a város társadalmi egyesületei zászlóikkal. Az ünnepély folytatásaképpen délután 4 órakor a temetőben megkoszorúzták a hősök sírjait. A Veszprémi Dalegyesület énekszáma (Himnusz és Szózat) nyújtott díszes keretet a programnak, melynek során *dr. Moldoványi Jenő* ügyvéd s a jutasi altiszti iskola egyik növendéke mondottak díszbeszédet, egy másik jutasi diák pedig nagy hatással szavalt el Gábor diák költeményét. A vármegye, a város, a katonaság, a püspökségi tisztikar s az egyesületek koszorút helyeztek a hősök sírjára. A bizottság felkérésére a Keresztény Tisztviselőnők Egyesületének tagjai a nap folyamán a város forgalmasabb pontjain urnákat állítottak fel s gyűjtöttek a hősök sírjára igen szép eredménnyel. „A hősi sírok díszesebb karbantartására szervezett veszprém-

vármegyei alap intéző bizottsága” tekintélyes sikert ért el; bár sikerülne mielőbb egy monumentális emlékkal megörökíteni városunkban a hősök emlékét.

Veszprémi Hírlap, 1925. június 7. 3. p.

A Davidikum ünnepe

Szép és bensőséges ünnepet rendezett a veszprémi Davidikum fiúnevelőintézet folyó évi április 1-én, szerdán a dávidista hősi halottak emlékművének leleplezése alkalmával. Az ünnepség de. 9 órakor az intézet kápolnájában tartott gyászmiséjével vette kezdetét, melyet *dr. Simon György* prelátskanonok, főigazgató végzett. Szentmise alatt az összes növendékek a szent áldozáshoz járultak. Az intézet kápolnája zsúfolásig megtelt a hősi halált halt s jelenlegi davidisták hozzátartozóival s a nagyszámú közönséggel. Szentmise alatt az intézet énekkara latin requiemet adott elő *Kecskés Lajos* vezetése mellett. Szentmise után Simon prelátskanonok emelkedett szellemű szentbeszédet intézett az ifjúsághoz, melyben a hősi halált halt davidistákat a kötelességteljesítés és hazaszeretet mártírjait mint követendő példákat állította az ifjúság elé.

Délelőtt 10 órakor folytatódott az ünnepség az intézet dísztermében, melyet zsúfolásig megtöltött az érdeklődők sokasága. A jelenvoltak között ott láttuk *dr. Rott Nándor* megyéspüspököt, *Kránitz Kálmán* felsz. püspök, naprépostot, *Kauzli Dezső*, *dr. Simon György* prelátskanonokot, vitéz *Schamschula Rezső* gy. tábornokkal az élet a katonaság, *dr. Magyar Károly*

főispánnal az élén a vármegye, *dr. Komjáthy László* polgármesterrel az élén a város képviselőt, *dr. Pusch Ödön* főgimn. igazgatót s a piarista tanári kart, a hősi halottak hozzátartozóit, a jelenlegi davidisták családtagjait stb. Az ünnepséget az intézet énekkara a Himnusszal nyitotta meg, mely után *Szlabey Dezső* igazgató mondott megnyitó beszédet. Az ünnepi beszédet *Farkas Tibor* nemzetgyűlési képviselő, az intézetnek 32 évvel ezelőtt volt növendéke tartotta. Az ő beszéde alatt lehullott a lepel a díszes márványtábláról, mely a díszterem falába van erősítve s melyen a 19 hős davidista neve aranybetűkkel van bevésve örök időkre az intézet ifjúságának követendő példa gyanánt. A márványtáblát a hősök nagyított fényképei s az egésztest babérkoszorú övezi körül. Az ünnepi beszéd után *dr. Sélley Elek*, a Szent László kórház orvosa olvasta fel a hősi halált halt növendékek rövid élet és jellemrajzát.

A VILÁGHÁBORÚBAN HŐSI HALÁLT HALT NÖVENDEKÉK		
GÜNTHER ENDRE	HETS PÁL	SZEITL SÁNDOR
D ^r CSEH ALAJOS	STEINEKKER KÁLMÁN	SZTELEK FERENC
KOVÁCH ZÉNÓ	CSAJÁGHY BERTALAN	KRISZT KÁROLY
IVANICH PÁL	WOHLMUTH DEZSÓ	PAPE LAJOS
ANTAL LÁSZLÓ	D ^r FERENCZY GYÖRGY	BERNATH GÉZA
SZABADY MIKLÓS	SIMOR JÁNOS	NÁNAY FERENC
Dulce et decorum est pro patria mori!		

Körmendy Jenő, Heidler László, Pintér Dénes és Burits János haláláról utólag értesültek, így nevük nem került az emlékműre.

A délelőtti ünnep után 1 órakor a Koronában bankett volt, amelyen *Simon dr.* prelátus szívből fakadó szavakkal köszöntötte a megjelenteket, majd *Pusch dr.* főgimn. igazgató gyönyörűen felépített beszédben köszöntötte a Davidikumot, ahonnan gimnáziumának legjobb növendékei kerülnek ki. Még többen felszólaltak, majd ezután kivonultak a temetőbe, hogy az élők áldozzanak azok emlékének, akik hosszú éveken nevelték a magyar kath. ifjúságot. Az elhunyt piarista tanárok sírjánál *Rimanóczy Endre* gyulakeszi esperes-plébános tette le a kegyelet koszorúját. *Szeiberling Máttyás* sírjánál pedig *dr. Rédey* székesfehérvári százados mondott beszédet. Az alsóvárosi temetőből a felsővárosi temetőbe mentek, ahol megkoszorúzták *Perényi Antal* apátkanonok sírját, aki az intézetnek 31 éven át volt igazgatója. Itt *dr. Szűcs Imre* piarista tanár a hálás növendék szeretetével emlékezett meg a nemesszívű elöljáróról. *Tölcséry Feren*nek, a volt hittanárnak sírjánál *Sági*

József városlódi plébános, volt tengerész-lelkész beszélt a hűséges tanítvány érző szívével, ragaszkodásával. Az intézet két volt előljárójának: *Nagy József*nek és *Farkas Konstantinnak* sírját megkoszorúzták és imát mondtak.

Este 8 órakor a r. k. Legényegylet nagytermében díszes és előkelő közönség előtt adták elő a növendékek *dr. Marcell Mihály*: „A mi hőseink” c. énekes ifjúsági színművét.

Veszprémi Hírlap, 1925. április 5. 2. p.

A Magyar Nemzeti Szövetség ünnepélye

Január 6-án este a Nemzeti Szövetség helyi csoportja vezetőségének hívó szavára nagyszámú és előkelő közönség gyűlt össze a Petőfi-színházban, hogy meghallgassák azt az előadást, melynek minden gondolata az izzó hazaszeretet jegyében fogant és hangzott el. A szövetség célja a hazafias és nemzeti gondolat ébrentartása és ápolása. Megvagyunk arról győződve, hogy a műsor gondos összeállítása, annak igazán szép kivitele teljesen méltó volt a nemes célhoz és hogy ennek elérését valóban elő is mozdította. A szövetség működését sokan bizonyos idegenkedéssel szemlélték azon felfogásból kiindulva, hogy bizonyos politikai felfogást akar a közönségben elültetni. Megállapíthatjuk, hogy ez téves feltevés. A Nemzeti Szövetségnek csak egy politikája van és ez a hazaszeretet. Minden egyéb politikától, illetve politikai párttól távol tartja magát, ilyeneknek nem eszköze. Éppen ezért teljes megértéssel kell működését figyelemmel kísérni a társadalom minden rétegének. És ha ezen ünnepély keretében van valami sajnálatos észrevételünk, ez az, hogy az iparosság úgyszólván teljesen távol tartotta magát.

Az estélyt a Veszprém Dalegyesület Hiszekegy-e nyitotta meg. Ezután dr. Győrffy Zoltánné foglalta el az előadói helyet és megtartotta lebilincselő megnyitó előadását. Beszéde a költői gondolatok és ragyogó stílus versengő megvalósulása. A magyar népet gyémánthoz hasonlítja, nagy, kiváló egyéni tulajdonságainál fogva, melynek csak csiszolás kell, hogy igazi drágakő legyen belőle. Nagy tetszésnyilvánítás kísérte a felkészültséget igazoló, meleg tónusú előadást. *Gáthy, Schmidt, Német, Braun* vonós négyes magyar egyveleget adott elő kiváló technikával. *Magyar Baba* „Földi, hazamegyünk!” c. költeményt szavalta a nála megszokott rutinnal és érzéssel. *Bubics Elvira* két irredenta dalt adott elő. Az egyik *Felszeghy János* kedves, hangulatos költeménye, Izenetet kaptam rab Erdélyországból, melyet *Szabó Sándor* táblabíró zenésített meg hatásosan. A kíséretet *Csajághy Olga* művészi és

alkalmazkodó zongorajátéka szolgáltatta. *Bubics Elvira* fejlődésben lévő hangja figyelemreméltó, úgyszintén előadásbeli készsége is. Úgy az ambiciózus előadókat, mint a szerzőket meleg szimpátiával ünnepelték.

Józan Miklós budapesti unitárius esperes, az elszakadt Erdély szülötte a magyar jövőről olvasott fel. Felolvasása valóban fénypontja volt az estnek. Mély elgondolása, bölcsessége és a hatásos előadása magával ragadta a közönséget. Utána *Major István*, a talentumos dal és zeneköltő énekelt két irredenta dalt s egy operett áriát *Kacsuba Elemér* ügyes zongorakísérete mellett. Mindhárom az előadó szerzeménye. A tartalmas, kedves melódiájú darabokat nagy tetszéssel fogadták s lelkesen éltették a szerzőt, kitől – úgy látjuk – sok szép alkotást remélhetünk még. *Mihálcsik Géza* a Patkánybűvölő és Mi nem feledhetünk c. irredenta költeményeket szavalta. Különösen az előbbi vers nehéz technikája igazán próbára teszi az előadóképességet. Mihálcsik szavaló művészete diadalmasan tört át minden nehézségen és fényesen érvényesült. Nagy hatást keltett és tetszést váltott ki a r. kath. Legényegylet műkedvelő gárdájából 8 daliás fiú és 8 csinos leányka festői öltözetben előadott magyar tánc, mely stílszerűen illeszkedett az est műsorába. A kiváló ügyességet igénylő táncdarabot *Popladek János* tanította be díjmentesen, a hazafias eszme iránti megértésből. Végezetül a Dalegyesület énekelte *Gaal* karnagy hivatott vezetésével a Nem, nem, soha! című dalt.

Veszprémi Hírlap, 1925. január 11. 1–2. p.

„Hősök szobra” városunkban

A városi képviselő-testület a veszprémi hősök szobrának létesítését már elhatározta s keresztülvitelére egy bizottságot küldött ki. Az emlékbizottság *dr. Óvári Ferenc* elnökletével már a szobor tervét is kidolgozta s azzal a javaslattal fordult a városi közgyűléshez, hogy a jövő költségvetésbe a szobor költségeire 200 milliót állíttasson be, melyből a szobor elkészíthető lesz. A terv szerint az Erzsébet királyné szobra helyén egy megfelelő magasságú emlékoszlop állíttatnék fel, fent Turul madárral, oldalán a volt háziezredek és egyéb fegyvernemek plakettjével. A Turul madár irattekercset tartana a karmai között, mely félig szétszakított állapotban lenne, jelképezve a trianoni szerződés széttépését. A talapzaton bronzkoszorú lenne felirattal. – Reméljük, hogy e szép terv rövidesen valósággá válik, mert itt a legfőbb ideje, hogy a vármegye székvárosa is végre felállítsa hőseinek dicsőségét hirdető emlékszobrát.

Veszprémi Hírlap, 1926. október 31. 5. p.

Az első világháború hősi áldozatainak emlékművére még hosszú évekig kellett várni, a Hősök Kapuját csak 1939. június 18-án avatták fel, ahol az öt márványtáblán 380 veszprémi polgár neve szerepelt. Ma már sem a márványtáblák, sem az ismeretlen katona szarkofágja nincs ott. A veszprémi háziezred hőseire, a 31-esekre is emlékező Vörösmarty téri turulmadaras emlékoszlopot néhány nappal korábban avatták fel.

Hősök emléktáblája a kereskedelmi iskolában

A veszprémi m. kir. állami Kerkápoly Károly felsőkereskedelmi iskolából az 1914-1918. évi világháborúban hősi halált halt diákok emléktábláját június hó 6-án, Pünkösöd másnapján de. 11 órakor az intézet udvarán tartandó ünnepély keretében leplezik le. Az ünnepély műsora a következő: 1. Hiszekegy... Éneklí az intézet énekkara. 2. Emlékbeszédet mond *dr. Nagy Béla*. 3. Az emléktáblát átveszi *Mattuschek Richárd* az intézet igazgatója. 4. Nem! Nem! Soha! Éneklí az intézet énekkara. 5. Beszédet mond *Barasics Sándor* IV. évf. tanuló. 6. Éljen a hon soká... Éneklí az intézet énekkara. 7. Gyula diáktól: Éjféli lázak. Szavalja *Kajdacsy Béla* IV. évf. tanuló. 8. Himnusz. Éneklí az intézet énekkara.

Veszprémi Hírlap, 1927. május 29. 4. p.

Az emléktábla ma is ott van az egykori alma mater, a mai Kossuth Lajos Általános Iskola homlokzati falán.

Hősi halott piarista diákok emléktáblájának leleplezése

Mindenszentek napján avatták fel a veszprémi Piarista Diákszövetség által a veszprémi piarista hősi halott diákoknak szentelt emléktáblát lélekemelő szép ünnepség keretében, melyen a város egész előkelősége részt vett. Ott voltak többek között *dr. Rott Nándor* megyéspüspök, *Körmendy-Ékes Lajos* főispán, *dr. Óvári Ferenc* felsőházi tag, *Csajághy Károly* kir. törvényszéki elnök, *Horváth Lajos* alispán, a székeskáptalan több tagja, képviseltette magát *Jánky Kocsárd* hadsereg főparancsnok és a székesfehérvári dandár parancsnoka is. A diákszövetség tagjain kívül az intézet volt növendékei, nemkülönben a katonaság is szép számban jelent meg.

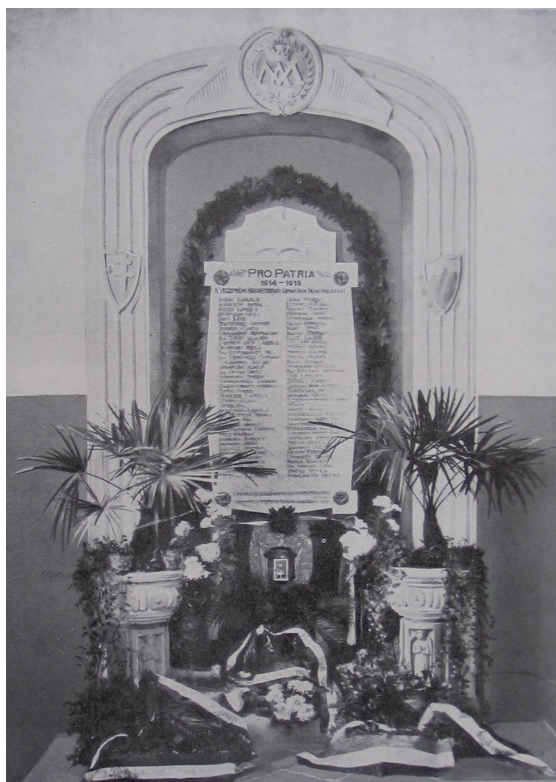
A szép kegyeleti ünnepséget de. fél 11 órakor szentmise előzte meg, melyet a piaristák templomában *dr. Orbán János* igazgató mondott, s amely alatt a gimnáziumi énekkar egyházi énekeket adott elő.

Mise után a gimnázium udvarára sereglett az ünneplésre összegyűlt nagy közönség, amely a tanulóifjúsággal együtt megtöltötte az udvart.

Az ünnepséget *dr. Óvári Ferenc* felsőházi tag, a diákszövetség elnöke nyitotta meg, rámutatva beszédében arra az áldozatkésziségre, mellyel a Diákszövetség az emléktáblát felállíttatta. Ez a második emléktábla Veszprémben, de ígéretet tett, hogy a város által felállítandó hősi emléktábla is állni fog az 1930. évben.

(szerk. megj. A piarista hősök emléktáblájának felállítását megelőzően a zsidó hitközség 1922-ben, a veszprémi iparosok 1923-ban, a Davidikum diákjai 1925-ben és a felsőkereskedelmi iskola volt diákjai 1927-ben emlékeztek meg hősi halottaikról emléktábla állítással.)

Az ünnepi beszédet *Schill Ferenc* tábornok, az intézet volt növendéke mondotta. A diákszövetség felkérésére neki jutott a nehéz szerep, – úgymond – hogy a hősi és mártírhálált halt iskolatársak örök dicsőségére és a maradandó emlékül felállított mű előtt a megemlékezést tartsa... Szép szavak kíséretében adta át ezután a gimnázium igazgatójának és tanári karának az emlékművet, amelyet leleplezett.

A világháború hőseinek emlékműve avatáskor a gimnázium földszinti folyosóján

Az emlékmű leleplezése és átvétele után *dr. Orbán János* igazgató hálás köszönetét fejezte ki a Diákszövetségnek a kegyeletes gondolat megvalósításáért, majd magasan szárnyaló beszéde végén áldást esdett a hazása, a nemzetre és az iskolára.

A gimnázium énekkara ezután Havasy–Sztára: „Hősök emlékénel” című kart énekelte el *Berkes József* vezetésével, majd *Mauchó Ferenc* VII. osztályú tanuló, hadiárva tett az ifjúság nevében hűség fogadalmat, amely után az énekkar Karvaly: Nem, nem, soháját adta elő. A magasztosan szép ünnepség a Himnusszal ért véget.

A leleplezett emléktáblára a hadsereg főparancsnoka nevében *vitéz Falkany* ezredes, a kerületi dandárparancsnokság nevében pedig *Schlemmer Ödön* helyőrségparancsnok, őrnagy helyezett el koszorút. Befejezésül a nagyközönség a diáksággal együtt elvonult a szép emléktábla előtt, melyet *Velty István* veszprémi kőfaragó készített.

76 volt piarista diák neve fénylik arany betűkkel a márványtablán, melyet a volt iskolatársak kegyeletes megemlékezése emelt tanító példaul a jelen és az utókor számára.

Sólyom

Veszprémi Hírlap, 1929. november 10. 3. p.

Az emléktábla avatásakor, 1929. november 1-jén készült fénykép, amely először a gimnázium 1929/30. tanévi iskolai értesítőjében, az 54–55. oldalak között jelent meg, majd a „Veszprémi Piarista Diákszövetség 1938-ban” című kiadványban tették ismét közre.

Újraéledő egyesületek

A világháború során a város férfitlakosságának jelentős része a harctereken küzdött és a háborús évek alatt a civil szerveződések, a különböző egyesületek, körök ténykedése gyakorlatilag szünetelt. Az összeomlás után csak lassan kerültek a haza a katonák a frontokról és a hadifogolytáborokból. A visszatérők azonban hamarosan újraélesztik a tartalmas szórakozás, a művelődés, a társas együttlét szervezeteit a városrészi vagy szakmai egyesületeket, köröket és már 1919 végén érdemi tevékenységről adnak számot a helyi sajtó hasábjain.

Egyesületi élet

A veszprémi iparos és kereskedő ifjak önképző körének elnöksége hálátelt szívvel mond köszönetet az alábbi uraknak, mint az ifjúság barátainak, kik adományukkal lehetővé tették, hogy 50 éves egyesületünket 4 és fél éves nehéz háború után megnyithattuk új helyiségünkben (Vár-utca 1. sz. régi iparostanonc iskola). Veszprémi káptalan 4 méter tűzifa, Angeli Márton 200, Albrecht Hugó 100, Paskesz Mór, Rauschnicz Ignác 50–50, Bóhm Jenő, Vajda István 40–40, Sanics Ferenc, Oblatt Lajosné és Gergely Sándor 30–30, Bokrossy Ferenc, Forszt József 25–25, Varjas Lajos, Czermák Lipót, Kocsuba Emil, Bauer József, Rotschild Márk, Szilágyi Ignác, Zuschmann János, Hoffmann Manó, Braun Andor, Galambos Sándor, Reininger Adolf, Pósa Endre, Fata István, Krausz Armin fia, Szenté Gyula, Gunszt Ingác, Rosenberg Mór, Steiner Jenő, Kentner Rezső, Fodor Ferenc, Lóvi Béla, Reininger Dezső, Frank József, Bénis Lajos, Bakos Kálmán, Schlingloff Károly, Szlabey Dezső 20–20 korona.

– Meghívó. A Veszprémi Iparos- és Kereskedő Ifjak Önképző Köre f. hó 26-án délután 2 órakor díszközgyűlést tart új helyiségében (a tűztorony alatti régi iparos iskola, Vár-utca 1. sz. a.) Gyülekezés az Erzsébet-szálloda éttermében s onnét díszzászló alatt vonulnak új helyiségükbe. Ünnepi beszédet tart: *Szász Ferenc* díszelnök és *Kránitz József* elnök.

Veszprémi Hírlap, 1919. január 29. 3. p.

A Legényegylet jubileuma

Gyönyörű napsütéses vasárnapi napon, tegnap, július 4-én ünnepelte a veszprémi r. kath. Legényegylet fennállásának negyedszázados jubileumát. Ragyogón mosolygott az ég, amelynek áldása kísérte a fiatal egyesületet 25 évi nemes működésében, de ragyogott az arca az örömtől és meglepetéstől annak a nagyon sok embernek is, akik az ünnepségeket hivatalosan, vagy mint vendégek részt vettek.

A Legényegylet fényes jubileumának előjátéka már tegnapelőtt, szombaton este játszódott le, amikor az egyesület dalárdája, lampionos menetben felvonult a várba, hogy tisztelete és ragaszkodása jeléül szépen előadott dalokkal üdvözölje fennkölt lelkű fővédnökét: *dr. Rott Nándor* megyéspüspököt, egyházi elnökét: *dr. Rédey Gyula* nagyprépostot és *özv. Patzl Jenőné* zászlóanya-helyetttest, aki a Buhim-völgyben lakik. Mindhármukat *Szánthó Ferenc* egyleti választmányi tag üdvözölte megkapó, keresetlen szavakkal. A még alig néhány hetes dalárda igen szép és fejlett összjátékot produkált, ami különösen új karmesterének *Kecskés Lajos* kántortanítónak az érdeme.

A tulajdonképpeni ünnepség azonban csak vasárnap reggel 8 órakor kezdődött az egyesület Hosszú-utcai helyiségében való gyülekezéssel. Százakra ment azoknak száma, akik a tágas kerthelyiségben összesereglettek. A Legényegylet tagjai, úgyszintén a helybeli társ- és vidéki testvéregyesületek küldöttei fekete ruhában, jelvényekkel kitűzve, egyleti lobogók alatt, szép sorrendben vonultak fel hálaadó szent misére, a zászlóanyát pedig, aki mellett *Anty Illés* világi elnök ült, Veszprém város felbokrétázott négyes fogata vitte. Előtte és utána fehér ruhás koszorúslányok és apró babák üde csoportja lépkedett. Az ünnepi menetet, amelynek eleje már a várban volt, amikor a vége még a Horgos-utca sarkánál várta az indulást, a budapesti r. kath. Legényegylet vezette gyönyörű három rudas zászlója alatt és képviselve volt benne a székesfehérvári és veszprémi katonai parancsnokságok, a vármegye, város, Move stb.

A Te Deum de. 10 órakor kezdődött a kegyesrendiek templomában s *dr. Rédey Gyula* nagyprépost mondotta, mialatt az egyesület dalárdája adott elő egyházi énekeket. A ministrálást is az egyleti tagok végezték. Utána *Babos Dezső* k. r. tanár mondott emelkedett szellemű szentbeszédet. Az embernek az Istenhez és egymáshoz való kapcsolatát fejtegette s oda konkludált, hogy a Legényegylet tömörüléséből is kicsillog az Istenhez vezető kereszt.

Mise után ugyanabban a sorrendben mint reggel, visszavonult a menet az egyesület kerthelyiségébe, ahol már előre elrendezett fehér asztal és székek

várták az ünneplőket. A fehér asztalfőn a kocsin érkezett megyéspüspök foglalt helyet, tőle jobbra és balra az egyesület egyházi és világi tisztikara, majd nagyszívű megalapítója: *Perényi Antal* apátkanonok. Szemben az asztallal a zászlóanya ült, mellette két bájos kis baba-gárdista, mögötte a küldöttségek és csoportok vezetői s a helybeli vendégek. Az asztalt jobbról-balról a zászlótartók vették körül. Jobbról a dobogót a koszorúslányok állták körül félkörben. Az asztal mögött, ízlésesen rendezett falon, babékoszorúval övezett arcképei *Perényi* kanonoknak, az egyesület vezetőségének, tagjainak, néhai *Tölcsey Ferenc* és a városból elkerült *Wimmer* egyh. elnököknek és egy Szent József asztalosműhelyét ábrázoló plakett, amely *Biró Lajos, Zala György* veszprémi születésű segédének művészi alkotása. A díszközgyűlést a Himnusz áhítatos eléneklése vezette be, majd *dr. Wéber Pál* egyh. másodelnök tartott gondolatokban gazdag, magas szárnyalású ünnepi szónoklatot, amelyet legközelebb teljes egészében fogunk közölni. A nagy hatást elért beszéd után *Herczegh József* egyleti jegyző olvasta föl *Pálffy Dániel* iparügyi államtitkár üdvözlő sürgönyét, majd *Bertalan László* titkár olvasta föl jelentését az egyesület 25 éves történetéről.

Este 6 órakor szórakoztató ünnepség volt a kertben a már ismert műsorral. Helyszűke nem engedi, hogy minden egyes szereplőről külön megemlékezzünk, de nem is szükséges, hiszen valamennyiről, szinte fokozat nélkül, csak a legjobbat mondhatnánk. Az előadást tánc követte, amely – tekintve, hogy a vízvezeték gépeket éppen most tisztogatják s így a villanygép egész éjjel működött – vidám hangulatban reggel 6 óráig tartott.

Az ünnepség fényes erkölcsi sikerén kívül, amely különösen *Anty Illés* világi elnök, *Szánthó Ferenc* főrendező, *Herczegh József* jegyző, *Georgi Lajos* és a színpadi felszereléseket készítő *Szedlák József* fáradságot nem ismerő ügybuzgalmának köszönhető, az anyagi eredmény is elsőrendű, amennyiben 12.350 K-t jövedelmezett az egyesületnek.

Veszprémi Hírlap, 1920. július 1. 1–2. p.

A Petőfi-kör jubileuma

A 25 éves jubileumi ünnepély a piaristák templomában tartott istentisztelettel vette kezdetét, amelyhez a jubiláló kör a többi helybeli egyesületekkel együtt zászló alatt vonult fel. Templom után a menet a kör helyiségébe tért vissza, ahol a vármegye és város vezetőségének és nagy számú közönségnek jelenlétében a díszközgyűlést tartották meg. Az ünnepi szónok *Tihanyi-Kiss Sándor* volt, aki nagy érdeklődés közepette, a tőle

megszokott, kiváló szónoki felkészültséggel mondotta el beszédét.

A lelkesen ünnepelt beszéd után *Steierhoffer József* Petőfi: „A rab oroszlán” költeményét szavalta el átérzettséggel. *Csermák Imre* titkár felolvassa kör 25 évről ügyesen összefoglalt történetét.

Következett a zászlók megkoszorúzása. *Hajagos Mariska* kedves kis költemény kíséretében Petőfi arcképét koszorúzta meg. *Zuschmann Lujza* a Petőfi-kör, *Vaerli Mariska* az Iparoskör, *Német Ilonka* az Iparosifjak Ön-képzőköre, *Anty Emmus* a kath. Legényegylet, *Zámbó Mariska* a Veszprémi Dalegyesület, *Tiszinger Juliska* a Népkör, *Tiszinger Mariska* a Barátságkör, *Sárdy Mariska* a Gazdakör, végül *Georgi Mariska* a Cserháti Társaskör lobogóját koszorúzta meg ügyesen megválasztott jelmondatok kíséretében.

A koszorúzás közben a legényegyleti dalárda, *Kecskés* karnagy vezetésével, kitűnő betanultsággal adta elő a Viharban, Talpra magyar és Nem, nem, soha című dalokat. *Hajagos Imre* az összes egyesületek nevében talpraesett beszédben üdvözölte az ünneplő Petőfi-kört. Azt a hasonlatot, hogy a magyar nő lelke legyen fehér, mint a galamb, tiszta, mint a galamb és szelíd, mint a galamb, fűzi tovább, hogy a magyar polgár lelke legyen kemény, mint a gyémánt, ragyogó és nemes, mint a gyémánt és ha az asszonyi lélek galambtulajdonságai egyesülnek a férfi lélek gyémánt tulajdonságaival, akkor igazán bízhatunk a nemzet boldog jövőjében.

Kész Ferenc elnök, aki az egyesülettel együtt ünnepli elnökségének 25 éves fordulóját, köszönő szavakkal zárja be a díszközgyűlést.

A jubiláris nap eseményeit reggelig derült kedvben tartott tánc fejezte be.

Veszprémi Hírlap, 1920. augusztus 10. 1. p.

Petőfi-ünnepély Veszprémben

A jeruzsálemhegyi Petőfi-Kör, Petőfi Sándor születésének 100-ik évfordulója emlékére, nov. 5-én, múlt vasárnap, fényes ünnepséget rendezett. Az ünnepségek de. 9 órakor szent misével vették kezdetüket, melyet a piaristák templomában hallgattak az ünnepség résztvevői. Onnan de. 10 órára az evangélikus templomba vonultak ünnepi istentiszteletre. Az istentisztelet végeztével fél 12 órakor volt a Petőfi emléktábla megkoszorúzása. A Veszprémi Polgári Dalegyesület *Kecskés Lajos* karnagy vezetésével elénekelt a Himnuszt, utána *Demjén Márton* ref. esperes imát mondott, majd *Pongrácz Andor*, a veszprémi Petőfi-Kör elnöke megkoszorúzta az emléktáblát. *Dr. Lampérth Géza* az országos Petőfi Társaság üdvözlését tolmácsolta, mely után a Veszprémi Polgári Dalegyesület

élekelte a Szózatot s ezzel az ünnepély véget ért. Délután 4 órakor *Szávay Gyula*, a Petőfi Társaság főtitkára és *dr. Lampérth Géza* hírneves író *dr. Óvári Ferenc* társaságában látogatást tett a Petőfi-Körben, hol a fővárosi vendégek tiszteletére igen sikerült kis ünnepséget rögtönzött az egyesület agilis vezetősége. *Szávay Gyula*, *dr. Óvári Ferenc* beszédet mondtak, *dr. Lampérth Géza* saját Petőfi verseit olvasta fel, a Veszprémi Polgári Dalegyesület pedig szebbnél-szebb irredenta és népdalokkal gyönyörködtette a fővárosi vendégeket s a nagyszámú hallgatóságot. Este 8 órakor a városi színházban ünnepi műsoros est volt. A Veszprémi Dalegyesület *Gaal Sándor* karnagy vezetésével *Gaal: Hiszekegy-jével* nyitotta meg a műsort, mely után *dr. Komjáthy László* polgármester a v. tanács nevében a színházat ünnepélyesen Petőfi színháznak nevezte el. *Dr. Lampérth Géza* és *Szávay Gyula* élvezetes előadásokat tartottak Petőfiről, *Fix Ilonka* és *Homoky Ferenc* Petőfi verseket szavaltak érzéssel, nagy hatással, a kath. főgimnázium négy tanulója „Bihari kesergő”-jét játszotta el finom kidolgozásban s a Veszprémi Dalegyesület „Rég veri már a magyart a Teremtő” és „Faluvégén” című Petőfi verseire írt csodaszép műdalokat énekelte el kiváló precíz kidolgozásban. A rendezőbizottság élén *dr. Óvári Ferenc*cel mindent megtett, hogy e napon a nagy költő emlékét méltóképpen megünnepelhesse, ha a nagyközönség is hasonló lelkesedéssel támogatta volna, úgy a délelőtti, mint az esti ünnepségen való megjelenésével, akkor egy pompásan sikerült ünnepségről számolhatnánk be, de mintha nem is oly régen, teltebb színházat láttunk volna kevésbé fontos előadások alkalmával. Sajnos, de így van!

Veszprémi Hírlap, 1922. november 12. 2. p.

Felolvasó estély

A Petőfikör okt. 17-én, vasárnap felolvasó estélyt rendezett a kör tágas helyiségében. A felolvasást *dr. Schreiner Károly* ügyvéd tartotta Petőfiről a magyar nemzet halhatatlan költőjéről. Mint életét, költészetét, mindenét a magyar hazáért áldozó hőst, lángoló lelkű hazafit mutatta be a költőt, aki a magyar hazáért, a magyar népért, az igazságért, a testvériségért munkálkodva és harcolva adta áldozatul drága életét. Kétszáz főnyi hallgatóság megindult, hazafias lélekkel hallgatta a nagyszabású tanulmányt. Az ünnepély fényét emelte *dr. Szabó Sándor* kir. táblabíró közreműködése, ki az ünnepélyt Petőfi dalokkal és saját szerzeményű versekkel, az ő vonzó és bájos hegedű játékával és éneklésével gazdagította. Az estély disznótoros vacsorával végződött.

Veszprémi Hírlap, 1926. október 24. 6. p.

A Petőfi-kör házfelavató ünnepe

F. hó 8.-án tartotta meg a helybeli Petőfi-kör házfelavató ünnepélyét szép program keretében. Este 7 órakor díszközgyűlést tartott, melyen a nagyszámú kör tagokon és vendégeken kívül majd az összes helybeli egyesületek elnökei is megjelentek, kifejezést adni akarván örömüknek, mit a Petőfi-kör fejlődése okozott. Az Iparos Dalárda a Hiszekeggyel nyitotta meg a díszközgyűlést, mely után *Pongrácz Andor* elnök mondott megnyitó beszédet. Az új helyiségekkel bővült körnek újjászületését látja. Utána *iff. Nagy István* alelnök szavalt el nagy hatással, igen szép előadásban Ábrányi Emil: „Petőfi” c. költeményét. Az ünnepi beszédet *dr. Schreiner Károly* ügyvéd, a kör ügyésze mondta. A hazafias eszmékkal telített s nagy szónoki hévvel előadott beszéd nagy hatást tett a jelenvoltakra. *Georgi Irénke Lendvai Lajos* quartettje kísérete mellett színes, meleg hangján kellemes, tisztelt előadásban irredenta és műdalokat énekelt nagy tetszés mellett. Utána *Borók Mariska* szavalt el Petőfi: „A hazáról” c. versét kihasználva a régi dicsőségen merengő költemény minden szépségét. Közben az Iparos Dalárda énekelte el *Dalmady: „Csak magyarok legyünk”* c. karát tökéletes kidolgozásban. *Sághy István* Petőfi „Dalaim” c. költeményét szavalt el ezután lelkesen, hatásosan. Végül *Pongrácz* elnök mondott záróbeszédet. Az Iparos Dalárda „Himnusza” zárta be a szépen sikerült díszközgyűlést, mely után disznótoros társasvacsora következett. Vacsora alatt számos felköszöntő hangzott el.

Veszprémi Hírlap, 1925. december 13. 3–4. p.

Veszprémi Jeruzsálemhegyi Petőfi Kör

szeptember hó 4-én vasárnap zászlót szentel. Zászlóanya *Haidekker Lászlóné* úrnő lesz. Az ünnepély védnökei: *dr. Óvári Ferenc* felsőházi tag, a kör díszelnöke, *dr. Rott Nándor* megyéspüspök, *dr. Körmendy-Ékes Lajos* Veszprémvármegye főispánja, *dr. Dréhr Imre* államtitkár, országgyűlési képviselő, *dr. Komjáthy László* Veszprém r. t. város polgármestere. Az ünnepély részletes sorrendje a következő: Szeptember hó 4-én vasárnap: 1. Reggel ½ 8 órakor zenés ébresztő. 2. Délelőtt ¾ 9 órakor az érkező vendégek, koszorús leánykák, társ, dal és sportegyesületek fogadása a kör helyiségében (Ács-utca 10. szám), onnan a vendégek és a helybeli egyesületek felvonulása az Ajka-csingervölgyi Bányász-zenekar vezetése mellett a várba a Szentháromság-szoborhoz, hol 3. délelőtt 10 órakor

Strausz Antal kanonok-plebános ünnepélyes szent misét mond és a zászlót megszenteli, mise alatt a Veszprémi Iparos Dalárda énekel. 4. Mise után *Haidekker Lászlóné* zászlóánya a zászlószeget beveri és a zászlót felszalagozza. Ezután a menet a Petőfi-színházba vonul, ahol a Veszprémi Petőfi kör díszközgyűlés keretében folytatja ünnepélyét. Műsor a következő: 1. Nosedá: Nagy magyar télben. Éneklí a Királydíjas Veszprémi Dalegyesület. 2. Elnöki megnyitó. Mondja: *Pongrácz Andor* a kör elnöke. 3. Petőfi versek. Előadja: *Winkler István* a kör tagja. 4. Ünnepi beszéd. Tartja: *dr. Schreiner Károly*. 5. Farkas Nándor: Lakodalom van a mi utcánkban. Éneklí a Királydíjas Veszprémi Dalegyesület. 6. A budapesti Petőfi-társaság kiküldöttjének felszólalása. 7. A védnökök, társegyesületek vezetöi és a Petőfi kör vezetö tisztviselői a zászlószegeket verik be. 8. Elnöki zárszó. 9. A Veszprémi Iparos Dalárda karéneke. Az ünnepély után délben 1 órakor a Petőfi kör helyiségeiben társasabéd. Az ünnepséget este 8 órai kezdettel a kör kerthelyiségében és termeiben táncmulatság követi. Szeptember hó 11-én, vasárnap: Az ünnepség befejezéseképpen és a körí tagok zászlószögeinek beverése céljából a zászlószentelést követő vasárnap du. 3 órakor a református templomban zászlóáldás, utána a kör helyiségeiben *vitéz bátorkeszi Kiss Sándor* ref. tábori lelkész avató beszédet mond és a körí tagok a zászlószegeket beverik.

Veszprémi Hírlap, 1927. augusztus 28. 4–5. p.

Kertmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy
kerthelyiségemet
e hó 15-én megnyitom!

Minden vásár- és ünnepnapokon
a kerthelyiség állandóan terítve.

Friss sör és villásreggeli nagy választékban.

Minden vásár- és ünnepnap délután
Lendvay Lajos zenekara hangversenyez.

Kiváló tisztelettel
Zuschmann János vendéglős.

A Cserhádi Társaskör tisztújító közgyűlése

Vasárnap tartotta a Cserhádi Társaskör tisztújító közgyűlését a Takács-féle vendéglőben levő helyiségében. *Abelesz Jenő* elnök lemondása folytán megüresedett elnöki székbe a társaskör tagjai egyhangúlag *Hajagos Imre* szabómestert választotta meg, akit öttagú küldöttség hívott meg a közgyűlésre. Hajagost a kör tagjai, megérkezte után, melegen fogadták, aki ezután rövid, de tartalmas székfoglalót tartott. Ezután a további választást ejtették meg, melynek folytán megválasztottak: alelnökké *Kovács József* és *Horezczyk Károly*, ügyésszé *dr. Lengyel Jenő*, pénztárnokká *Cseh Mihály*, ellenőrökké *Dékány János* és *Steiner Mór*, jegyzővé *Güntner Béla*, könyvtárossá *Sadi Mihály* és *Hortoványi Gyula*, háznaggyá *Takács József* vendéglős. A közgyűlés igen népes volt s abban a hangulatban oszlott szét, hogy a háború és forradalmak által félbeszakított munkáját a Társaskör újult erővel kezdi meg.

Veszprémi Hírlap, 1920. január 15. 3. p.

A Cserhádi Társaskör jubileuma

A Cserhádi Társaskör tegnap, vasárnap délelőtt ünnepelte meg fennállásának 10 éves jubileumát s annak keretében *dr. Rainprecht Antalné* zászlóánya arcképét is leleplezte. Az ünnepség d. e. 9 órakor istentisztelettel kezdődött a Károly templomban, ahol a misét és beszédet *dr. Gutheil Jenő* teológiai tanár tartotta. Utána a Társaskör Cserhát utcai helyiségébe vonult az ünneplő közönség, ahol *Hajagos Imre* elnök nyitotta meg a gyűlést s megemlékezett az egyesület múltjáról, fejlődéséről s méltatta a zászlóánya érdemeit, amire az talpraesett kis beszédben válaszolt és köszönte a megnyilvánult bizalmat és megtiszteltetés. Ezután *dr. Karsay Sándor* mondotta el tartalmas és lendületes ünnepi szónoklatát, amelyben a hazafias összetartásra és megértésre buzdított. Szavai nyomán viharosan megéljeneztek az ország kormányzóját és a nemzeti hadsereget. Ezután a többi veszprémi társegyesületek és körök kiküldöttei fejezték ki üdvözlőüzenetüket a jubileum alkalmából, majd a gyűlés a Szózat eléneklésével, véget ért.

Veszprémi Hírlap, 1921. június 21. 1. p.

A Veszprémi Torna Club jubileuma és zászlószentelése

F. hó 10-én, vasárnap ünnepelte meg a VTC 10 éves fennállását s e napon szenteltette fel új zászlaját fényes ünnepek között. Kora reggel a Gazdakör fúvószenekara járta be a várost és zenés ébresztőt adott, majd a reggeli órákban kocsikon hordták össze a koszorúslányokat a városi színházba. *Zwicker Béláné* zászlóánya megérkezte után megindult a menet, melyben a helybeli társegyesületek is részt vettek, a Várba a Szentháromság-szoborhoz, hol *dr. Weber Pál* püspöki titkár ¼ 11 órakor belekezdett a tábori szentmise olvasásába. Evangélium után felszentelte a zászlót, majd a tőle megszokott hévvel és magyaros lelkesedéssel ünnepi szentbeszédet mondott. A szentmisén jelen voltak *dr. Magyar Károly* főispán, *dr. Horváth Lajos* főjegyző vezetésével a vármegyei tisztikar, *Pintér Aladár* őrnaggyal az élén a katonaság s más hatóságok. Szentmise alatt a Gazdakör fúvószenekara egyházi énekeket játszott. A szentmise végeztével visszatért a menet a színházba, hol kezdetét vette a díszközgyűlés. A Veszprémi Polgári Dalegyesület Himnusza után *Zsigmond János* főgimn. tanár, elnök nyitotta meg a gyűlést, hangoztatta, hogy ez az intézmény főleg manapság méltó arra, hogy fölkaroltassék és országszerte általánossá tétessék. Majd a testedzésről, annak fontosságáról s ősforrásáról az ókori klasszikus görög világról beszélt. Utána *Karácsonyi János* titkár olvasta fel az egyesület 10 éves múltjáról szóló részletes ismertetést s leleplezték a jubileumra készített arcképes tablót. A Veszprémi Polgári Dalegyesület Révfy: Föl a zászlót alkalmi ünnepi kara után *Tihanyi Kiss Sándor* mondott ünnepi beszédet. Tüzes irredentizmussal telített beszédének főgondolata a VTC céljának megállapítása volt. „Változatlan törekvés a cél felé” a nagy integer Magyarország megépítése felé. E cél szolgálatába kell állítani a testileg edzett, lelkileg egységes egészé összerórott magyar ifjúságot. Az ünnepi beszéd után a társasegyesületek zászlóit koszorúzták meg s kiosztották a 10 éves tagoknak az érmeiket. Majd a megjelent egyesületek üdvözölték a jubiláló együletet. Az Iparoskör nevében *Steidl Antal* alelnök, az Iparos Ifjak Önképző Köre nevében *Csepely Dezső* alelnök, az Ipartestület nevében *Németh Gyula* alelnök, a Kath. Legényegylet nevében *Anty Illés* elnök, a Kath. Kör nevében *dr. Gutheil Jenő* alelnök, a Népkör nevében *Széll István* elnök, a Veszprémi Dalegyesület nevében *Bertalan László* titkár, a Ker. Tisztviselőnők nevében *Scipiadesz Iréne* elnök, a Barátságkör nevében *Hapli József* elnök, a Gazdakör nevében *Répásy József* elnök és a Cserhádi Társaskör nevében *Illikmann János* alelnök beszélt. Az üdvözlést *Nagy László dr.* városi főjegyző, alelnök köszönte meg s kérte, hogy a jövőben az eddiginél is nagyobb

szeretet, összetartás és egyetértés uralkodjék közöttünk. A VPD gróf Zichy: „Némó” operájának Rákóczi-nótáját énekelte el *Albrecht Edith* úrleány ügyes zongorakiséréte mellett. Végül *Zwicker Béla* meleghangú zárószavai után a VPD elénekelte a Szózatot s ezzel vége lett a díszközgyűlésnek. Du. 3 órakor házi atlétikai versenyt, du. 4 órakor pedig footballversenyt rendeztek a Move Sport rt. pályáján.

Veszprémi Hírlap, 1922. szeptember 14. 3. p.

A Magyar Turista Egyesület alakuló gyűlése

A Magyar Turista Egyesület veszprémi csoportja vasárnap de. 11 órakor tartotta alakuló közgyűlését a városháza tanácstermében. *Dr. Nagy László* városi főjegyző nyitotta meg a gyűlést, rámutatott a Szövetség intenciójára, amely Veszprémet egyik csoportja székhelyéül szemelte ki a Balaton és a Bakony szépséges s turisztikai szempontból is értékes vidéke miatt is. Indítványára a gyűlés kimondotta a helyi csoport megalakulását, miután *Vörös Tihamér* a központi választmány tagja, mint kiküldött ismertette a M.T.E. szervezetét és célját, amely a turisztikán kívül az irredentizmus fejlesztése. A központnak eddig öt csoportja van, a hatodik lesz a most alakult veszprémi. Ezután megválasztották a helyi csoport tisztikarát, elnökké: *Schamschula Rezső* táborszernagyot, alelnökké: *Molterer János* műszaki tanácsost, ügyvezető alelnökké: *Sándor István* polg. isk. tanárt, titkárokká: *Pólinger István* rendőrfelügyelőt és *Mihálcsik Géza* főgimn. tanárt, pénztárossá: *Szentes Géza* takarékpénztári tisztviselőt, jegyzővé pedig *Schullmann Sándort*. *Dr. Nagy László* köszönetet mondott a központi kiküldötteknek s az alakuló gyűlést bezárta.

Veszprémi Hírlap, 1922. augusztus 31. 2. p.

A veszprémi Nemzeti Kaszinó 80-ik közgyűlése

Veszprémvármegyének egyik legrégebbi egyesülete, a Nemzeti Kaszinó f. hó 4-én du. 5 órakor tartotta 80-ik s egyúttal jubiláris közgyűlését. Ez alkalomra nagy számmal jelentek meg a kaszinó tagjai, kik között ott láttuk városunknak majdnem minden számottevő emberét.

Dr. Cseresnyés József elnök nyitja meg a közgyűlést. A kaszinói élet célját és szükségességét ismerteti, eloszlatván ezzel azokat a gúnyosan kidobolt rágalmatokat, mintha a kaszinó csak kártyázók és semmittevők társasága volna. Két fontos működési kört tud ezzel szemben a veszprémi Nemzeti

Kaszinó felmutatni: kultúrtevékenységet és közjátékonytságot, valamint azt is, hogy e kaszinó a becsületükre kényes, tiszta múltú úriemberek társasága. Mély megilletődéssel parentálta el az időközben elhunyt három neves kaszinótagot, a szeretetreméltó és csillogó szellemű *Kletzár Miksa* árvaszéki elnököt, a jótékony, szerény és nagytudású *dr. Rédey Gyula* c. püspök, káptalani nagyprépostot és a kitűnő gazdát, *Wertheim Imre* nagybirtokost. Bejelenti, hogy az alispán a kaszinónak ajándékozta boldog emlékű *Hunkár Dénes* főispán, volt áldozatkész kaszinói elnök arcképét. Az alispán kitüntető szívességeért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Ezután következett a közgyűlés bearanyozója, *Juraszek János*, kaszinói igazgató kitűnő előadása a Nemzeti Kaszinó 80 éves múltjáról. Megtudjuk ez előadásból, hogy a kaszinó elnökei a 80 év alatt a következők voltak: *Kocsi Horváth Sámuel* (1847-ig), *Kupricz Imre* (Endrődi Sándor költő édesapja, 1848-ig) *Kammersberger Antal* (gyógyszerész volt a mai Csermák-féle patikában, 1851-ig). *Kolozsváry Sándor* (1856-ig), *Vermes Illés* (1858-ig) *Kammersberger Antal* (másodsor 1866-ban. Ő volt a 80 év alatt a legagilisabb kaszinói elnök). *Vermes Illés* (másodsor 1872-ig), *Lubrinicz Sándor* (1875-ig), *Bezeredy Gyula* (1880-ig), *Ruttner Sándor* (1884-ig), *dr. Laky Kristóf* (1887-ig). *Fodor Gyula* (1887-ben), *Eszterházy Mór* (1898-ig), *Fodor Gyula* (másodsor 1913-ig), *Hunkár Dénes* (1917-ig), *Rainprecht Antal* (1919-ig), *dr. Cseresnyés József* (1919-től kezdve). Különösen nagy érdeklőséget keltettek a kaszinó belső életéből a jegyzőkönyvek nyomán vett derűs epizódok. Még a tarokk-partikat is össze lehetett utólagosan állítani, mivel az indítványokban sűrűn szerepelnek tarokkisták, kik lehetőleg saját érdekükben szólalnak fel. Voltak a régebbi időkben is olyanok, kik minden idejüket az újságok olvasásával töltötték. Persze ezeknek külön helyiségük nem volt. S így a kártyázók és biliárdozók nagyon zavarták őket. Ez okból cselhez folyamodtak s hogy külön olvasószobához juthassanak, ráfogták a nagyteremre, hogy ott olyan hideg van, amelytől az olvasni akarók valósággal meggémberednek. Ez okból kis szobát kérnek, „nehogy kényszeríttessenek a piaci kofák székei alól a szenes fazekakat kikölcsönözni”. Hasonló hangulatos esetek percekig derűtségben tartották a hallgatóságot. – Elfogadták az előadónak azt az indítványát, hogy a Nemzeti Kaszinó megalakulásának évfordulóján (alakult 1842. nov. 25-én), Katalin-napkor minden évben bált rendezzenek. *Dr. Cseresnyés József* elnök zárószavai után a közgyűlés véget ért. – Este 9 órakor társasvacsorát rendeztek a jubileum tiszteletére. Szébbnél-szebb felköszöntők hangzottak el s a tagok a legvidámabb hangulatban maradtak együtt a késő esti órákig.

Veszprémi Hírlap, 1922. március 9. 2–3. p.

Az Iparoskör közgyűlése

A veszprémi Iparoskör ez évi közgyűlését folyó hó 2-án du. 3 órakor tartotta meg a Zuschmann-vendéglőben lévő helyiségében. Az ülést *Boór Lajos* elnök nyitotta meg, ki beszédében ismertette a kör múlt évi életének fontosabb eseményeit. Így megemlítette a kör 50 éves jubileumi ünnepségét, melynek rendezéseért *Hajagos Imre* és társainak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak meg. Úgyszintén megköszönték *Szigethy Ferenc* köri jegyzőnek és *Fata Ferenc* háznagynak fáradhatatlan munkásságát. Majd könnyes szemmel s meghatott lélekkel mondott köszönetet a kör tagjainak azért az impozáns részvétért, melyben őt hitvesének gyászos elhunya alkalmával részesítették. Végül kegyeletes szavakkal parenálta el a kör múlt évben elhunyt tagjait: *Szilágyi Mihály*, ki a körnek alapító tagja volt, *Schandl Ignác*ot és *Benkő Jánost*. Az elnöki megnyitó beszéd után *Herczegh J.* jegyző felolvasta a múlt közgyűlés jegyzőkönyvét, *Simon K.* számvizsgáló pedig a zárszámadásokat és az idei költségelőirányzatot ismertette. A közgyűlés mindkét előadónak javaslatát elfogadta, mely szerint az 1925. évi tagsági díjat 40 000 K-ban állapították meg. *Georgi Lajos* jelentése szerint a kör könyvtára jelenleg 1014 műből áll 1560 kötetben. Az elmúlt évben a könyvtár 50 művel gyarapodott. A különböző jelentések után *Boór Lajos* elnök hálás szavakkal köszönte meg a köri tagoknak bizalmát s szeretetét, mellyel őt 14 évi elnökösködése alatt támogatták. Bejelenti, hogy a családjában bekövetkezett szomorú esemény hatása alatt az elnöki teendőket ellátni nem tudná miért is lemond tisztségéről. Ígéri, hogy mint tag tevékeny részt fog venni a kör életének irányításában. *Hajagos Imre* meleg szavakban méltatta *Boór Lajos* érdemeit, melyeket körelnöki működése alatt szerzett. Indítványára a közgyűlés hálája és elismerése jeléül *Boór Lajost* örökös tiszteletbeli körelnöknek választotta meg. A közgyűlés további vezetésére *Boór Lajos* tb. enököt mint körelnököt kérték fel, ki utódjául *Wolfram Jánost* ajánlotta. A közgyűlés egyhangú szavazással az Iparoskör elnökének *Wolfram Jánost* választotta meg, kiért 6 tagú küldöttséget küldtek. Még a jelölő bizottság tagjait választották meg, mire a közgyűlést az új elnök megérkezéseig felfüggesztették. Viharos éljenzés fogadta a néhány perc múlva a terembe lépő elnököt, kinek *Boór Lajos* adta tudomására a közgyűlés választásának eredményét. Jó kezekben látja a kör jövőjét e választással – úgymond – nyugodtan távozhatik tehát helyéről. *Wolfram János* elnök szép szavakban köszönte meg iparostársai bizalmát, mellyel ez érdemes kör elnöki székébe emelték. Kéri a tisztikar s tagtársai támogatását, hogy közös munkájukkal a kör szép nevét és jó hírnevét öregbíthessék. Majd *Hajagos Imre* a jelölő bizottság elnöke

terjesztette elő a bizottság jelentését, melynek alapján a közgyűlés *Steindl Antalt*, *Balog Józsefet* és *Hajagos Imrét* alelnököknek, *Szigethy Ferencet* érdemei elismerésül titkárnak, *Herczeg Józsefet*, *Pekárdy Kálmánt* jegyzőknak, *Lengey Sándort* pénztárosnak, *Fata Ferencet* háznagynak, *Georgi Lajost*, *Lintinger Józsefet*, *Huber Jenőt* könyvtárosoknak, *Katona Károlyt*, *Sági Jánost* és *Somogyi Sándort* (cipész) könyvtári ellenőröknek, *Simon Károlyt*, *Tompa Istvánt*, *Szemerey Jánost* számvizsgálóknak, *dr. Rédey Antal* ügyésznek választotta meg. A választmány új tagjai lettek *Pozsgay János*, *Kecskés Lajos*, *Regényi József*, *Büki János*, *Farkas József*, *Török Károly*, *Hidvégi Antal*, *Fábián József*, *Schwarcz Ferenc*, *Csepely Dezső* és *Kaufmann Mihály*. A választások megtörténte után *Wolfram* elnök összetartásra s lelkes munkára kérte a tagokat s az ülést bezárta.

Veszprémi Hírlap, 1925. február 8. 2. p.

Az Oltáregyesület zászlószentelése

A veszprémi Oltáregyesület 1910-ben alakult, azóta sok szegény templomnak készített egyházi ruhákat, miseingeket, casulákat, egyházi lobogókat, de csak most tudott annyi időt és költséget áldozni saját céljaira is, hogy végre *Schmidt Lajosné* alelnöknő buzgólkodása folytán zászlót is készíthetett magának. Félévnel tovább tartott a munka. A zászló fehér selyemből készült, mely *Kránitz Kálmán* felszentelt püspök ajándéka, arany rojttal van szegélyezve ezt *dr. Magyar Károlyné* ajándékozta, az arany bojtokat *Istvánffy Miklósné* adta és *dr. Cholnoky Ferencné* a hímző arany szál egy részét volt szíves adományozni. A zászlórúd az Angolkisasszonyok veszprémi intézetének bőkezűségéből tellett ki. A zászló tervrajzát *M. Pongrácz Izabella* készítette: középen egy nagy szentségmutató körbefutó búzakarász és szőlőfürt által környezve. A kivitel is igazán szépen sikerült. Az Oltáregyesület hölgyei ernyedetlen szorgalommal dolgoztak hónapokon keresztül szinte minden nap, a zászló hímzésén. Az aranyhímzés rendkívül sok figyelmet és türelmet igénylő nehéz munkájában *dr. Cholnoky Ferencné*, *Hordóssy Endréné*, *Istvánffy Miklósné*, *Langer Alajosné*, *dr. Magyar Károlyné* és *leánya*, *Riesz Annus*, *Tanka Sándorné* és *Véghelyi Kálmánné* vettek részt. A felszentelés szertartását máj. hó 30-án de. 10 órakor kezdődő szentmise után az Angolkisasszonyok templomában *Kránitz Kálmán* nagyprépost, felszentelt püspök végezte, mise alatt az intézeti növendékek énekkara *Gaal Sándor* igazgató, énektanár vezetése mellett áhítatra hangoló szép latin miseénekeket zengedezett. A zászlóanyai tisztséget *gróf Jankovich-Bésán*

Endréné töltötte be, ki több mint 12 év óta áll már az egyesület élén mint elnökhelyettes és sokoldalú elfoglaltsága mellett is mindig élénk figyelemmel kíséri az Oltáregyesület működését és szerető lélekkel karolja fel a szegény templomok felruházásának szent ügyét. A szentbeszédet *dr. Weber Pál* pápai kamarás, a püspöki iroda igazgatója mondta, megemlékezve az Eucharistia tiszteletét előmozdító oltáregyesületi működésről megígérte, hogy lelkében elviszi a chicagói eucharisztikus kongresszusra a Veszprémi Oltáregyesület hódolatát is. A szentelés után következett a zászlószegek bevonása. Mindazok, akik vonzódnak az Oltáregyesülethez és szeretettel karolják fel annak ügyeit, siettek egy-egy szegecskével kifejezésre juttatni az Oltáregyesület iránt érzett ragaszkodásukat. A szép és megható szertartás délben ért véget. Adja Isten, hogy az újonnan felszentelt zászló körül csoportosuló buzgó csapat mindig nagy eredménnyel és sok lelki haszonnal tudja előmozdítani a legméltóságosabb Oltáriszentség iránti imádatát és hódolatát.

Veszprémi Hírlap, 1926. június 6. 3. p.

A Népkör jubileuma

F. hó 6-án, vasárnap ünnepelte a veszprémi Népkör negyvenéves jubileumát szép ünnepség keretében. A jubileumra meghívott társ-egyesületek s köri tagok a kör helyiségében gyülekeztek, honnan zászlóik alatt vonultak át a szent László-templomba, hol de. 10 órakor *dr. Simon György* prelatus-kanonok, a kör dísztagja hálaadó szentmisét mondott. Szentmise alatt az Iparos Dalárda énekelt szebbnél-szebb egyházi énekeket. Szentmise végeztével a kör kertjébe vonult a menet, hol az ünnepi díszközgyűlést tartották. Az Iparos Dalárda által elénekelt Hiszekegy után *Tisztartó Sándor* elnök üdvözölve a megjelenteket, megnyitotta a díszközgyűlést. Utána *Zsigmond János* kegyesrendi tanár, a kör dísztagja mondott ünnepi beszédet s ékes szavakkal ismertette a kör negyvenéves történelmét s méltatta mindazon férfiak érdemét, kik az alapításban s az egyesület vezetésében részt vettek. Az ünnepi beszéd után az Iparos Dalárda énekelte el nagy hatással *Révfy: „Ismerek egy szép országot”* c. gyönyörű kórusát. Elnöki zárszó s a dalárda Himnusza fejezte be a szép ünnepélyt. Délután 1 órakor bankett volt a körhelyiségben, melyen *dr. Komjáthy László Tisztartó* elnököt, *Tisztartó Komjáthy* polgármestert, *Zwicker Béla dr. Simon György* prelatus-kanonok, dísztagot, *dr. Rédey Zsigmond János* dísztagot, Hajagos a

jelenlévő alapító tagokat, Próder K. *Hajagos Imrét*, Zsigmond a körök elnökeit, vitéz Makay az *Iparos Dalárdát* köszöntötte fel. Délután kerti ünnepély, este táncmulatság fejezte be az ünnepségeket.

Veszprémi Hírlap, 1926. június 13. 3. p.

A veszprémi evangélikus „Nőegylet”

húshagyókedden „farsangi víg estét” rendez a Petőfi-színházban. Már nagyban folynak az előkészületek. Alakult egy vígalmi bizottság, mely az előkészítő teendőket végzi. Lesz a műsorban több táncszám, (Pieret és Pierot, gavotte, palotás). Lesz két igen rövid egyfelvonásos vígjáték, egy felvonásos operett, szólóénekekkel, énekkarokkal, melynek 35 női és egy férfi szereplője van. A darabok rendezését dr. Győrffy Zoltánné, az énekkarok és szólóénekek betanítását *Hering Jánosné* volt szíves vállalni. A táncszámokat *Popladek* táncmester fogja betanítani. Az előadás után tánc is lesz. Mivel az estnek tiszta jövedelmét nemes célra: a veszprémi ev. egyház „Orgona-alap”-jára fogják fordítani, azért ezúton is kéri városunk megértő és jóakarató közönségét, hogy az est sikerét az előadáson való megjelenésével előmozdítsa szíveskedjék.

Veszprémi Hírlap, 1927. január 30. 4. p.

A Vörösmarty kör színielőadása

A veszprémi Vörösmarty kör újabb kultúr munkájában programjával vette fel a műkedvelői előadások tartását is, melynek első bemutatóját vasárnap tartották a Petőfi színházban, amikor is Mikszáth-Harsányi „Noszty fiú esete Tóth Marival” című 4 felvonásos vígjátékot hozták színre. A műkedvelő gárda lelkes igyekezettel iparkodott megoldani nehéz feladatát. Nagyon kedves volt Tóth Mari szerepében *Németh Ilonka*, Tóthné szerepében a közelmúltban még zárdai szerepekben sikerrel fellépett *Ernesztné Steinbach Ilonka* nyújtott igen ügyes játékot. *Szigethy Rózsi* Kopereczkynéja meglepően higgadt és meleg játékot produkáló volt. Jó volt Noszty Feri szerepében *Erneszt Sándor*, Bubenik szerepében *Nagy István*, azonkívül a két *Rózsa* nővér. *Pszota István* cigányprimása, mint mindig most

is jó volt. Dicséretet érdemel az egész gárda, de a Vörösmarty kör vezetősége élén *Szaunder Kálmán* elnökkel, akik a körben új és értékes kultúrmunkát végeznek.

Veszprémi Hírlap, 1928. január 22. 6. p.

A legény bolondja a Legényegyletben

A Veszprémi Kath. Legényegylet műkedvelői jan. 29-én kitűnően sikerült s szép látogatottságnak örvendő színelőadást rendeztek. Előadták A legény bolondja c. 3 felvonásos népszínművet. A darab előadása, úgy az egyes szereplők játékát, mint az összhatást érte, elsőrendű volt. Ritkán van alkalmunk műkedvelő-előadásnál szebbet és tökéletesebbet látni. A címszerepet *Georgi Irén* játszotta. Nehéz lett volna nálánál alkalmasabbat e szerepben felléptetni. Szerepének hű és precíz megjátszásán kívül nagy érdeme szép énekszámai. *Prém Bözsi* a szókimondó Szücsné, *Götzenberger László* a férje szerepében igen jó volt. A fiatal Turi telkes gazda szerepét *Horváth Kálmán* élethűen alakította. Komikus szerepeikben igen jók voltak *ifj. Georgi Lajos* és *Horváth József*. *Götzenberger Ninus* és *Bundics Margit* alakítása is tökéletes volt. *Cseh Lajos*, *Georgi József*, *Léber Ferenc* járultak még hozzá a sikerhez. A darab énekszámait zongorán *Ritter Lőrinc* székesegyházi karnagy és hegedűn *Georgi László* kísérte. A rendezés nehéz munkáját *Melhardt János* végezte szép sikerrel.

Veszprémi Hírlap, 1928. február 5. 5. p.

Rossz fát tett a tüzre, ha **nem nálam** szerzi be tüzifáját.
Állandóan kapható száraz bükk- és
eser-tüzifa hasábban, fűrészelve és
apritva **legolesőbb árban** házhoz szállítva, *villamoserőre berendezett telepemem.*

Faszén! • Porosz-szén! 170

Telefon: 110. **Szalai Mór,** Jókai Mór-u. 5. (Hosszu-u.)

Hogy városunk egyesületei és körei nemcsak a magasztos művelődés, a tartalmas szórakozás eszközei voltak, hanem bizony másra is szolgáltak, pontosabban másra is használták azokat a derék egyleti tagok, álljon itt egy részlet egy hosszabb hírlapi írásból.

Egy-két szó az egyesületekről

Mélyen Tisztelt Szerkesztő Úr!

Nehogy megméltóztassék rám haragudni, előre kijelentem, hogy amit elmondandó vagyok, nem a Petőfi körre értem. A Petőfi kört nagyon tisztelem és becsülöm. Csak annyiban szerepel az egész dologban, hogy amikor azon a vasárnapon elnéztem azt a sok-sok zászlót, ez a szemlélet adta nekem az impulzust, hogy a már régóta bennem élő gondolatokat papírra vessem.

A zászlószentelés külső pompáiban elgyönyörködtem ugyan, de egyúttal el is szomorodott a szívem. Annyi zászló! S mindegyik körül alig egy-két ember!

Önkénytelenül alakult ki bennem a kérdés, hogy minek ez a sok egyesület? Veszprém tényleg az egyesületek városa. Sehoh az országban annyi egyesület, mint éppen itten, ebben a csöpp kis maroknyi bakonyi városkában.

Megpróbáltam kutatni a keletkezésük okait. Öreg, őslakó veszprémieket kérdeztem meg erre vonatkozólag, magyarázzák meg, miért van itt annyi egyesület. Egyik részük a város topográfiai helyzetét hozta fel, a másik ezt, a harmadik azt. Volt ezen magyarázatokban speciális cél, politika, társadalmi ügy stb. stb. Mindenféle.

Volt egy úr, aki humorosan fogta fel a dolgot. Hát tudja kedves barátom – mondotta jelentőségteljesen – maga nem ismeri az asszonyokat. Könnyű magának. Odamegy, ahová akar. Addig marad, ameddig tetszik. Másképpen vagyunk azonban mi, nős emberek. Nekünk nehezebb a dolgunk. Ha azt mondjuk, hogy a korcsmába megyünk, hát az asszony irtózatossá patáliát csap odahaza. Már megint a korcsmába?! Aztán sírás, jajveszékelés, elválással való fenyegetőzés... stb. Látja, milyen nehéz a mi dolgunk!

Ellenben, ha azt mondjuk, hogy a körbe kell egy kicsikét benéznünk, akkor meg van a béke. Az asszony nemcsak hogy megbocsájt, de neki is imponál, hogy választmányi ülés van s ott az ura elnök, alelnök, titkár, jegyző, pénztáros stb. Ki lehet maradni, hivatkozva arra, hogy ennyi meg annyi ügy volt, mindenki hozzászólt, s így nem lehetett sehogyse előbb hazajönni.

Még részvétellel is van őnagysága. Szegény öregem! Mennyi sok műfelháborodás, a társaságot lesújtó leszólás, az asszonyka iránt érzett részvét finom elindítása s aztán rendben van minden. Az ügy el van intézve.

Egyszóval – mondtam erre – az egyesületek arra valók, hogy a

mulatozásnak lehessen nevet adni és asszonyi jóváhagyással ki lehessen maradni. S mivel annyi egyesület van, minden ember valahol a tisztikar tagja – ha 8–10 helyen nem, mert ilyen is sok van –, hát mindenkinek van alkalma ott maradni a „választmányi” ülés végéig.

Az öreg úr megértőleg bólintott s szinte sűgva világosított fel a legújabb igazságról, hogy az asszonyok ravaszok ugyan, de mint kisűl, a férfiak még ravaszabbak.

Nem állítom, hogy egészen így van a dolog, de azt hiszem, hogy ez az úr találta legjobban fején a szűget.

Tény, hogy több mint 56 egyesűletbe differenciálódik Veszprém város közűnsége.

Az aztán már nem számít, hogy egyik egyesűlet se életképes. Egyik se tud prosperálni. Ellen multságok, ellennépűnnepélyek, ellenteaestek teljesen szűtforgácsolják a társadalmat s megbénítják az egyesűletek életét. Legtűbbszűr passzívával zárja mindegyik a maga rendezte kis dolgát s tele vannak panaszos kifakadásokkal.

Panaszkodnak különben maguk a tagok is. Nem bírják a tagsági díjakat fizetni. 8–10 felé nehéz is kiizzadni az aműgy is nehezen jűvű pengűket.

Így van ez nemcsak az egyes kűrűkkel, de a két sportegyesűlettel is. Sok ennek a kis városnak ez a két sportegyesűlet. Hiába beszélnek eredményekrűl, a valűság az, hogy egyik se tud boldogulni. Az adűsságok, a kamatok mindkettűnűl folyton csak szaporodnak s mi lesz a vége...?

Ne űzzűnk struccpolitikát. Ne dugjuk fejűnket erűvel a homokba. Irtűzatos kűvetkezetességgel nű fejűnk fűlű a hullám s elborít mindkettűnket.

A Movenak most jelent meg egy kis ismertűű és beszámolű fűzetecskeje. A különben kedvesen megszerkesztett fűzet 5-ik oldalán adja a Move célját. Tűbbek kűzt azt mondja, hogy „a nemzeti szellemű sportnevelűsen kűvűl semmi mással nem foglalkozik és nem is foglalkozhatik.” Hát a VTC nem ugyanezzel az eszművel harcolja a maga igazságot? S ha mindkettűnek ugyanaz a célja, akkor miűrt nem egyek? Miűrt vannak kűlűn tábortban lehetűleg nagy gűlűlettel egymás iránt? Ha mindkettű a magyarság szolgálatában áll, minek akkor a kűlűnűlet? Minek szűtforgácsolni az erűket, mikor régi tapasztalat s igazság, hogy egyesűlésben van az erű.

Szűthűzással, kűlűnválással sohse lehetett eredményt felmutatni. Így csak „mint oldott kűve szűthull nemzetűnk”

Tagadhatatlan, hogy nálunk a sport célja nem lehet őnmaga a sport. A l'art pour l'art elvét nálunk tűnkrement magyaroknál nem lehet alkalmazni. Mint minden tűrekvűsűnknek, úgy a sportolásűnknek is oda kell irányulnia,

hogy a szellemen kívül a testet is megerősítsük és elkészítsük arra az időre, melyre mindnyájunknak készen kell lennünk. Az is igaz, hogy a feltámadásnak, a nemzet újraéledésének a nemzet egészében kell végbemennie. Nagy baj volna, ha a nemzet egyes szervei továbbra is bénák, betegek vagy egyáltalán holtak maradnának.

S ha ez így van, akkor egybe tartozik mindenki, aki magyarnak érzi magát, a munkás, az iparos, a kereskedő, a tisztviselő, akik mindegyikétől elvárjuk és megköveteljük, hogy mint a közösség tagjai az egész közösségért áldozatot is tudjanak hozni.

Egyesülnünk kellene erkölcsi és anyagi szempontokból egyaránt.

Az intelligencia a kevésbé intelligensekkel érintkezve azokat taníttatná, művelhetné. Egymás gondolatait kicserélve megértenék egymás bajait s a különböző törekvéseket – egymás viszonyait ismerve – könnyen lehetne közös nevezőre hozni.

Az egymásra való hatáson kívül elsőrendű gárdát lehetne kiállítani akár a footballt, akár az atletikát vagy a birkózókat és a teniszsportot illetőleg. Mindegyik fajtából olyan csapatot, mely nem tartalékokkal, de tartaléktömegekkel rendelkeznek.

Első helyen állnánk nemcsak dalban, de a sportot illetőleg is egész Dunántúlon.

A múltkori leventeverseny elég ízelítőt adott abból, hogy milyen eredményt lehet elérni, ha közösen vesszük fel a küzdelmet. Az összes vándordíjak mind a mieinké lettek.

S ami a fő, hogy nem gyűlölnénk egymást és nem veszekednénk annyit, mint idáig tettük.

Anyagi vagy üzleti szempontból is csak előnyére válnék a fúzió a két egyesületnek.

A tagok nagyobb száma, több bevétel, kevesebb kiadás, nagyobb támogatás mind-mind olyan tényezők, melyek nagymértékben elősegítenék a már egy egyesület boldogulásának útját. Az egész város közönsége a miénk lévén minden versenyünk jövedelemmel zárulna. Adósságunk fogyna, mert a törlesztések rendben történének.

Gondolják meg az illetékesek. Szóljanak hozzá a videant consules, ne respública detrimentum capiat.

Veszprémi Hírlap, 1927. szeptember 25. 3–4. p.

Az új nemzedék

Veszprém városában az oktatás felekezeti és állami iskolákban zajlott a 20. század első évtizedeiben. Munkájukról, tevékenységükről, kulturális és sporttevékenységeikről, a cserkészmozgalomról főképp a középfokú tanintézetek adtak számot a helyi sajtó hasábjain. A kegyesrendi főgimnázium és a felsőkereskedelmi iskola szervezte események mellett azonban szinte valamennyi oktatási intézmény jeles megmozdulásairól olvashatunk a korabeli újságokban.

Polgári iskolánk nevelési irányai

A mai kor nevelés- és tanításügyét helybeli polgári iskolánk, a közelmúlt történelmi tanulságok alapján, gyakorlatiasabb irányba igyekszik terelni. Ez irányú ténykedését, mely a szorosan vett iskolai oktatás és belélet keretein kívül áll, hármas irányban fejt ki: 1. A nemes és szép eszmék befogadására, hogy fogékonyá nevelhesse tanulóit, irodalmi ifjúsági előadásokat rendez. Eddig négy ily előadás volt vasárnapokon délelőtt. Nevezetesen a március 15-iki ünnepéllal kapcsolatosan Petőfi eltűnéséről; április 25-én mesedelelőttöt tartott a Petőfi-regék köréből; május 9-én volt Tompa vallásos költészete és 30-án lesz Petőfi költészete alapján a szülők iránti szeretet és tisztelet a tárgya az előadásnak. A harmadik előadást *Iftene Gyula* Veszprémvármegye kir. tanfelügyelője is végighallgatta és nagy elismeréssel volt az intézet ez irányú munkásságáért. 2. A praktikus ismeretek gyarapítása és a gyakorlati életpályák megkedveltetése céljából pedig az iskola felsőbb osztályai rendszeresen látogatják a helybeli üzemeket. Ezúton is köszönetet mond az iskola igazgatósága *Nagy Sándor* főmérnöknek a szakszerű és fáradságos ismertetésért, mellyel a fa ipari feldolgozását a Faipari Rt. üzemében bemutatta az iskola IV. osztályos tanulóinak. Továbbá *Pozsgay János* malomtulajdonosnak turbinás malmának szakszerű ismertetéseért és *Takács Istvánnak*, a városi vízművek főgépészének az üzem részletes bemutatásáért. 3. A cserkészlet intenzív felkarolása a harmadik tényező, mellyel az iskola az ifjúság nevelését a természetet megkedveltető mederbe irányítja. E révén a rend, fegyelem, önfegyelmezés, sport, katonás szellem hatékony felkarolást nyer és üdvös hatása máris észlelhető, amely a jövőben jótékonyan fog hatni.

Veszprémi Hírlap, 1920. május 16. 2-3. p.

A zeneiskola évváró ünnepélyének második estéje

A Veszprém városi zeneiskola évváró ünnepélyének sikerült második estéje folyt le hétfőn, – ha lehet, – nagyobb közönség előtt, mint az első napon, ami annak tudható be, hogy az első estén jelen voltak csak kedveset s szépet vittek szét városszerte. A nyitány, zárószámok és karénekek ugyanazok voltak s hasonló sikert arattak mint első estén. A zeneszámokon kívül ez este a „Hamupipőke” című daljátékot mutatták be a zeneiskola növendékei. Mindkét este főszerepet játszott *Árpád Margit* elsőn a herceg, másodikon a mostoha nehéz szerepét, úgy *Kocsuba Mártha* is elsőn a Vadrózsa címszerepét, másodikban *Morvay Margittal* a testvér szerepét, ezúttal a főszerepet *Radetzky Rózsika* töltötte be, míg a Hamupipőke hercege *Ürményi Margitka* volt, a koldusasszony szerepét *Majoros Vica* játszotta. A kis műkedvelő társaság ügyes alakítása dicsőségére vált volna sok hivatásos színésznek is, a rendezés kifogástalan volt. A zeneiskola növendékei zongora, hegedűszóló, hegedű-trió, zongora négy- és hatkezes számokkal tarkították az élvezetes estét. Meg kell emlékeznünk *Csajághy Elemér* hegedűjátékáról, ki szép tehetséget eláruló sima, ügyesen színezett élvezetes játékot produkált mindkét este, *Georgi László* ügyes hegedűjátéka éppúgy, mint kellemesen tisztán csengő énekhangja meglepetésszerű volt, az énekkar műdalában szólót énekelő partnerével *Schmidt Jenő*vel együtt. *Kocsuba Elemér* a VI. osztály növendékének játéka, már majdnem e kereten kívül kívánczó művészi volt, ő kísérte a Hamupipőke daljátékot is a Zeneakadémiára felvett *Dedinszky Bella* helyett. *Gaal Sándor* igazgató a jutalmazott és megdicsért növendékek névsorát olvasta fel, amely alkalmat megragadva a közönség hálásan ünnepelte a zene megértő mesterét s nagy babérkoszorúval kedveskedtek neki növendékei, míg a kis növendékek külön-külön ünnepelték tanáraikat.

Sólyom

Veszprémi Hírlap, 1920. július 1. 2. p.

Endrődi Sándor emlékezete

A veszprémi áll. felsőkereskedelmi fiúiskola önképzőköre szoros iskolai ünnepség keretében emlékezett meg Endrődi Sándorról, a közelmúltban elhalt költőről. *Barabás Gyula* IV. o. t. mondotta el lelkesen a csinosan megszerkesztett emlékbeszédet. *Tóth László* IV. o. t. sokszor hallott s mégis

mindig megható „Czelli búcsú” legendát szavalta (Endrőditől). *Vargha E.* Endrődi Sándor életét s költői működését ismertette elég kimerítően felolvasásában. Az énekkar szép-színezetten adta elő: „Gyenge violának” c. kuruc dalt. *Bóhm Ferenc* szavalta el Endrődi: „Tárogató hang” c. költeményét. *Lakatos, Wellmann, Kolb, Georgi* hegedűn kuruc dalokat játszottak. Végül az ifjúság elénekelt a Himnuszt.

Nagy fontosságot tulajdonítunk az önképzésnek, hogy az ifjúság saját jószántából is olvasson, tanuljon, kutasson és a tanultakat dolgozza is fel s mutassa is be, ezért minden ilyen törekvést elismeréssel jutalmazunk. Óhajtjuk, hogy lépjen az ifjúság a nyilvánosság elé is s iskolai ünnepély keretében mutassa be ismereteit és művészetét a szülőknek és az ifjúság barátainak s keltsen érdeklődést az iskolák iránt a nagyközönségben is.

Veszprémi Hírlap, 1920. december 7. 2. p.

Cserkészzászló-avatás és Te Deum a főgimnáziumban

Gyönyörű lélekemelő ünnepség folyt le a gimnázium udvarán Péter és Pál napján. A Te Deum keretében szentelték fel a cserkészek művészi zászlaját, mely *Pettkó Zsigmond* főgimn. rajztanár és *Homoray Béla* iparművész tervei szerint készült s melyet a Mária Társulat lelkes hölgyei hímeztek. A tágas udvart teljesen megtöltötte a díszes ünneplő közönség. A megjelent zászlóanyát, *gróf Jankovich-Bésán Endrénét* hangos riadó kürtszó fogadta, majd a deli cserkészek sorfala közt foglalta el helyét az udvaron felállított tábori oltár mellett. A Te Deumot *dr. Simon György* apátkanonok celebrálta, ki gyönyörűen fejtette ki a cserkészek élethivatását és morális kötelelességeit. Utána a kereskedelmi iskola új csapata tette le fogadalmát. Ezekhez *Molnár Ernő* hittanár mondott szívhez szóló intelmet. Az évről ünnepségre kerülő a sor, a cserkészenekar *Hárich János* maturált cserkész vezetésével és *Kocsuba Elemér*, a főgimn. volt tanítványa közreműködésével szebbnél-szebb nótákat húzott. Különösen, feltűnően precíz volt a „Repülj fecském” előadása. A gimnáziumi énekkar boldog emlékű *Misányi Lajos* emlékéhez híven énekelt.

Veszprémi Hírlap, 1922. július 2. 2. p.

Főgimnáziumi színpadavatás

Lélekemelő, kedves ünnepély színhelye volt jún. 9-én este a kegyesrendi főgimnázium díszterme, hol a tanulóifjúság élén a maturandusokkal színpadavató előadást rendezett. A sok fáradsággal és művészi ízléssel felállított színpad ezúttal nyílt meg először a nyilvánosság előtt és a megjelent nagyszámú szülők és előkelő közönség tetszését és dicséretét méltán kiérdemelte. Az új színpad fényes tanújele a vezető tanárok és tanulóifjak szépért és nemesért buzduló lelkesedésének, de egyszersmind fennen hirdeti nemeslelkű jótevőinek áldozatkészségét, kik vallás- és társadalmi különbség nélkül közel fél millió korona értékű adományaikkal igyekeztek megvalósítani a diákok eme önművelését szolgáló kultúr-intézmény létrehozását. A szép terv megvalósítása *Schmidt Mihály* főgimn. tanár érdeme, ki most érettségiző VIII. o. tanulóival hosszú időn át fáradozott a szükséges anyag összeállításán, a színpad művészi kivitele pedig elsősorban *Pettkó Zsigmond* és *Sándor István* rajztanárokat dicséri, kik a képeken és díszleteken a festészet remekeit örökítették meg. A színpadavató előadást *dr. Pusch Ödön* főgimn. igazgató által írt prologus nyitotta meg, melyet *Bakos Magda* V. o. t. szavalt el finom érzéssel. Utána Koldus és királyfi címen romantikus színjáték következett, melyet Mark Twain regényéből *Babos Dezső* főgimn. tanár írt át, hűen alkalmazva a diák lélekhez. Az öt felvonásos darab érdekes jelenetei mindvégig lekötötték a hallgatóság figyelmét, de különösen a vége keltett nagy tetszést, midőn a sok szenvedésen és megpróbáltatáson átment fiatal királyfi ajkáról felhangzott a magyar tragédiára emlékeztető fohász: Hálát adok Teneked Istenem, hogy ennyi megpróbáltatást mértél rám, mert a királyoknak csakugyan a saját törvényeikhez kell iskolába járniok, hogy irgalmasságot és igazságot tanuljanak! A két címszerepet *Schandl M.* és *Leidl J.* V. o. t. játszották elragadó kedvességgel és hű alakítással. A többi szereplők is mind jól játszottak, különösen kiváltak a darab ügyes színrehozásában: *Ferencz R., Forintos L., Oross J., Blantz J., Bakos K.* és *Kisfaludy K.* maturandusok, továbbá *Müller Valéria, Pettkó Marianna* V. o. és *Hanitz Éva* III. o. tanulók. Kár, hogy a rendetlen villamosáram-szolgáltatás egy órával késleltette az ünnepély megkezdését.

Veszprémi Hírlap, 1923. június 17. 2–3. p.

Az állami polgári fiúiskola

Nov. 29-én, az elmúlt vasárnap, az intézet tornatermében sikeres Széchenyi-ünnepélyt rendezett. A változatos műsorból első helyen említjük *Urhegyi János* igazgató tartalmas, lelkesítő ünnepi beszédjét, amelyben a „legnagyobb magyar”-ról emlékezett meg. Kedves száma volt a műsornak a Gáthy-házaspár zenei együttese, amelyet a közönség hosszasan megtapsolt. Az intézet énekkara is szebbnél szebb énekekkel szerepelt: az üde gyermekhangok bájosan csendültek meg Balogh István énektanár szakavatott vezetése mellett. *Bausbek, Báior, Milhoffer* és *Csizmadia* ügyesen szavaltak *Ender* tanuló egy kedves hegedűszámmal szerepelt, *Guáth Imre* tanuló rendkívüli, sok reményekre jogosító hangjával szép szólókat énekelt. Az ünnepély sikeres megrendezése *Gelety Ervin* tanár érdeme. A szülők abban a megnyugtató tudatban távoztak az ünnepélyről, hogy fiaiknak hazafias és erkölcsi nevelésében az intézet hivatása magaslatán áll!

Veszprémi Hírlap, 1925. december 6. 4. p.

Cserkészavatás

A felsőkereskedelmi iskola 204. sz. Szt. László cserkészcsapatának 8 újonca május 7-én az intézet udvarán iskolai ünnep keretében fogadalmat tett. A fogadalomtétel előtt *Molnár Ernő* cserkészparancsnok buzdítóbeszédet intézett az újoncokhoz, majd letétette velük a fogadalmat. A fogadalomtétel után *Füleky Béla* cserkésztestvér a kalap átadása és kézfogás által felavatta a fiúkat. Az avatás után *Mattushek* igazgató intézett rövid beszédet az új cserkészekhez, majd az isk. énekkar *Balogh István* énektanár vezetése mellett elénekelt a himnuszt, mire az ünnepély véget ért. Fogadalmat tettek: *Árkovics Gyula I., Biczi László I., Karl Gyula I., Kövessy Béla I., Mészáros Miklós II., Szabó Sándor II., Veninger József II., Jánoska Antal II.* évfolyam.

Veszprémi Hírlap, 1925. május 17. 4. p.

A felsőkereskedelmi iskola 204. sz. Szent László cserkészcsapata Füleky Béla tanár cserkésztsízzel. 1925. október 16.

Házszentelés az Angolkisasszonyok intézetében

Az Angolkisasszonyok intézetének igen kedves ünnepe volt e hó 10-én. E napon szentelték fel az intézet újonnan épült részeit. Nem kevésbé volt kedves az ünnep, mint a múlt év szeptemberében, mikor a gyönyörű kis templomot és kápolnát áldotta meg az intézet jóságos lelkiatyja, *Kránitz Kálmán* fsz. püspök. Lelkünk felemelését célzó, ízlésünket nevelni akaró és vágyó *Beleznay Etelka* főnöknő fáradtságot nem félő, férfias energiájának köszönhető mindaz, mit ezen intézetben újat, kedveset, praktikusát láthatunk. Az ő lelkében fogamzott a gondolat, talán sok álmatlan éjjelen, az ő veritéke, sokszor könnyei öntözték a szép folyósókat, termeket, cellákat, melyeket ezen a napon adott át nemcsak szerzetes társnői s a gyermekek használatára, hanem a kultúrának s mindenek felett Istennek, Kinek nagyobb dicsőségére tett mindent! Ő legyen s lesz egyetlen s legfőbb jutalma. Hisszük, hogy a kedves intézet, mely már hosszú évtizedeken át oly nemesen munkálta Isten szőlőskertjét, ezen újításokkal még inkább fog hozzájárulhatni az emberiség átalakítását célzó nemzeti kultúrához. Az új termek és cellák megáldását *Kránitz Kálmán* felszentelt püspök végezte.

Veszprémi Hírlap, 1925. szeptember 13. 3. p.

A veszprémi cserkészek ünnepe

A cserkészgondolat szépségéhez méltó keretek között folyt le múlt vasárnap a diák és tanonc cserkészek fogadalomtétele, amely a piaristák templomában fél 10 órakor tartott szentmisével kezdődött, amelyet *Molnár Vince* cserkésztsiszt olvasott. Mise alatt a gimnázium énekkara énekeit, a felavatandó és már felavatott cserkészek áldozáshoz járultak. Katonás menetben vonult le zászló alatt a cserkészcsapat a Rákóczi térre, ahol a felavató ünnepség folyt le. Az alig pár hónapja megalakult fúvószenekar meglepő készséggel a cserkészszinduló hangjaival nyitotta meg az ünnepséget, amely után a lélekemelő fogadalomtétel következett. A gimnáziumi énekkar *Pusch Ödön* igazgató vezetésével a Hiszekegyet énekelte el, majd *Varanics József* piarista tanár mondotta el gondolatokban gazdag ünnepi beszédét, amelyben a cserkészttörvény minden pontjával foglalkozva a végcélra mutatott rá a magyar jövő generáció erkölcsös és hazafias nevelésére. Az énekkar *Hubay*. Talpra magyarjának tökéletes előadása után *dr. Komjáthy László* polgármester üdvözölte a felavatott cserkészeket, majd *Hajagos Imre* ipartestületi elnök mutatott rá szép beszédjében arra a nagy munkára, amelyre akkor vállalkozott a helyi cserkészparancsnokság, amikor az iparostanoncokat a cserkészzászló alá tömörítette. Az énekkar precízen előadott kurucnótái és a zenekarral együtt előadott Himnusza után a lélekemelő szép ünnepség véget ért. Este a kath. Legényegylet nagytermében műsoros előadást rendeztek, amelyen az ének- és zenekarok kedves számain kívül üdítő tréfákkal, kedves és tanulságos jelenetekkel szerepeltek a cserkészek. *Dr. Szűcs Imre* vármegyei cserkész főtitkár magas szárnyalású, igazságokat fejtegető beszéde a cserkész intézmény szükségességét támasztotta alá. Az ünnepségen úgy délelőtt, mint este nagy közönség vett részt, úgy a társadalmi egyesületek, mint az érdekelt szülők és jóindulatú támogatók részéről. Itt említjük meg, hogy a július elején megkezdődő cserkész nagytáborozáson a helybeli cserkészcsapatok is részt vesznek.

Veszprémi Hírlap, 1926. június 20. 3. p.

A kereskedelmi iskola műsoros estje és bálja

folyó hó 7.-én az erkölcsi és anyagi siker jegyében folyt le. A közönség a színházat teljesen megtöltötte. A műorból először említjük az intézet férfikarának első szereplését: a férfikar *Balogh István* énektanár vezetése mellett szép felkészültséggel szebbnél-szebb dalokat énekelt. Örömmel emlékezünk meg itt *Balogh* énektanárról: ő is egyike a városunkban azoknak, akik fáradhatatlanul dolgoznak a dalkultúráért. Délelőtti hivatalán túl vezet a kereskedelmi és polgári iskolai templomi énekkart, a Szociális Misszió Társulatban a munkásleányok karát, külön tanítja a két fenti iskolában a világi éneket, a Veszprémi Dalegyesületnek háznagya és egyik főerőssége is ennek a dalegyesületnek – amely Sopronban városunknak hírt és nevet szerzett – jó részben ép ő viszi a kereskedelmi iskolai férfikarból az ifjú erőket. Amellett a csekély tiszteletdíj mellett – amit itt-ott kap – az intézetek, szülők és az ifjúság nemes munkájáért cserébe hálájukat ajánlják fel. A műsor további részében – amelyet vígjátékok, dalok és szavalat tarkítottak – *Schiberna, Sarvajcz, Filka, Köcsky IV. évf. és Horváth II. évf. ifjak* szerepeltek ügyesen. Az est technikai lebonyolítását sok fáradsággal *Pfaff Fülöp IV. évf.* végezte. A műsort a hajnali 4 óráig tartó tánc követte, amely alatt az ifjúság mindvégig fegyelmezettségének adta tanújelét.

Veszprémi Hírlap, 1925. november 15. 4. p.

*A műsoros esten előadott Egyetlen kabát c. kabarejelenet szereplői
(Schiberna, Sarvajcz, Filka, Köcsky, Zöld)*

Tanulmányi kirándulás

A helybeli kereskedelmi iskola IV. évf. tanulói *dr. Wallner Ernő*, *Füleky Béla* tanárok és *Molnár Ernő* hitoktató vezetése mellett f. hó 3-án Győrbe tanulmányi kirándulást tettek. Az állomáson *Déri József* és *Gróber Géza* műszaki tanácsosok, valamint *Kundráth Károly* gázgyári igazgató fogadták és kalauzolták a kiránduló társaságot. Győr szabad királyi város a megérkezés után az állomás éttermében reggelire is vendégül látta az ifjúságot. A délelőtti folyamán a tanulók szakszerű kalauzolás mellett megtekintették a város modern gázgyárát, a győri szeszgyárát – az ország, sőt Európa egyik legnagyobb ilyenmű üzemét –, azután a modern technika vívmányai szerint épülő Duna-hidat és az ugyancsak építés alatt álló postapalotát. Az ifjúság sok tapasztalattal tért haza: látta Győr városának hatalmas gyáriparát, látta a szép és élénk városnak a háború zivatarai után újból nekilendülő fejlődését. Azonban ezeken kívül mást is tapasztalt: tapasztalta Győr városának magyaros vendégszeretetét, amit elfelejteni nem fog soha és amiért a veszprémi kereskedelmi iskola itt a nagy nyilvánosság előtt is köszönetet mond.

Veszprémi Hírlap, 1926. december 12. 3. p.

Műsoros estély a gimnáziumban

A veszprémi kegyesrendi gimnázium ifjúságának ének- és zeneköre december 8-án este 6 órai kezdettel a gimnázium dísztermében magas színvonalú, kellemes műsoros estélyt rendezett. A népszerű ének- és zenekör teljesítménye iránti élénk érdeklődés zsúfolásig megtöltötte a dísztermet, s a közönség tüntetve éljenzett és tapsolt az élvezetes számok után. A zenekar csak nem régen alakult *Varanics József* kegyesrendi tanár vezetése mellett. Rövid idő alatt gyorsan fejlődve szép eredményt ért el, az estélyen már mint pompásan összetanult, kitűnően fegyelmezett együttes szerepelt. A zenekar művészi darabokat adott elő, az énekkar népszerű diákdalokat énekelt nagy tetszés mellett. Mindkét kart *Varanics József* kegyesrendi tanár vezette. Az egyes számok között *Roskovetz Józsefné* művészi zongorakíséretével *Bisztriczky Tibor* finom technikájú hegedűjátéka ragadta magával a közönséget. *Laszka Márton* VIII. o. t. Szász Károly: „A magyar zene” c. költeményét ügyesen szavalta el.

Veszprémi Hírlap, 1926. december 12. 4. p.

Veszprémi diák sikere a középiskola versenyen

A magyar középiskolai diákság múlt szombaton tartotta országos atlétikai bajnoki versenyeit Budapesten a KISOSZ rendezésében, amely sok országos meglepetést hozott. A versenyzők között a pontversenyt a pápai diákok nyerték meg, mert az országos diákatlétikai bajnokságokban a pápai református kollégium diákjai bizonyultak a legjobbaknak, amennyiben az első helyet foglalták el a pontversenyben 114 ponttal. Az 1000 méteres síkfutás bajnoka *Horváth Ferenc*, a veszprémi r. kath. Főgimnázium VII. osztályú tanulója lett, aki 2 p 43 mp-es eredményével KISOSZ rekordot ért el. A kiváló ifjúsági bajnok veszprémi fiú, *Horváth Gyula* tanító fivére. Az országos diákversenyeket nagy érdeklődéssel figyelték illetékes helyeken és örvendetes eredményei újabb határt jelentenek az ifjúsági testnevelés kérdésében.

Veszprémi Hírlap, 1927. június 26. 5. p.

Cserkész karácsonyest a kereskedelmi iskolában

A veszprémi áll. felsőkereskedelmi iskola Szent László cserkészcsapata *Füleky Béla* tanár vezetése alatt e hó 22-én szépen sikerült estet rendezett az intézetben, amelyen énekszámok és kedves cserkészelőadások szórakoztatták a résztvevőket. Egy kedves kis cserkész daljátékot mutattak be, úgy ennek, mint az egész estnek szép rendezése a megértő vezető tanár *Füleky Béla* lelkes munkálkodását dicséri.

Veszprémi Hírlap, 1927. december 25. 4. p.

Bánk bán előadás az Angolkisasszonyok intézetében

Az Angolkisasszonyok vezetése alatt álló tanítónőképző növendékei okt. 27-én du. magas nivójú előadást tartottak. Bemutatták a legmegrázóbb erejű magyar tragédiát: Katona József örökszép alkotású Bánk bánját. A helyzetbe, körülményekbe, tényekbe való beleélés, azoknak hű visszatükrözése, a drámai hangulat őszintesége a szereplők játékán, ragadta meg főképpen a szemlélők figyelmét és lelkét. Különösen beleilleszkedtek szerepeikbe és kitűnőt nyújtottak *Ürményi Etel* (II. Endre), *Faludy Erzsébet* (Gertrudis), *Laszip Adél* (Ottó), *Balogh Erzsébet* (Melinda), *Rosta Marian* (Petur bán), *Horváth Mária* (Tiborc), *Früstök Katalin* (Biberach).

Veszprémi Hírlap, 1928. november 4. 7. p.

A gimnázium hangversenye

A veszprémi kegyesrendi gimnázium fúvószenekara február 3-án, vasárnap du. 6. órakor a gimnázium dísztermében tartja hangversenyét. Műsor: 1. Beethoven: Gyászinduló. Előadja a zenekar. 2. Wagner: Dal az esthajnalcsillaghoz, a „Tannhäuser” operából. Éneklő Szóka Imre VI. o. t., zongorán kíséri Jean Kornél VIII. o. t. 3. Vörösmarty: Liszt Ferenchez. Szavalja Fejes Alán VIII. o. t. 4. Liszt: II. Rapszódia. Zongorán előadja Jean Kornél VIII. o. t. 5. Kreutzer: A pásztor vasárnapi dala. Előadja a zenekar. (5 perc szünet.) 6. a) Mascagni: Intermezzo a „Parasztbecsület” operából, b) Schubert: Szerenád. Előadja a zenekar. 7. Beriot: Scène de ballet. Hegedűn előadja Früstök László orvostanhallgató, zongorán kíséri Raák Endre VII. o. t. 8. Major István dalaiból énekel Szóka Imre, zongorán kíséri Raák Endre. 9. Losonczy-induló. Előadja a zenekar. Ülőhely 1.20 P, állóhely 50 fillér. A tiszta bevételt a zenekar felszerelésére fordítják. Az ifjúság barátait szeretettel meghívja az Igazgatóság.

Veszprémi Hírlap, 1929. január 27. 7. p.

A veszprémi Kegyesrendi Gimnázium fúvószenekara (1929.)

Pályaismertető előadások

A Piarista Diákszövetség előadásai kapcsán szombaton *Világhy Károly* magyaróvári gazdasági akadémiai tanár ismertette a gazdasági pályát, az akadémiák tanulmányi rendjét s a jó gazda tulajdonságait. Sajnáljuk, hogy a diákokon kívül csak 1 vagy két felnőtt hallgatója volt, mert mindenki nagyon sokat tanulhatott volna a magyar gazdasági állapotok ismertetéséből. Ha Magyarországon is nagyobb arányban alkalmaznának tanult gazdászokat a birtokokon, úgy a termelés érdekét is előbbre vinnék s több új gazdászembert tudnának kenyérhez juttatni. Az állam különféle gazdasági szakiskolákat fog felállítani s ott is elhelyezkedhetnek majd tanult gazdászaink. Május 18-án *Beöthy Dezső* alezredes tartott nagyon tanulságos és lelkesítő előadást a katonai pályáról, ismertette a tiszti egyéniség követelményeit s azt a nemes nemzetnevelő hivatást, melyet a tisztikar végez. Nehéz, fáradságos, sok tanulást, továbbképzést igénylő, anyagiakkal nem kecsegtető pálya, de aki ott megállja a helyét, az érezheti is a munka nemes örömét. *Dr. Grünner László* szintén nagyon hatásos előadást tartott az orvosi pályáról, nem hallgatva el azokat a nehézségeket, melyeket a sok tanulás, a nehéz tantárgyak, a fáradságos és hálátlan orvosi élet magában rejt, de ezekkel nem akarta elijeszteni az erre hivatást érző ifjúságot, sőt hívta azokat, akik tisztességes, becsületes, szorgalmas és tanult egyéniséget tudnak e pályára vinni. Az utolsó előadás jövő szerdán, 25-én lesz du. 6 órakor a gimnáziumban. Előadó *dr. Wallner Ernő* a kereskedelmi és ipari pályákról, *Palotay Ferenc* a postai, *Nagy Sándor* festőművész a művészi pályákról. Reméljük, hogy a közönség nagyobb számban való megjelenéssel fogja figyelmét kimutatni, hiszen mindenki nagyon sokat tanulhat ezen előadásokon.

Veszprémi Hírlap, 1927. május 22. 4. p.

Muzsikáló veszprémiek

Veszprém zenei élete, de különösen kórusmozgalma jelentős volt az 1920-as években is.

1903-ban megalakult a Gaal Sándor vezette Veszprémi Dalegyesület, amelyik már az első években jelentős sikereket ért el és 1928. szeptember 7–9. között ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját. A jubiláló egyesület díszközgyűlését a Petőfi Színházban tartotta. Számos neves énekkar vett részt az ünnepségen. Az 1921 őszén alakult Veszprémi Polgári Dalegyesület az 1928. évi kaposvári dalosversenyén a II. csoportban szerepelve 270 pontot elérve kapta az I/a. díjat (Somogy vármegye ezüst serlegét), míg ugyanakkor az 1923. október 3-án megalakult Veszprémi Iparos Dalárda 266 ponttal az I/b. díjat (Győr szabad királyi város ezüst serlegét) nyerte el. (Veszprémi Hírlap, 1928. július 8.) A három, valóban jelentős kórus mellett több egyleti, kőri dalárda is működött. Ezen kívül valamennyi iskolának volt saját énekkara. Ezekben az években a kegyesrendi gimnázium Palestrina kórusa és a felsőkereskedelmi iskola énekkara szerepeltek több ízben városi rendezvényeken.

Az instrumentális zenét az 1919 februárjában megalakult Veszprémi Kamarazene Társaság képviselte. Az együttes az alapító Misányi Lajos kegyesrendi tanár halála (1922) után is még működött. A kamaramuzsikát kedvelő polgárok örömeire jelentős számú koncertet adtak, 1922. június 19-én adták a 18. hangversenyüket. Szereplésükről még 1926-ban is tudósít a helyi sajtó.

A Veszprémi Dalegyesület hangversenyére

az összes jegyek a kiadás napján teljesen elfogytak, ami fényes világot vet arra a nagy érdeklődésre, amely a régi jó nevű Veszprémi Dalegyesület hangversenye iránt nemcsak városszerte, hanem vármegye szerte megnyilvánult. A hangversenyt a veszprémi róm. Kath. Kör termeiben táncmulatság követi, amelyre jegyek *Fekete Gyula* üzletében kaphatók. A táncmulatság 10 óra körül veszi kezdetét, az ajtók az egyes számok alatt zárva lesznek. Felülfizetéseket a jótékony célra köszönettel fogad a Veszprémi Dalegyesület. A hangverseny műsora a következő:

Műsor: 1. Petőfi-Erkel: Elvonnék én..., műdal, éneklí a férfikar. 2. Hegedű-szóló, előadja *Szabó Sándor* kir. táblabíró, a V.D. h. elnöke, zongorán kíséri *dr. János József* kir. törvényszéki bíró. 3. Schubert: „Az én tanyám”, éneklí *Schädl Irénke*, zongorán kíséri *Ritter Lőrinc* székesegyházi karnagy. 4. Farkas Nándor: Népdal egyveleg, előadja a férfikar. 5. Karolina, avagy egy szerencsés flótás, vígjáték 1 felv. írta *Herceg Ferenc*. Szereplők: *Gömöry Károly, Simon Károly, Csete István, Wildenauer János, Táray Antal, Gömöry Károlyné*. 6. *Gaal Sándor*: a) „Mikor még a házunk előtt eljártál”, b) „Ezer pengő forintom ha volna” eredeti népdalok, éneklí *Botár Béla* várm. árvaszéki ülnök, zongorán kíséri a szerző. 7. Hegedű-szóló, előadja: *Szabó Sándor*,

zongorán kíséri *dr. Jánosi József*. 8. „Majd ha eljön a nyár”, *Hegedűs Gyula* betétdala a „Csere-bere” operettből, előadja: *Csete István*, zongorán kíséri *Ritter Lőrinc*. 9. Verdi: Ernani operettből „Banditák dala”. Előadja a férfikar, zongorán kíséri *Ritter Lőrinc*.

Veszprémi Hírlap, 1923. január 28. 3. p.

Diadal!

Mikor egy héttel ezelőtt dalárdáink elindultak a soproni országos dalversenyre, igazán nem hittük volna, hogy ez lesz az eredmény. A szép felkészültség sok reményre jogosított, mégis óriási meglepetésként hatott azon távirat, melyet *dr. Komjáthy László* polgármester kapott hétfőn délelőtt és amely tudtul adta, hogy a Veszprémi Dalegyesület az országos dalverseny I. csoportjában az első díjat nyerte meg.

Azoknak, kik a hazafias kultúra szolgálatában állanak, csak örömet okozhat a kitüntető eredmény. Illő tehát, hogy foglalkozzunk az országos jelentőséget nyert eseménnyel és érdeme szerint méltassuk.

Nagy dicsőséget hoztak nekünk dalosaink. Meglepetésünket különösen az teszi érthetővé, hogy a verseny ezen csoportjában részt vett 17 dalárda az ország legjobbjai közé tartozik. A számban nagy, képzettségben erős és vezetésben magas nivójú fővárosi dalárdák mellett jelentékeny értékű vidékiek szerepeltek, sok volt köztük olyan, mely nevezhetett volna a Királydíjra. Voltak, akik ily körülmények között szinte reménytelennek tartották a mi dalárdáink helyzetét, mert bármily kitűnő is a mienk, sok, első díjat nyert, országos hírvérsenytárs mellett fölöttébb nehéz az érvényesülés. Hogy egyebet ne mondjunk a fővárosi *Polgári Dalkör* is ezen csoportban volt, melynek karnagya, *Farkas Nándor* szerzője a verseny kötelező darabját képező „Mienk e föld”-nek. Egy dalárda, melynek élén a szerző saját darabját dirigálja, oly ellenfél, mely verhetetlennek látszik. Ott volt a sok erősség mellett a jól ismert bpesti *Acélhang*, aki félelmes ellenfél.

Épp ily jóleső érzést, őszinte örömet váltott ki az a körülmény, hogy az Iparos Dalárda 22 havi fennállás után a verseny III. csoportjában régi neves és többször díjazott dalárdák mellett dicsérő elismerő oklevelet kapott. A lelkesedés, fegyelem és szakszerű vezetés tette őket érdemessé erre a kitüntetésre, mely ilyen fiatal egyesületnél ritkaságszámba megy.

Köszönet nektek. Dalosok, köszönet nektek, muzsikás lelkű, arany szívű, bátor és tudós karnagyok, kik nekünk e nagy örömet, városunknak ezen országos dicsőséget megszereztétek! Továbbra is így, ez az út visz a csillagokba!

Utazás Sopronba

Augusztus 14-én reggel 10 órakor csomagokkal terhelt fekete egyensapkás dalosok sietnek a Zeneiskola felé. Fél 11-et ütött a vén tűztorony órája, amikor megjelenik az Óvári utcában a Dalegyesület remekbe készült, sok dicsőséget átélt lobogója. Jobbján megjelenik a fővezér hatalmas alakja. Kemény, határozott arcán ott ül az öntudatos harcbaindulás vágya, a siker biztos reménye, de méltóságos tekintélyének minden szép vonása is. Balról áll *Gaal Sándor* a másik vezér, akinek arcáról, mint nyitott könyvből olvasható a vágy a cél felé. A zászló kemény kezekbe kerül, *Georgi Lajos* kezébe. Megindul a daloscsapat szabályos menetben, szólamok szerint lassú katonás lépésekben: Isten nevében! A városháza előtt még egy Isten hozzádra megáll a menet, népsereg veszi körül. Felcsendül a dal, az egyesület jeligéje: „Dalra fel! zengjen az ének!...” *Dr. Komjáthy László* polgármester félbeszakítja a tanácsulést s a tanács élén megjelenik a városháza erkélyén és búcsút vesz a versenyre induló dalosoktól, buzdító szavai messze elhangzanak: „Ti mindig diadalt hoztatok Veszprémnek a dicsőséges viszontlátásra Isten veletek”. ...

A szerenád

Példás rendben, csendben vonul fel a Dalegyesület a koszorúslányka szülői háza elé. Felcsendülnek a szép szerenád dalok, megkezdődik az első nyilvános szereplés. Nagy soproni néptömeg veszi körül a szerenádozó dalosokat, majd megjelenik közöttük a bájos és kedves koszorúslány: *Kláber Lucyka* s megköszönve a kedves figyelmet, meghívja a dalosokat egy baráti pohár koccintásra. Egy művészi kivitelű, veszprémi, remekbe készült ipari termékkel lepte meg koszorús lányát, a Veszprémi Dalegyesület. Csinos jelvénye babér- és cserkoszorúk között ezüst műredek, melyet *Léhmán Lipót* ezüstműves készített. Ezenkívül egy bakonyalji és egy soproni virágokból készült csokrot is átnyújtottak koszorús lánykájuknak, aki boldog örömmel szorította keblére a szeretettel nyújtott virágokat.

A Soproni Magyar Férfidalkör jubileuma

50 éves jubileumi ünnepségét tartotta az országos dalosverseny alkalmából a Soproni Magyar Férfidalkör augusztus 15-én. A jubileumi közgyűlésen a Dalegyesület küldöttséggel képviseltette magát és e küldöttség nevében *Bertalan László* titkár nyújtotta át az ünneplő Dalkörnek a Veszprémi Dalegyesület szép ajándékát egy remekbe készült díszhordót tele borral. A hordót *Mayer Pál* veszprémi pintériparos, a díszítő fafaragás munkáját *Homoray Béla* templomépítő művész készítette. A hordó Veszprém r. t. város címerével volt díszítve.

Verseny

A sorsolás 8-ik helyre helyezte a Veszprémi Dalegyesületet, delet harangoztak Sopron templomaiban, amikor a veszprémi színházhoz majdnem teljesen hasonló soproni dobogóra lépett. Éppen ekkor rendelt szünetet a már kifáradt zsűri s vagy húsz percig türelmesen várt és állt a színpadon a dalos sereg, annál türelmetlenebbül a nagy közönség, amely zsúfolásig megtöltötte a színház zegét-zugát. Végre fellebben a függöny, ott állnak a veszprémi dalosok nyugodtan, fegyelmezetten s felfogják a karmester által megadott hangot a szabadon választott karhoz: „Dal a dalról”. Sír, zokog, elhal, majd felharsan újra a dal, s befejeződések, nyomában percekig tartó páratlan tapsvihár jelenti a sikert. Pár percnyi szünet után jön a döntő ütközet a szabadon választott előbbi kar fajsúlyát messze felülmúló nehéz műdal a kötött kar: *Farkas Nándor* szerzeménye: „Miénk e föld” előadása. Szövegét vármegyénk nagy szülöttje *dr. Lampérth Géza* költő szerezte. Hatalmas erővel csendül a dal majd síró, majd zokogó, majd zengő szava most panaszra kél, most harang szava kondul az akkordokba, majd hatalmas erővel követel jogot, igazságot a történelem örök szent jogán, ennek a sokat szenvedett nemzetnek és ököibe szorul a kéz, mikor e dal akkordjai zengnek, zúgnak a dalosok ajkaira az eget ostromlóan az integer Magyarország egységeért. A dal minden nehézsége, de csodás szépsége domborodik ki a dalosok előadásában, amelynek a szerzői felfogást mindenben fedő betanítása a karmester legnagyobb zenei tudását tanúsítja. Zúgó tapsvihár csendül fel a dal nyomán, percekig tart, míg a függönyt leereszthetik. A zsűri is tapsol, itt-ott beleszól a dalba a zsűri hangvillájának a hang megtartását kutató hangja, egyik-másik zsűri tag utánozza a karmester lelkes, megkapó dirigálását. Siker! Boldogan borulnak a dalosok egymás nyakába, boldogan emelik magasba szeretett karnagyukat. Mindent megtettek a sikerért, a diadalért, amit csak tehettek. Boldogan állt ezután a társaság a fényképező gép elé, amely készen várta azokat a dalosokat, kik versenydarabjaikat már előadták.

Hangverseny

Vasárnap délután az erdészeti főiskola hatalmas parkjában folyt le a Magyarországon még soha nem hallott monstruozus összkar előadás, amelyen a Himnusz, Szózat, Híszkegy, Révfi: „Bús magyarok imádsága”, Lavotta: „Reményhez” s mindegyik csoport kötött versenykarának együttes összkara került előadásra. Leírhatatlanul csodás élmény volt, amikor csodás erővel és összhangban 5000 magyar dalos ajkán és szívéből felszakadt a magyar „Híszkegy”, a magyar „Himnusz” ez a két gyönyörű imádság és

szárnyalt fel-fel a magasságos ég reánk kéklő kárpitjai felé a jóságos Isten trónjának zsámolyáig, majd utat keresett s merészen, bátran átharsogott a trianoni határon..., aki ezt hallotta, – aki ezt átélte, annak a hite erősebb lett a magyar jövőben!

Eredményhirdetés

Aug. 16-án esti nyolc órakor hirdette ki a zsűri ítéletét a Magyar Dalosszövetség elnöksége, amelyet a városháza előtt, ahol a díszközgyűlést tartottak, sok ezerre menő közönség nagy sokasága várt türelmetlenül. A Veszprémi Dalegyesület részéről *Csajághy Károly* elnök és *Gaal Sándor* karnagy vettek részt a díszközgyűlésen, míg a dalosok a városháza előtt foglaltak helyet. Amikor megérkeztek a boldog dalosok, akik reménykedve várt jó hírt meghozták, hogy az első nehéz műdal csoport legelső díját a Veszprémi Dalegyesület nyerte meg, feledhetetlenül szép jelenetek zajlottak le. Kigyúlt a transzparens, a boldogságtól könnyezve borultak egymás nyakába a dalostestvérek s nem győzték köszönni a lelkes közönség meleg ünneplését. A zsűri ítélete előtt a Soproni Hírlap kritikája a következő volt: „A Veszprémi Dalegyesület úgy a „Miénk e föld”-et, mint a „Dal a Dalról”-t a legtökéletesebb előadásban, precízen, tiszta összhanggal, csodálatot keltő technikával adta elő.” Eközben érkezett meg *Csajághy Károly* elnök, *Gaal Sándor* karnagy, akiket a lelkes dalosok szűnni nem akaró ovációban részesítettek. Vállukra kapták a dalosok *Gaal* karnagyot s úgy vitték diadalmasan a városba. A könnyek peregtek a férfi arcokon alá s gyönyör volt nézni a boldogságtól büszke könnyező dalosainkat.

A díj, amelyet a Veszprémi Dalegyesület megnyert, az első csoport legelső díja: a Magyar Dalosszövetség aranyérme, vitéz nagybányai *Horthy Miklós* Magyarország kormányzójának vándordíja egy művészi kivitelű serleg és az aranyérmes dalárda karnagyának az országos dalosszövetség által adományozott aranyóra. A Veszprémi Iparos Dalárda *Kecskés Lajos* karnagy vezetésével leadott szép teljesítményéért elismerő oklevelet kapott. A fiatal dalárda működése, hanganyaga és szakszerű vezetése méltó figyelmet keltett. A harmadik veszprémi egyesület, a Veszprémi Polgári Dalegyesület magas (19) sorszámot kapott, egész délelőtt készenlétben volt, ebéd után részt vett a du. 3 órakor kezdődő összkar próbán s a 4 órakor kezdődő versenyen, melyen második volt a sorban, kifáradtan énekelt. Jobbnál-jobb 34 dalárda harcolt a díjért. A Magyar Dalosszövetség emlékplakettjét kapta. ...

A Veszprémi Dalegyesület a soproni diadal után a zeneiskola előtt (1925)

Fogadtatás

A siker hírére óriási közönség verődött össze hétfőn délben az állomáson, hogy dalosainkat fogadják. A fellobogózott vonatot cigányzene fogadta. A szünni nem akaró éljenzés lecsillapodásával *dr. Komjáthy László* polgármester a városi tanács élén keresetlen, megleghangú, nagy lelkesedést kiváltó beszédben köszöntötte a győzteseket, melyre *Szabó Sándor* táblabíró, a dalárda alelnöke válaszolt lelkes, diadaltól áthatott szavakkal. Kijutott az üdvözlésből és éljenzésből a szép eredményt elért Iparos Dalárdának is. A fogadtatás után a dalosok és a közönség nagy része cigányzenekarok kíséretében bevonult az állomásra és lakására kísérte *Gaal* karnagyot.

Veszprémi Hírlap, 1925. augusztus 23. 1–3. p.

Társasvacsora

A Veszprémi Dalegyesület tiszteletére soproni győzelme alkalmából Veszprém város közönsége *dr. Komjáthy László* polgármester kezdeményezésére társasvacsorát adott. Az érdeklődők száma oly nagy volt, hogy a színházban kellett az estélyt megtartani. Kb. 250-en vettek részt. Az első pohárköszöntőt *dr. Magyar Károly* főispán a kormányzóra mondta, megemlékezvén arról, hogy a Dalegyesület épp a kormányzó vándorszerlegét nyerte el. *Dr. Komjáthy László* polgármester nagy hatású beszédben köszöntötte a dalegyesületet. *Csajághy* elnököt és *Gaal* karnagyot. *Szabó Sándor* táblabíró, a dalegyesület alelnöke a Mienk e föld c. gyönyörű költemény jelenlévő szerzőjét *Lampérth Gézát*, vármegyénk szülöttét köszöntötte mély hatást keltő szavakkal. Az illusztris költő az Országos Dalosszövetséget és a Magyar Nemzeti Szövetséget is képviselte. *Bertalan László* titkár *dr. Óvári Ferencre*, *Ádám Ivánra*, *dr. Simon Györgyre* és *Horváth Zoltánra*, mint a dalegyesület díszelnökeire mondott talpraesett pohárköszöntőt. *Dr. Fassánok Gábor* a hölgyek áldozatkészségéről és érdemeiről emlékezett meg. *Vitéz Makay Barnabás* a Veszprémi Polgári Dalegyesület, *Hajagos Imre* a Veszprémi Iparos Dalárda nevében köszöntötték őszinte, bensőséges szavakkal a Veszprémi Dalegyesületet. Majd *Lampérth Géza* köszönte meg a szívélyes fogadtatást és a győzelemmel kapcsolatban kedves apróságokat mondott el. Az elhangzott felszólalásokra *Csajághy Károly* kúriai elnök válaszolt nagyszabású szépen felépített hangulatos beszédben. Poetikus szavakban köszöntötte a Ker. Tisztviselőnők egyesületét és agilis elnökét, *Scipiades Irént*, aki gyönyörű fehér csokorral kedveskedett az ünneplő dalárdának. Majd áttért a helyi dalárdák közötti viszony vázolására és azon reményének adott kifejezést, hogy a múltban érezhető volt antagonizmus el fog múlni, biztos reményt nyújt erre a két vendég dalárda elnökeinek felszólalása. A maga részéről ennek a békének megteremtésén fog fáradozni teljes erejéből. A mély benyomást keltett kijelentés után a közönség frenetikus tapsa között köszönte meg Veszprém város nemes közönségének, nobiles gondolkodású és áldozatkész polgármesterének és a tanácsnak azon készségét, mellyel nemcsak a dalárdák, de minden kultúrintézmény ügyét mindenkor felkarolja. A dalárda ezután elénekelte óriási tetszés közepette a Dal a dalról, Mienk a föld versenydarabokat, *dr. Lukácsics József* mondott még felköszöntőt. A társaság részben a dalárda, részben *Szabó Sándor* hegedűszámai mellett a késő éjjeli órákig maradt a legjobb hangulatban együtt. Örömmel jelezzük, hogy *Csajághy* elnök által vezetett akció ez estén megteremtette a három dalárda közt a teljes harmóniát.

A Veszprémi Dalegyesület a Zeneakadémián

A soproni országos dalosversenyről győztesen hazatért dalárdánk az aranyérmét nyert Veszprémi Dalegyesület eddigi sikereit újból gyarapította, elismerést hozván önmagának, dicsőséget szűkebb pátriánknak – városunknak. Rövid másfél hónapi készülődés után indult útnak a mintegy 65 tagból álló dalostársaság, hogy részt vegyen az országos híri kar- és zeneszerző *Farkas Nándor* szerzői estéjén. A meghívás kitüntetés volt a mi vidéki dalárdánknak, de egyúttal erőpróba és áldozatkészség is. A meghívás a kiváló szerző pályadíjnyertes munkájának: a „Miénk e föld” című, a soproni országos dalosversenyen az első csoport kötött versenykara aranyérmes győzteseinek szólott. Nem kísérletezés, de a tudás vitte a Veszprémi Dalegyesületet újabb szereplésének magasan álló deszkáira. A tíz műsorszámból álló hangverseny minden darabja a kiváló szerző tehetségét állította a kritikus és zenekedvelő közönség elé. A karénekszámok csak úgy, mint a zongora és hegedű műsorszámok elismerést hoztak nemcsak a szerzőnek, de az előadóknak is. Művészi szempontból értékeset nyújtott az országos híri Palestrina kórus *Zsaskovszky József* karnagy vezényletével, ugyanúgy szerepelt a soproni dalversenyen a veszprémiek után első a) díjat nyert Diósgyőri Vas- és Acélgvári Tisztviselők Dalegylete és még 14 fővárosi és főváros-vidéki dalárda. *Vidner Lili* zongoraművésznő a szerző két versenytanulmányát adta elő, *Ország* *Tivadar* hegedűművész pedig a szerző zongora kísérete mellett a) Mese, b) Hangulat és c) Allegro című kompozícióját interpretálta. A Veszprémi Dalegyesület a szerző legújabb „A kanyargó Tisza partján” című műdalával szerepelt. Konstruktívában művészien felépített szokatlan összhangzosítású darab a pianó és pianisszimó mesteriskola darabja lehet. A lelkes dalosok *Gaal Sándor* a kiváló karnagy vezetésével és betanításával megoldották feladatukat s az ország szívében, a zenei művészet templomában zúgó tapsok közt nyerték a legmagasabb elismerést. A szerzőt egész estén át melegen ünnepelte a megérett közönség. A vidéki érdeklődő közönségnek igen feltűnt, hogy a nagyszabású és kitűnően sikerült hangversenyről a budapesti lapok nem vettek tudomást, holott egyébként sokkal kisebb jelentőségű művészeti eseményről is meg szoktak emlékezni. *Farkas Nándornak* ezen a szerzői estjén az ország legkiválóbb dalegyesületei szerepeltek, amelyek bizonyára méltók lettek volna arra, hogy művészi teljesítményüket méltassák. Az ország kiváló dalegyesületeit a szokatlan és különös mellőzés mélyen lehangotha.

Veszprémi Hírlap, 1926. április 18. 4. p.

A Veszprémi Dalegyesület

1926. július hó 3-án a Petőfi-színházban a pécsi dalosünnepély költségeinek fedezésére tréfás dalosestélyt tart. Műsor: 1. Szavaltat: „Magyar bárdokhoz”, a Veszprémi Dalegyesülethez írta: *dr. Somogyi Károly*. Szavaltja: *Gaal István*. 2. „A kanyargó Tisza partján”, *Farkas Nándortól*. Előadja a V. D. E. 3. *Demény*: „Magyar Scherzó”. Előadja a V. D. E. 4. „Étlap” (*Erkel János*). Előadja a V. D. E. 5. „Kártya négyes”. (*Magurányi*). Előadja a V. D. E. szólónégyese. 6. „Egy agglegény keserve”. Páros jelenet. Előadják *Früstök F.* és *Pohlinger*. 7. Saint Saëns: Concerto 3. III. tétel. Előadja *Hoffmann Rudolf* hegedűművész, a m. kir. operaház tagja. Konferál a főváros egyik legismertebb humoristája. Azonkívül sok humoros magán- és párosjelenet. - Helyárak: Nagypáholy 240.000, kispáholy 160.000, földszinti ülőhely 25.000, erkély 20.000, földszinti álló 10.000, diák jegy 5000 korona. Előjegyezni lehet Fekete Gyula divatüzletében.

Veszprémi Hírlap, 1926. június 20. 3. p.

A Veszprémi Dalegyesület hangversenye és táncmulatsága

A Veszprémi Dalegyesület 1927. február hó 26-án, szombaton, a Petőfi-színházban a szegedi országos dalosverseny költségeinek fedezésére jótékony célú hangversenyt és zártkörű táncmulatságot rendez. – A hangverseny műsora a következő: 1. Pogatschnigg: „Mi a szép dal”. Előadja a Veszprémi Dalegyesület. 2. a) Schubert: „Impromptu”, b) Schubert-Heller: „Die Forelle”. Zongorán előadja Szanyi Irma. 3. Goldmark: „Tavaszhálója”. Előadja a Veszprémi Dalegyesület. Zongorán kíséri *Ritter Lőrinc*. 4. Popper: „A-moll koncert”, 1. tétel. Gordonkán előadja *vitéz Bede-Fazekas Ödön*. Zongorán kíséri *Roskovetz Józsefné*. 5. Noseda Károly: „Nagy magyar télben”. Előadja a Veszprémi Dalegyesület. 6. Fuchs: „Zongora négyes”, G-moll. Előadják: zongorán *Roskovetz Józsefné*, hegedűn *Szabó Sándor*, mélyhegedűn *Ritter Lőrinc*, gordonkán *Bede-Fazekas Ödön*. 7. a) Révfy: „Barcarola”, b) Lavotta: „Benigna-szerenád”, c) Veilh: „A vén bogár és a virág”. Előadja a Veszprémi Dalegyesület. 8. Liszt: „Rapsodia”. Zongorán előadja *Szanyi Irma*. 9. Hoppe: „Népdalegyveleg”. Előadja a Veszprémi Dalegyesület. – A hangversenyre belépőjegyek: nagypáholy 19.20 P, kispáholy 12,80 P, földszinti ülőhely 2.40 P, erkélyülés 1.60 P, földszinti

állóhely 0.80 P, karzat 0.40 P vigalmi adóval együtt. Tánccjegy 1.20 P vigalmi adóval együtt. – Jegyek előjegyezhetők *Balogh István* háznagynál (kir. tanfelügyelőség, vármegyeháza). Egyes számok alatt az ajtók zárva lesznek. Étkezőhelyül a Korona-szálló összes termei szolgálnak. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

Veszprémi Hírlap, 1927. február 13. 4. p.

Szegedi dalosverseny Miénk a Király-díj

Nem a lekicsinylés adja e kérdést tollunkra és ajkunkra, mikor meghallottuk, hogy a Veszprémi Dalegyesület elhozta a Király-díjat. Nem, inkább a nagy csodálat, mert kiválók voltak a versenyzők, nagyok és erősek. Nagy volt a küzdelem, és nemes próbára tett minden tudást, erőt és képességet, így született meg a fáradságos munka eszményi szép diadala, a Király-díj.

Azok, akik a dalt és dalosainkat szeretik, és akik az énekművészet titkos labirintusaiban jártassággal nem bírnak, talán nem is tudják eléggé méltányolni a siker nagy horderejét. Nem tudják elképzelni mennyi fáradság, milyen nagy szorgalom, micsoda jó hanganyag, mindezek mellett a karmesteri példának mekkora bűvös fegyelmező ereje volt szükség ahhoz, hogy évtizedek nehéz munkájával, fokról-fokra haladva elhozza hozzánk a dal fenséges szárnyain Tinódi Lantos Sebestyén ezüst szobrát, mely elmúlt nagy uralkodónknak akaratahoz képest a legjobb magyarországi dalárdának ajándéka.

Azt jelenti tehát a siker, hogy Ti vagytok az elsők, dalostestvéreink, Magyarország sok ezer csalogány hangú fegyelmezett énekese között, azt jelenti, hogy a sok hasonló között Te vagy a legjobb, varázspálcás Karnagy, kinek nagy tudása, hatalmas ereje átsugárzik azokra, akiket vezetsz!...

Semmivel sem kisebb az örömünk az Iparos Dalárda elért sikere fölött. A III. csoportban a 3/b. díjat, ezüst serleget kapott jutalmul. E dalárda mindössze négy éves és a két év előtti soproni verseny dicsőítő oklevele után nagy fejlődést mutat a mostani eredmény. *Kecske*s karnagy tudását és kiváló rátermettségét dicséri a szép eredmény. Megérdemlik őszinte szeretetünket és becsülésünket az elismerés nagyon kiérdemlő pálmájával együtt. Köszöntésünk mellett buzdítást is adunk. Csak bátran előre így, fegyelmezetten, megbecsülve az értékes vezetést és akkor Ti is az ősi

kultúrából kisarjadt ifjú dalárdáttal még sok dicsőséget fogtok hozni ezeréves városunknak. ...

Verseny

A Veszprémi Iparos Dalárda a Corsó moziban versenyzett, s a sorban 6. volt. ½ 11 óra tájban lép a pódiumra. Hatalmas taps köszönti őket. A dalosok nyugodtak, fegyelmezettek. Veszik a hangot és megkezdik a szabadon választott kórusuk éneklését. A gyönyörű műdal Révfi: „Ismerek egy szép országot” hatalmas sikert vált ki, tomboló taps a közönségnél. Hasonló tapsvihár csendült fel a kötött kórus, Sztára Népdalcsoportjának eléneklése után s az ünneplés bőven kijutott úgy a vezénylő *Kecskés Lajos* karnagynak, int a dalosoknak.

A Király-díjas csoport versenye a színházban de. ½ 1 órakor kezdődött. Első sorszámú a Debreceni Dalegylet volt. A Veszprémi Dalegylet második volt a sorban. Szerepléséről a szegedi lapok így írnak:

„A verseny titkos favoritja következett ezután a Veszprémi Dalegyesület. A 64 tagú kórust *Gaal Sándor* vezényelte. Kitűnő dalárdistákból áll a veszprémi dalegylet. Különösen basszus ensembléja aláfestő hang effektusaival aratott óriási sikert. Harmonikusan, egységes szép egészbe összeforrva bontakozott ki a versenyű a kitűnő karnagy pálcája alól.”

Egy másik lap: „Viharos taps és elismerés fogadta a veszprémi dalegyesületet, melynek különösen basszusai nagy értéket képviselnek. A 64 tagú kórust kitűnő karmesterük *Gaal Sándor* vezényelte, minden árnyalatszínt kidomborítva.”...

A király-díjas csoportban három, az I. csoportban 20, a II. csoportban 33, a III. csoportban 34, a IV. csoportban 19 és a vegyes csoportban 4 dalárda versenyzett. A dalosversenyek az egyes csoportokban csak késő este értek véget...

Összpróba és népünnepély

Délután fél hét órakor a Marstéri laktanyában összkarpróba, este Újszegeden víg népünnepély volt. Mindenfelé dal, zene, tréfa verte fel a szép holdvilágos éj csendjét. Este 9 órakor az Iparos Dalárda *Pálfy Dániel*nek, az iparosok országos vezérének szerenádöt adott, s Hajagos Imre elnök szép szavak kíséretében adta át a veszprémi iparosok ajándékát, egy szép jelképes emléktárgyat, amelyet *Barcza József* és *Hoffmann Géza* helybeli iparosok készítettek. *Pálfy Dániel* kedves szavakkal köszönte meg a figyelmet s az egész dalárdát vacsorára vendégül látta.

Eredményhirdetés

A díszközgyűlés befejezésén, hétfőn este olvasták fel a zsűrik döntését és osztották ki a díjakat. A Király-díjat: I. Ferenc József 1912-ben alapított vándordíját, Tinódi Lantos Sebestyén színezüst szobrát a Veszprémi Dalegyesület nyerte el 197-es egységgel. *Gaal Sándor* karnagy 120 pengő tiszteletdíjat és Baja város ajándékát, egy remekművű karmesteri pálcát kapta. Az e csoportban versenyző Egri Dalkör 196, a Debreceni Városi Dalegylet 194 egységet kapott.

A Veszprémi Iparos Dalárda a III. csoportban 3/b. díjat, a Csongrádvármegyei korcsmárosok és vendéglősök remek, színezüst serlegét nyerte el.

A két győzelmes dalárda tagjai leírhatatlan örömben voltak, a boldogságtól könnyezve borultak egymásra s gyönyörűség volt nézni örömtől könnyező dalosainkat.

Este 9 órakor díszhangversenyvolt a színházban, amelyen a Király-díjas Veszprémi Dalegyesület is közreműködött és még egyszer elénekelték kórusát viharos ünneplés mellett.

I. Ferenc József Királydíja

Hazatérés, fogadtatás

A két győzelmes veszprémi dalegyesület éjjel négy órakor indult el hangos, víg nótászó mellett a szegedi pályaudvarról. Kedves meglepetés

várta dalosainkat a Nyugati pályaudvaron. A jó veszprémiek már ott várták őket s *Segesdy Imréné* és *Mesterházy Mancika* gyönyörű virágcsokrokat nyújtottak át *Gaal Sándor* és *Kecskés Lajos* karnagyoknak.

Veszprémbe érve, dacára a zuhogó esőnek, óriási közönség várta este 6 óra után dalosainkat, kiket a fellobogózott vonatról leszállva cigányzene fogadott. A szünni nem akaró éljenzés lecsillapultával *dr. Komjáthy László* polgármester a városi tanács élén a II. osztályú váróteremben keresetlen meglehangú beszédben köszöntötte a győzteseket...

A fogadtatás után a két dalárda a nagyközönségtől kísérve s az útvonalon folyamatosan ünnepelve, a zeneiskolába, illetve az iparostanonc iskolába vonult, ahol az elnökök intéztek hozzájuk búcsúszókat s a Himnusz eléneklése után széjjeloszolva lakásaikra tértek.

Veszprémi Hírlap, 1927. augusztus 20. 2–4. p.

A királydíjas Veszprémi Dalegyesület 25 éves jubileuma

A királydíjas Veszprémi Dalegyesület 1928. szeptember hó 7., 8. és 9-én ünnepli fennállásának 25 éves jubileumát az ország nevesebb dalárdáinak, a vármegyebeli dalárdáknak, valamint országos nevű zeneművészeknek részvételével. A jubileumi ünnepségek sorrendje: Szeptember 7-én délután 6 óra 04 perckor a vidéki vendégek fogadtatása a Veszprém városi állomáson, utána együttes bevonulás a szállásokra. 7 óra 30 perckor szerenádok a vármegye és város előkelőségeinek, a zászlóanyának és koszorúslányoknak. 9 óra 30 perckor ismerkedési estély a veszprémi Róm. Kath. Kör és Legényegylet kerthelyiségében. 8-án délelőtt 8 órakor gyülekezés a Dr. Óvári Ferenc-utcában zászlók alatt, onnan felvonulás a Szentháromság-térre tábori misére, amely 9 órakor kezdődik. 10 órakor zászló megáldása a református templomban. Fél 11 órakor zászló megáldása az evangélikus templomban. 11 órakor a jubiláló Dalegyesület díszközgyűlése a Petőfi-színházban. Délután 4 órakor a vidéki dalárdák hangversenyei az Erzsébet-ligetben. Este fél 9 órakor tánccal egybekötött díszhangverseny, amelyre jegyek előre válthatók *Fekete Gyula* üzletében és este a pénztárnál. 9-én kirándulások a Balatonra, esetleg a Cuha-völgyébe (Bakonyba). Kedvezőtlen idő esetén az ünnepségek a Petőfi-színházban fognak lefolyni.

Veszprémi Hírlap, 1928. szeptember 2. 5. p.

Hangverseny

Az őszi folyamán alakult új dalárda, a „Veszprémi Polgári Dalegyesület” f. hó 25-én tartotta fennállása óta első hangversenyét a színházban, amelyet teljesen megtöltött a közönség. A dalárda számai nyitották és fejezték be a hangversenyt. A kart *Kecskés Lajos* karnagy vezette, kiváló szaktudásáról téve bizonyosságot. A fiatal dalárda számottevő eredményt produkált s különösen nagy hatást ért el az „Édesanyám ablakára” kezdetű irredenta dallal. A Budapestről hívott művészek közül *Bihari* más elfoglaltsága miatt nem jöhetett el s helyette *dr. Gál Dezső* tenorista énekeit először a „Trubardur”-ból, majd Donizettitől s végül pedig saját szerzeményű magyar dalokat adott elő. Hatalmas tenorhangja betöltötte az egész színházat. *Burger Erzsé* zongoraművésznő játéka arról győzött meg mindenkit, hogy valóban művésze hangszerének. Bámulatós ujjtechnikával játszott Szendy és Liszt szerzeményeiből. *Falk Erzsé*, a Népopera volt énekesnőjének kiváló hangja és előadasmódja teljesen lekötötte a közönség figyelmét. Igen jó színezéssel, finomsággal és mély érzéssel énekelt egy dalt a „Parasztbecsület”-ből, majd „Tosca” nagy imáját adta elő. *Dabrovits Mária*, a Városi Színház primadonnája, a „Faust” opera néhány részletével és magyar táncával ért el sikert. Utóbbi táncban sok az egyéni felfogás, mely a magyarság rovására esik. *Brádl Andor* régi ismerősként jelent meg ismét a színpadon a szerióz dalok elsőrangú előadásával nagy hatást ért el. *Nen Bella* finom és mély átérzéssel szavalt el két költeményt. Kiváló előadasmódja nagy sikert váltott ki a közönségből. Az énekszámokat *özv. Liedler Rudolfné* kísérte a tőle többször tapasztalt precizitással. A hangversenyt reggelig tartó tánc követte.

Veszprémi Hírlap, 1922. március 2. 2–3. p.

Új dalárda

A veszprémi iparosságnak egy régi, szép vágya teljesült. F. hó 3-án megalakult a „Veszprémi Iparos Dalárda” az Iparos Kör kebelében. A nagy számban megjelent tagok élén *Boór Lajos* köri elnök beszéde után *Hajagos Imre* – a dalárda elnöke – meleg szavakkal üdvözölte *Gaal Sándort*, az új dalárda egyhangú lelkesedéssel megválasztott karmesterét, ki meghatva mondott köszönetet e szép üdvözlésért. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy Veszprém város iparossága minden szépért és jóért tud lelkesülni s ez új törekvéséhez mi is a legszebb sikert kívánjuk.

Veszprémi Hírlap, 1923. október 7. 2. p.

*Az 1923-ban megalakult Iparos Dalárda tagsága
Gaal Sándor karnaggal és Hajagos Imre elnökkel.*

A Veszprémi Iparos Dalárdát

az Orsz. Magyar Dalosszövetség igazgató választmánya február hó 11-én tartott ülésén a Dalosszövetség kebelébe felvette. Ezzel lehetővé vált, hogy ez a fiatal törekvő dalárda is részt vehessen az idej soproni országos dalosversenyen, melyen városunkat eszerint három dalegyesület fogja képviselni.

Veszprémi Hírlap, 1925. február 22. 3. p.

A Veszprémi Iparos Dalárda

karácsony másnapján este 8 órakor a Zuschmann-vendéglő nagytermében dalestélyt rendezett alapító és pártoló tagjai tiszteletére. A dalárdát támogató nagyszámú közönség zsúfolásig megtöltötte a helyiséget s gyönyörűséggel hallgatta az előadott szebbnél-szebb műdalokat és népdalokat. A megjelenteket *Hajagos Imre* elnök köszöntötte meleg szeretettel. Ez alkalommal szerepelt először a dalárda kebelében alakult szóló quartett is három kedves számmal. A dalárdát *Kecskés Lajos* karnagy, a kis kart *Pekárdy Pál* másodkarnagy vezényelte. Az ünnepséget megelőzőleg este fél 8 órakor a dalárda *Wolfram János* iparoskörti elnök lakására vonult s névnapja alkalmával több dal eléneklésével s *Hajagos Imre* üdvözlő beszéddel köszöntötte.

Veszprémi Hírlap, 1927. január 1. 5. p.

Kamarazene-társaság

Zenei életünk fejlődésében ismét egy nagy lépéssel jutottunk előbbre. A zeneegyesület, melynek hiányát zenekedvelőink oly régóta érezték s melynek megalkotására az eszmét mi is több ízben felvetettük, Kamarazene-társaság néven megalakult. Működő tagjainak névsora: *Békeffyné Illés Hedda, Chapó Médy, Csomasz Kató, Gunszt Irén, Balla Ignác dr., Misányi Lajos, Pekárdy Pál, Ritter Lőrinc, Schmidt Károly, ifj. Schröder József, Szabó Sándor*, már magában is biztosítja a társaság hangversenyeinek művészi színvonalát. Programjuk egyelőre csak a címben is jelzett kamarazene és a műdalnak művelését öleli fel, de ha a működő tagok számának növekedtével sikerülni fog, egy teljes zenekar összeállítása, a szimfonikus zene és a Dalegyesület nagy vegyeskarának közreműködésével oratoriumok előadása is műsorra kerül.

Kamarazene-társaság a magasabb zenei élvezetek iránt fogékony közönség igényeit szolgálja. A szonáta-forma, mint a zenei gondolatok feldolgozásának legfejlettebb alakja, nem az egyéni virtuozitás, kápráztató technikai ügyesség csillogtatására szolgál, hanem a tiszta, minden külsőségtől ment zenei hatás egyszerű, művészi eszközeivel dolgozik s így a hallgatók és előadók közt zavartalan együttérzést kíván. Élvezete nem könnyed szórakozás, hanem valódi lelki élmény; a benne megnyilatkozó zenei invenció, dallamfűzés gazdagsága, hangulatának változatossága, mely hol komoly, sőt fenséges, hol vidám, sőt tréfás és szerkezetének átlátszó tisztasága azonban annál értékesebb gyönyörűség és egyben kiváló nevelőeszköz is a zenei műérzék fejlesztésére.

Hogy az egyesület ezt a célját is minél jobban elérhesse, minden hangverseny egységes műsort ad, amelyet rövid, a tárgy lényegét, az előadandó művek esztétikai szépségét és zenetörténeti jelentőségét megvilágító felolvasás vezet be. Az első idény öt hangversenye a kamarazene legjellemzőbb és legértékesebb termékeit mutatja be fokozatosan Mozart, Beethoven, Schubert, Schumann és Chopin műveiből. Az első hangverseny március végére, az ötödik június elejére van tervbe véve.

Az egyesület a működő tagokon kívül alapító és pártoló tagokból fog állani. Az alapító tagok az egyesület céljaira egyszersmindenkorra 50, a pártoló tagok idényenkint (5 hangverseny) 10 koronát fizetnek. Az alapító és pártoló tagok a hangversenyekre a műsort is feltüntető, személyre szóló meghívót kapnak. Ez a meghívó szolgál belépőjegyül. A társaság taggyűjtő íveket bocsát ki, de a belépési nyilatkozat levelezőlapon is beküldhető *Misányi Lajos* kegyesrendi tanárnak címezve.

Ismerve zenekedvelő közönségünk nagy számát és a magasabb zenei élvezetek iránt való fogékonyságát, biztosra vesszük, hogy az egyesület működése megértésre és lelkes pártfogásra talál.

B. D.

Veszprémi Hírlap, 1919. március 2. 2. p.

A veszprémi Kamarazene társaság,

amelynek megalakulásáról múlt heti számunkban hírt adtunk, március hó 30. napján tartotta első hangversenyét, amelyet kizárólag Mozart műveiből állított össze. A koncert-műsor megkezdése előtt *Misányi Lajos* ismertette a kamarazene lényegét és fejlődését, valamint méltatta Mozart műveit zenetörténeti és zeneesztétikai szempontból. Ezután a hallhatatlan mester B-dúr zongoraszonátáját játszotta el *Csapó Méri* megérléssel, ízlésesen és figyelemreméltó dologbeli készséggel. Szonátát ritkán szoktak az előadók kívülről játszani. Az előadó azzal is megbecsülte hallgatóságát, hogy a művet emlékezetből játszotta.

Az ezt követő brácsa-trió hegedűszólamát *Szabó Sándor*, brácsaszólamát *Balla Ignác*, a zongorakíséretet *Békefi Pálné Illés Hedda* látta el. Zongora-„kíséretről” azonban voltaképpen nem is lehet szó. A kamarazenében a zongora legalábbis egyenrangú társa a szólamvivő hangszereknek, legtöbbször azonban több is azoknál: a kiemelkedő közülök. És ezt a zongorista játéka élénken kifejezésre is hozta. Színes billentése, mesterkéletlen, önálló, de viszont a Mozart-hagyományokat is mindenben respektáló szólamvezetése, valamint visszavonuló és alkalmazkodó kísérete – amelyre hegedű és viola teljes biztonsággal építhettek – egyaránt magas nivójú és állandóan gyönyörködtető volt. Városi zeneiskolánk jeles pedagógusa ugyanilyen előadónak is bizonyult.

Mozart „Abendempfindung” (Alkonyatkor) c. dalát *Lósy Károly* énekelte. Különösen a középfekvésben csengő baritonja szép fejlődést ígérő. A zongorakíséretet *Ritter Lőrinc* látta el ismert kvalitásaival.

Befejezésül az Esz-dúr vonóskvartettet hallottuk *Schmid Károly, ifj. Schröder József, Balla Ignác* és *Misányi Lajos* előadásában. Mozart e művét Haydn-nek ajánlotta. És nem ok nélkül, mert Haydn műveinek pajzán, játszi hangulata ömlik el az első és második tételen (allegro és menüett). A harmadik tétel, az adatszóló, nemcsak Mozart műveinek, de az egész kamarazene irodalomnak egyik legszebb gyöngye. Azt hallani kell és nem

lehet elégszer hallani! Harmonizálása szellemes szubtilis, meglepő fordulatokban gazdag, hangulata: csupa sejtelen, de anélkül, hogy élesre válna –, panaszkodó, de indulatnélküli, hogy azután a fináléba átcsapva, elfelejtkezzen a szomorúról és fenntartás nélkül adja oda magát az örömnök. Előadását buzgó igyekvés jellemezte.

A magunk részéről az estély kapcsán egy megjegyzésünk van:

Elengedhetetlenül szükségesnek tartjuk, hogy városunkban mihamarább saját otthon nyerjen a zeneiskola, amelyben egyfelől megfelelő hajlékra találjon a tanítás és másfelől kellő nagyságú, jó akusztikájú koncert-teremre a zeneelőadásnak városunkban ezidőszertint hontalan Műzsája. Elégge nem ostorozhatóan visszas az, hogy a „városi zenede” neve alatt egy kiürített lakás néhány egymásbanyiló szobája rejlik, amelyekben egy időben folyván az oktatás, az akként előálló hangzavar tanítót és tanulót, tanításban és tanulásban egyképp megakadályoz.

Vörös Zászló, 1919. április 5. 3. p.

Kamarazene-estély

Zenét kedvelő szép közönség töltötte meg a veszprémi gimnázium dísztermét tegnap, vasárnap délután 5 órakor, amikor is a helybeli Kamarazene-Társaság tartotta harmadik estélyét. A hegedű és zongora szonáta-est szereplői *Misányi Lajos* főgimnáziumi tanár (hegedű) és *Roszkovetz Józsefné* máv. osztálymérnök neje (zongora) voltak. A műsort Beethoven: Kreutzer szonáta, Schumann: D-moll szonáta és Grieg: G-dur szonáta töltötte be. Az előadók művészi játéka a legmagasabb műélvezetet nyújtotta s sok taps jutott a művészeknek. – *Kövesi Lajos* gimn. igazgató rövid beszédben, meleg szavakkal üdvözölte a jelenvoltakat abból az alkalmából, hogy 5 év után az első nyilvános ünnepség keretében jelentek meg a gimnázium helyiségében.

Veszprémi Hírlap, 1919. december 2. 2. p.

ÉRTESÍTÉS.
Értesítem mélyen tisztelt vendégeimet, hogy
folyó hó 7-én, vasárnap, a világhírű
Szent István Porter-sör
frissen csapolva kerül kimérésre. Szíves pártfogást kér
PILLER JÓZSEF
Szent István Sörcsarnok és Étterem (volt Egyed-söröde).

Egyházi zene jótékony célra

A veszprémi Kamarazene Társaság április 25-én délután 6 órakor a székesegyházban jótékony célú egyházzenei hangversenyt rendez hadifoglyaink hazaszállítása javára, a következő műsorral: 1. Bach: G-dúr Preludium. Orgonán előadja *Ritter Lőrinc*. 2. Stehle: Kyrie a „Salve Regina” című miséből. Négyszólamú vegyeskar. 3. Bach: Ária a D-dúr Suftból. Hegedűn előadja *Misányi Lajos*. 4. a) Bossi: Invocatio. b) Berens: Orgonafantasia. Finale. Orgonán előadja *Ritter Lőrinc*. 5. Stehle: Credo a „Salve Regina” miséből. Négyszólamú vegyeskar. 6. Bossi: Adagio. Op. 84. Hegedűn előadja *Misányi Lajos*. 7. Hesse: Orgonafantasia négy kézre. Orgonán előadják *Ritter Elli* és *Ritter Lőrinc*. 8. Stehle: Agnus Dei a „Salve Regina” c. miséből. Négyszólamú vegyeskar. 9. Bossi: Marcia Festiva. Orgonán előadja *Ritter Lőrinc*. A hangversenyen a társaság pártoló tagjai a tagsági jegyükkel jelenhetnek meg, a nem tagok részére a belépőjegy 10 K. tanulójegy 4 K. A jótékony célra való tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogad a társaság és hírlapilag nyugtáz. Belépőjegyek előre válthatók *Fekete Gyula* üzletében. A hangverseny pontosan kezdődik és a számok alatt az ajtók zárva tartatnak.

Veszprémi Hírlap, 1920. április 18. 3. p.

A veszprémi Kamarazene-Társaság

XI. hangversenye Chopin est volt. *Kiss Erzsébet* C-moll Balladát s a gyöngyöző C-moll Rondót játszotta szép technikai tudással; különösen az utóbbiban élveztük szépen gyönyörű skáláit. *Misányi Lajos* és *Jánosi József dr.* ismert bravúrral játszották a hegedű-zongora szonátát. Nagyon bájos volt a Scherzo; a Largo valóban ünnepélyes szélességben hömpölygött. A zongora harmas Op. 8. pompásan sikerült. Ki kell emelnünk, hogy *Roskovetz Józsefné* ezt a nagyon nehéz zongoradarabot briliáns könnyedséggel játszotta, főképp a hatásos Finalét. *Szabó Sándor* régi művésznünk s az új gondokásunk, *Bede Ödön* s *Roskovetznéval* együtt igazán meghatottak érzelmes játékkal, mely különösen érvényre jutott a Scherzo-ban s a bánatos Adagio-ban. Hogy valóban megérintette játékuk a közönség szívét is, legjobban bizonyítja a mélységes csend, melyben a dallamok szálltak. Alig várjuk a tervben levő Beethoven és a magyar estét.

Veszprémi Hírlap, 1920. november 25. 2. p.

A veszprémi Kamarazene-Társaság

1920. december 19.-én, vasárnap este 6 órakor a főgimnázium dísztermében a szegénysorsú tanulóifjúság javára jótékony célú hangversenyt rendez. Műsor: 1. a) A zene. b) Tánccdal. Énekli a főgimn. kis énekkar. 2. a) Rubinstein: Románc. Op. 44. b) Chopin: Grande Valse. Op. 34. No. 3. Zongorán előadja *Csapó Médy*. 3. a) Goltermann: Andante. Op. 14. b) Popper: Nocturne. Op. 42. c) Franchomme: Variációk egy orosz és egy skót népdal felett. Op. 6. Gordonkán előadja *Bede Ödön*. 4. Tschaikowsky: Andante cantabile. Op. 11. Vonós négyes. Előadják: *Misányi Lajos, Szabó Sándor, Schmidt Károly, Bede Ödön*. 5. a) Beethoven: F dur Románc. Op. 50. b) Laub-Wolhelmy: Koncert Polonéz. Op. 8. Hegedűn előadja: *Misányi Lajos*. 6. Gade: Novelletten. Op. 29. I. Allegro, scherzando. II. Andantino con moto. III. Moderato. IV. Larghetto con moto. V. Finále. Zongora hármas. Előadják: *Roszkovetz Józsefné, Szabó Sándor, Bede Ödön*. 7. a) Nyírfa a mezőn, (orosz dal). b) Abt: Szerenád. Énekli a főgimn. kis énekkar. A zongorakíséretet *Roszkovetz Józsefné* látja el. Belépőjegy ára 15 K, diákjegy 6 K. Jegyek előre válthatók *Fekete Gyula* úr üzletében és este a pénztárnál. A tagsági jegyek nem érvényesek!

Veszprémi Hírlap, 1920. december 19. 3. p.

A Kamarazene-Társaság XIII. hangversenye

A veszprémi Kamarazene-Társaság a múlt vasárnap Beethoven-estet rendezett a gimnázium dísztermében, amelyet teljesen megtölti a tagok sokasága. A fényes műsorú Beethoven-estnek érdekességet adott a Társaság két új tagjának első szereplése. *Grellnethné Ludvig Erzsébet* zenetanárnő és *dr. Pusch Ödön* főgimnáziumi igazgató a két új működő tagja a Kamarazene-Társaságnak, mindkettő művészi színvonalon álló tudásának teljében. C-moll hegedű-zongora szonáta (Op. 30. No. 2.) előadói *Misányi Lajos* és *Grellneth Vilmosné*. *Grellnethné* színes művészi játékával nagy sikert aratott. B-dúr vonósnegyest (Op. 18. No. 6.) *Szabó Sándor, dr. Pusch Ödön, Schmidt Károly* és *Bede Ödön* adták elő. B-dúr zongorahármas (Op. 97.) előadói *Roszkovetz Józsefné, Misányi Lajos* és *Bede Ödön* voltak. Az est fényes sikerével méltán illeszkedett be a társaság eddigi tizenkét hangversenyének sorozatába.

(n.)

Veszprémi Hírlap, 1921. február 8. 2. p.

Misányi Lajos (1891-1922)

Tavaszkodott. A felhőtlen égről aranyos mosolyával tekintett felénk az erejében növekedő nap, játékos sugarai reményt keltően surrantak be a pici házakba. Megcsókolták a duzzadó rügyeket, hogy életet varázsoljanak elő s átfestették ezt a szomorú, hervadt világot puha, ölelgető színekkel s minden teremtmény lelkéből ujjongva tört ki az ébredés, a nagy feltámadás után való erős vágyakozás.

S jött egy szeszélyes éj. Az ebből való felébredés keserű csalódást hozott. Befehérített minden élni akarást hideg, fehér halotti lepellel. Szinte belé rázkódott a természet s dideregve húzták össze magukat a tegnap még nagyban reménykedők.

Az egyik piarista szobában is reménykedett egy drága veretű, sokat ígérő, de már megtört, agyongyötört fiatal élet. A reggelre virradás rettenetes pontot állított eléje. S ez a pont a végső pillanat kíméletlen halotti csapása volt. Elszállt a lelke csendben, halk finomsággal, mint amilyen finom volt az egész élete. A művészi lélek felszabadult a test lenyűgöző rabbilincseiből s hatalmas szárnyalással, apró koboldok aranyos muzsikájának kíséretében ért fel az örök szépség s az utolérhetetlen finomság boldog hazájába.

Alig van veszprémi ember, aki nem hallotta Misányi Lajos nevét. Társadalmi tevékenységével, kedves modorával sok-sok jóismerőst szerzett. 1918 őszén helyezték a veszprémi rendházhoz, hol csakhamar feltűnt nagy pedagógiai készségével. Mint az ifjúság barátja és a zene klasszikus művelője sok és fárasztó tanári munkássága mellett még az ifjúsági énekkar vezetését is örömmel vállalta. Közéleti szereplését a r. k. Legényegyletben kezdte, mint a dalárda karnagya. Briliáns hegedűművészetét Hubay „Csárdajeleneté”-ben ismertük meg, melyet a már akkor ott settenkedő kommunista agitátorok is megbűvölve hallgattak végig. A kommun után kezdődött igazi fáradhatatlan munkássága. Megalakította a Kamarazene Társaságot kiváló helybeli zeneművészekből s a közönség ámulva tapasztalt, mily gyönyörűen indul fejlődésnek a város eddig elszórtan észre sem vett zenekultúrája. Míg egészsége engedte, mint művészeti igazgatója mindig jelen volt a Veszprémi Dalegyesület próbáin, melyekről csak megrongált egészsége és a még emellett is folytatott fáradságos munkája szakította el. Több mint egy évig tanította az éneket az Angolkisasszonyok intézetében. Majd múlt év nyarán a főgimnázium kiválóan fegyelmezett és a tökéletesség betanított énekkarával nagy művészi útra indult. Első állomáshelyük Pápa volt, hol a közönség viharos tapsait érdemelték ki a gimnazista énekesek.

Hangversenyeztek B.-almádiban és Füreden, de ez utóbbi helyen – bár a fürdőhely tömve volt hadimilliomosokkal és egyéb földi boldogokkal – mély megütéssel kellett tapasztalnia, hogy éppen a tehetősebb osztály zárkózik el legmerekvebben az ifjúság művészetének pártolásától s csalódottan fordult vissza szeretett énekkarával. Fájt a lelke, hogy a balatoni túraút, mely egyúttal kedves dalosainak nyaraltatása is lett volna, elmaradt. Mindez nem csüggesztette el akaraterejét. Pedig már ekkor ott hatalmaskodott szervezetében a gyilkos kór. A múlt év őszén újabb terhet vállalt magára. Megalakította a Palesztrina-énekkart. Célja volt ezzel az istentiszteletek fényének emelése. Dolgozott is fáradhatatlanul. Diákénekesei ekkor már, mint kicsiszolt művészek énekeltek egy nehéz, klasszikus misét a kegyesrendiek templomában. A szent misén jelenlevő közönség nagy csodálata pedig istenimádó mély áhíttá merült.

S egy hideg, zimankós téli napon vége lett e sok lelket indító szépségnek. A betegség durva erőszakkal csavarta ki a varázspálcát a művészet ifjú mesterének kezéből. Elárvult a Kamarazenekar, a Palesztrina-énekkar s az ifjúság kis csalogányai szomorú, hosszú hallgatásba merültek. Mesterük mindjobban küszködött a súlyos betegséggel. Még betegágyában is fájt a lelkének, hogy elhanyagolódik a gimnazisták énekkara. Szerdán, amikor hazamenni hallotta a diákokat, kinyitotta szobája ablakát s nagy erővel kiáltott utánuk: Fiúk! ma délután fél háromkor ének lesz. Okvetlen eljőjön mindenki! Tanártársai mondták meg a fiúknak, hogy az énekóra elmarad, mert nagy beteg a tanár úr, nem szabad magát ily nehéz munkával terhelnie.

Másnap reggel 9 órakor aztán megölte a szíve, az a finom, mély rezdülésű, érzékeny szív, melynek talán érezni és a szépért, nemesért a mértéken felül is lelkesedni.

Életkrónikája egyébként igen szerény. Vácon, majd Kecskeméten diákoskodott, utóbbi helyen, már mint piarista papnövendék; egyetemi tanulmányait Pesten végezte. Kecskeméten tanított, hol 1914-ben mondta első szentmiséjét. Mint tábori lelkész járta a harctereket a világháború borzalmi között s talán már itt lopózkodott szervezetébe a gyilkos méreg. Többi működése szemünk előtt pergett le.

Emlékét mindenkor kegyelettel őrizzük meg s példaképpen állítjuk oda a mai nemzedék elé, hogy az ő munkás életéből tanuljon meg az ifjúság lelkesedést gyűjteni az önzetlen s talán megfizethetetlen munkára, még akkor is, ha annak útja itt-ott tövisekkel is van teleszórva.

Mohos

Veszprémi Hírlap, 1922. április 2. 1. p.

Misányi Lajos temetése

A Kegyesrendiek templomában tartott gyászistentisztelet után, mely alatt a főgimnáziumi énekkar gyászdalokat énekelt, megindult a temetési menet. A kiváló tanár temetésére kivonult a főgimnáziumi ifjúságon kívül az áll. keresk. iskola, polgári fiúiskola és a veszprémi r. k. elemi fiúiskola ifjúsága tanáraik és tanítóik vezetésével. A temetést *dr. Simon György* apátkanonok, a Kamarazene Társaság elnöke végezte. A sírnál a főgimn. tanári kara nevében *Babos Dezső* búcsúztatta a szeretett rendtársát. Mély gondolatai, stílusának remek szín pompája könnyekig meghatott mindenkit. *Forintos László* tanuló a tanítványok és az énekkar nevében, *Szabó Sándor* törvényszéki bíró a Kamarazene Társaság nevében, *Bertalan László* pedig a Veszprémi Dalegyesület nevében búcsúztak az elhunyttól. A főgimnáziumi énekkar és a Dalegyesület gyönyörű gyászdalokkal hódolt a kiváló zenész és dalos drága emlékének.

Veszprémi Hírlap, 1922. április 2. 3. p.

Orgonahangverseny

A Veszprémi Kamarazene-Társaság jóvoltából rég nem hallott zenei műélvezetben volt része annak a kevés számú, de lélekben annál mélyebben érző közönségnek, mely eljött e hó 19-én d. u. a székesegyházba, hogy áldozzon egy korán elhunyt zeneművészünk drága, szinte megbecsülhetetlen emlékének. Mindenek előtt *Vadas (Grosch) Gábor* orgonaművész csodálatos játékaról kell megemlékeznünk, kinek szinte utolérhetetlen technikája s mélyen átértett orgonajátéka nemcsak a zeneszakértőknek nyújtott nagy műélvezetet, hanem még a laikusok figyelmét is gyönyörködtetően kötötte le. *Szabó Sándornak* két alkalommal is felsíró hegedűje *Ritter Lőrinc* művészi orgonakíséretével csodás varázslattal töltötte el a hallgatóságot. Boldog emlékü *Misányi Lajos* kedves csalóányai, a főgimnáziumi ifjúság vegyeskara adott elő egy palesztrina-kórus és Abt „Esti imá”-ját *Pusch Ödön* főgimn. igazgató kiváló vezetésével. Pompás összetanultsággal és üdén megcsendülő hangjuk biztos gyönyörűséggel szállt mintegy hálaaképpen volt drága mesterük után.

Veszprémi Hírlap, 1922. június 22. 2. p.

Ez volt a Kamarazene Társaság XVIII. hangversenye, ahol Szabó Sándor Hoffer: Ave Maria és Beethoven Op. 12 hegedű szonátáját játszotta. Az orgonán Bach, Franck, Guilmant és Breimann művek szólaltak meg. (Veszprémvármegye, 1922. június 23.)

A Kamarazene Társaság estélye

a múlt hó 29-én este 8 órakor a főgimnázium dísztermében folyt le a Kamarazene Társaság megalapítójának, *Misányi Lajos* kegyesrendi tanárnak emlékezetére létesítendő ösztöndíj alap javára. Elnöki megnyitójában *dr. Simon György* vázolta az ösztöndíj alap célját, hogy az ösztöndíj alapítvány egyrészt örök emlékül szolgáljon a harmonikus lelkű nagy zenésznek, másrészt az ének- és zenében legjobb gimnáziumi tanuló jutalmazásával a zene iránti érdeklődést állandóan ébren tartsa az ifjúságban. Maga a művészt magas nívón álló valódi műélvezetet nyújtott a klasszikus zene barátainak; de Tschaikowsky D-dúr vonósnégyesének Andante cantabile-je és fülbemászó melódiájával, valamint Chován F-moll zongora hármasának Andante cantabile-je és Scherzój-ja valósággal felvillanyozta és magával ragadta az egész közönséget. Ez utóbbiban, valamint Rubinstein A-moll szonátájában *Roszkovetz Józsefné* csillogtatta fényes tehetségét bámulatosan simuló, mélyen átértett diszkrét zongorajátékával, mellyel *Szabó Sándort* és *Bede Ödönt* kísérte. Tökéletes összhang és mély belső átérés jellemzi *dr. János József* és *Szabó Sándor* játékát Mozart E-moll hegedű zongora szonátájában. A műsor legszebb pontja a már említett vonósnégyes *Szabó Sándor*, *Schmidt Károly*, *Ritter Lőrinc* és *Bede Ödön* interpretálásában klasszikus volt. A műsor keretei között *dr. Pusch Ödön* ismertette *Misányi Lajos* életét, működését s egyszerűségükben megható szavakkal ecsetelte fáradságot nem ismerő, igazán önfeláldozó nagy szeretetét a zene, a szép, a magasztos iránt. Az ő emlékezetére szentelt estély s a nevéől elnevezendő alap hirdetni fogja minden időben, hogy szelleme itt él köztünk s nem is fog meghalni soha.

Veszprémi Hírlap, 1923. május 6. 1–2. p.

Kamarazene-est

Mint lapunk legutóbbi számában közöltük *Roszkovetz Józsefné* és *Szabó Sándor* március hó 1-én a főgimnázium dísztermében kamarazene-estet rendeznek. Az est műsora a következő: 1. Haydn: G-dúr szonáta, a) Andante, b) Allegro. 2. Mozart: C-dúr szonáta, a) Allegro vivace, b) Andante sostenuto, c) Rondo. 3. Beethoven: Opus 12. No. 2., a) Allegro vivace, b) Andante piustoso Allegretto, c) Allegro piacevole. Jegyek előre válthatók *Fekete Gyula* üzletében és este a pénztárnál. A hangverseny este fél 8 órakor kezdődik. Az egyes számok alatt az ajtók zárva tartatnak.

Veszprémi Hírlap, 1926. február 21. 3. p.

Hétköznapok – ünnepek – mindennapok

Veszprém rendezett tanácsú város századvégi–századfordulós fejlődése megállt. Az okok sokfélék: a város szempontjából elhibázott vasútvonal, visszavonhatatlanul véget érő céhkorszak, a kiteljesedő gyáripar veszprémi hiánya, a világháború elvesztése, a trianoni országcsönkítés következtében nyersanyaghiány, tőkehiány stb.

A város kimarad a fejlődésből. Lakosságának harmada még mindig az iparosságból tevődik össze, de létszámuk csökken. Igény hiányában több, híres veszprémi kézműves szakma megszűnik. Az 1920-as években nem volt újabb üzemindítás Veszprémben. Nagyüzemnek csak a Kötő-szövő gyár nevezhető kétszáz körüli dolgozói létszámmal. Egyedül az új közvágóhíd kezdte meg a munkát 1927 tavaszán. Az iparosok között egyre több az egyedül, tanonc, segéd nélkül dolgozó mester. Tiltakozó nagygyűlésekre is sor kerül ezekben az években. Ilyen volt az az Iposz vezette országos megmozdulás, amelyet 1925. június 17-én Veszprémben is megtartottak. Ezen a város iparosai és kereskedői mellett a megye számos településéről érkezett küldöttség is ott volt. A Hajagos Imre ipartestületi elnök vezette tiltakozó nagygyűlésen hiányolták az építések, közmunkák beindítását. Kifogásolták, hogy az utóbbi évek három nagy veszprémi építkezését sem a helyiek, hanem győri, székesfehérvári és szombathelyi iparosok kapták. Többek között az adóterhek mérséklését is követelték.

A város is létszámcsökkenésre kényszerült. 1925. június 30-tól leépítés volt az adóhivatalban, a gazdasági hivatalban és a polgármesteri hivatalban is.

A gondokat a város vezetése is látta és Márffy Aladár városi főmérnök már 1925-ben közlésezi a Veszprémi Hírlap hasábjain keresztül a „Veszprém jövőjéről és fejlődési lehetőségeiről” című írását. Ebben elsőrendű feladatnak nevezi a közlekedés, a vasút és az úthálózat fejlesztését, a Bakony és a Balaton összekapcsolását, a turizmus fellendítését, városkörnyéki ipartelepek kialakítását és ezzel munkaalkalmak megteremtését. Javasolja a Jutas felé terjeszkedést, hiszen ott a vasútvonal, „s aki ez ellen dolgozik, bárki legyen, az árt a város jövőjének”. Ahogy írja, tudja, ez a fejlesztési elképzelés nem tetszik a földbirtokos rétegnek, mert a megnövekedett munkalehetőségek a munkabérek emelkedését is jelenti, de ez a fejlődés egyetlen lehetséges útja. Veszprém közvetlen környéke nem az a vidék, ahol kizárólag mezőgazdaságból meg lehet élni.

A város mindezen gondok, bajok ellenére élte megszokott életét, örömeivel-bánataival együtt, és a sajtó regisztrálta minden eseményt, mindenhol ott volt, mindenről tudósított, ahogy az a következő oldalakon olvasható.

Megnyílt a múzeum

Dr. Rott Nándor adománya

A mai materialisztikus világfelfogás tengernyi árja felett mint egy-egy betlehemi csillag ragyognak fel nemeslelkű Főpásztorunk altruisztikus adományai. De lerongyolódott nemzeti közművelődésünk szinte feketére borult egén talán egy sem fényesebb és példaadóbb kegyes Püspökünk ama nemes és a legtisztább hazafiság sugallta elhatározásánál, amely az alább közölt és az elhagyatott veszprémmegyei múzeum vezetőjéhez intézett átiratában jut kifejezésre s amellyel a veszprémmegyei múzeum és könyvtár új otthonának befejező munkálatai hatalmas lépéssel haladhatnak előbbre.

Az igazi ügyszeretet- és megértésnek ezen maradandó becsű dokumentuma így hangzik:

Kedves Igazgató Úr!

Mióta szeretett székvárosomban élek és működöm, állandóan bizonyos szomorúság vett rajtam erőt, midőn a veszprémi szép sétányon járva láttam a „Veszprémvármegyei Múzeum”-nak félbenmaradt s az időjárás romboló erejének kitett épületét!

Mintha csak képe volna széttépett országunknak, félbenmaradt kultúr-törekvéseinknek, megviselt vármegyei életünknek.

Láttam a múzeumnak gyönyörű gyűjteményeit is s fájt lelkemnek, hogy véka alá rejtett világosságként el vannak zárva mintegy a közönség elől. Rég gondoltam, hogy a nemes vármegyeének segítségével leszek ezen elsőrangú gyűjteménynek méltó elhelyezésében. Midőn végül Főtisztelendő Igazgató úr vázolta előttem a múzeum nehéz helyzetét, az anyagi eszközök elégtelenségét s tájékoztatott, hogy mintegy 60 ezer koronára volna csak szükség a legsürgősebb munkák elvégzésére, gyűjteni kezdtem e nemes célra s most azon helyzetben vagyok, hogy a 60 ezer koronát rendelkezésére bocsáthatom.

Adja Isten, hogy múzeumunk nemsokára megnyílják vármegyeén közönségének örömeire és büszkeségére.

Dr. Rott Nándor, püspök.

Alig kell ehhez egy szónyi hozzáadás is!

Dr. Rott Nándor püspök úr ő Méltóságát, midőn ily módon lehetővé tette pusztulásnak indul új kultúrházunk megmentését, elévülhetetlen hála fogja kísérni mindnyájunk részéről, akik ezen egyetlen ilyenmű közművelődési intézményünk sorsát már évek óta a legelszomorítóbb gondolattal kísértük.

Veszprémi Hírlap, 1920. december 25. 2. p.

Viszik a céhládát...

Írta: Mohos

Nem muzsikával és hangos nótaszóval, és nem is az öreg céhmester nádfedeles házába, hanem viszik a régi, kopott, de mégis drága jószágot a vármegyei múzeumba. S a lecsukott céhládjával egy darab történelem vonul be a régiségek közé.

Havas, téli délutánon mentünk el *Laczkó Dezső* igazgató úrral az utolsó fazekas céhmester elárvult házába. Abban is beállt a tél. Az öreg *Rados* bácsi a temetőhegyi akácclombos temetőben alussza álmát s míg a lombot a dér gyönyörűséges fehérsége pótolja, addig az utolsó céhmester alattuk álmodik a híres fazekas bálokról, a céhgyűlésekről, remekelésekről s a céhláda muzsikás, énekes elszállításáról... Ahogy valamikor szokott megtörténni... Jaj! ha tudná őkegyelme, milyen szomorúan viszik azt az – ő lelke szerint – aranyosra kopott cifra ládát!... Kibuggyanna a könny megtört szemeiből és sírna keservesen, mint akkor, amikor fiát – az utolsó fazekassegédet – vitték el messze földre, katonának, hogy többé soha vissza ne térjen. Mert hát valósággal ereklye gyanánt tisztelte, becsülte az öreg ezt a kopott ládikát. Az anyjukat minden nap megkérdezte, de többször is napjában:

– Édes anyjuk, letörülgetted-e a céhládát?

S ha az anyjuk ezt megtenni elmulasztotta volna, dehogymerte volna a nemet mondani. Inkább egy ártatlanul hazug igennel felet s valamelyik ártatlan pillanatban rendbetette az ereklye külső állapotát.

S ez a régi, kedves tárgy emlékezteti még ma is az öreg *Rados* nénit drága, jó urára. Könnyes lesz a szeme, amikor rátekint s tényleg most is ott csillan valami finom, kristálytisza gyöngy a szemében amikor megmutatja a magyar ipar régi dicsőségéről, a hittel teli, szorgalomból fakadó jólétről és a szeretettel munkálkodó békés emberekről tanúskodó öreg faládikát.

Felnyitjuk. Tele régi, elsárgult írásokkal, jegyzőkönyvekkel. Egy csomó emlék a tiszta múltból.

Ennyi az egész, ami a mesterség külső jeleiből élénk tárul. A műhely ma már csinos polgári szoba, a korong – amelyen a mester művészi gyönyörűséggel alakította a cifra edényeket – fenn van a padláson. Majd a Ferenc holnap azt is elhozza a céhládjával együtt. Addig még árválgodik. Ha érezni tudna... De talán tud is! Bizonyára örül, hogy méltó helyére kerül, ahol ismét összekerül régi ismerőseivel, a céhládjával, zászlóval, simítóval, gurgulával és a többi fazekas céhbéli tárgyakkal.

Elköltöznek a mester után. S igaz van az öreg néninek:

– Jó szívvel adok oda mindent. Hisz már itt úgyis vége van mindennek...

S csakugyan. Hol vannak a csapók szűrszabók, fazekasok, tímárok, tobakok? Hol a magyar kisipar? Megette a gyár idegen pénzen napfényt elhomályosító füstje s a nagyvárosok méreggel bepárázott, gyilkoló levegője...

Mély elgondolkozásunkból a néni szava ver föl bennünket:

– A zászló koszorúja és szalagja ott van a jó *Cholnoky* nagyságos asszonynál. Tőle tessenek elkérni.

Laczkó igazgató zsebre teszi a céhláda kulcsát s megköszönve az adományozást, elbúcsúzik a családtól. S már ismét künn megyünk a késői fehér délutánban. Gyári cipőm alatt nagyot koppan a keményre fagyott föld s szinte önkéntelenül nézek a felhőkre:

„Hova lett a tarka szivárvány az égről?”

– Uram Isten, hová?...

Veszprémi Hírlap, 1921. december 8. 1. p.

A Veszprémvármegyei Múzeum megnyitása

Laczkó Dezső főigazgató hosszú éveken át tartó fáradhatatlan agilitásának, kitartó, lelkes, szakszerű munkásságának eredményét, a városi parkban fölépített, ritkaértékű kincsekkel berendezett Veszprémvármegyei Múzeumot vasárnap, május 24-én megnyitották a nagyközönség előtt. A múzeum fölbecsülhetetlen értéket jelent a város kulturális életében és ragyogó világosságot vet arra a céltudatos, fáradságot nem ismerő munkára, amelynek eredménye a most megnyílt kultúrintézet. A hatalmas palota beszédesen hirdeti azt a nagy, tudományos bűvárkodást, kutatást, amely Veszprém ősrégi falai között most is folyik. A múzeum megnyitásának országos jelentőségét hangoztatta, úgy a kormányzó, mint a kultuszminiszter, ezt juttatta kifejezésre az a káprázatos ünnepség, amelynek keretében megnyitották a múzeum kapuit.

Budapestről és az egész vármegye területéről nagyon sokan érkeztek erre a napra Veszprémbe. *Klebsberg Kunó* gróf kultuszminiszter 23-án, szombat este érkezett meg és a megyés püspök rezidenciájában szállt meg. A kormányzó kíséretével vasárnap tíz órakor érkezett meg. Az ünnepségen megjelent előkelő vendégek között ott láttuk *dr. Werner Adolf* zirci apátot, *dr. Hám Antal* piarista rendfőnököt, *Raics Károly* altábornagyot, *Issekutz Aurél* r. főkapitányt, *Pettko Szantner Aladár* államtitkárt, *dr. Drehr Imrét*, az enyingi kerület képviselőjét, *dr. Cholnoky Jenő* egyetemi tanárt, *Hóman Bálint* n. múzeumi főigazgatót, a veszprémvármegyei földbirtokosok csaknem teljes számban megjelentek, sokan érkeztek még az ország tudományos életének reprezentánsai közül. ...

Díszülés a vármegyeház nagytermében

A Kormányzót a vármegye székházának kapujában *dr. Bibó Károly*, a vármegye alispánja fogadta, üdvözlő szavaira a Kormányzó a következőkben válaszolt:

– Köszönöm alispán úr üdvözlő szavait. Jól tudom, hogy ez a vármegye és ez a tisztikar mindig elől járt a hazafias érzésben és áldozatkészségben és bízom benne, hogy a jövőben is mindenkor odaadó és hű fiait lesznek a magyar hazának.

Ezután a kormányzó kíséretével bevonult a nagyterembe, elfoglalta a számára készült emelvényen helyét. A főgimnázium énekkara *dr. Pusch Ödön* igazgató vezetésével elénekli a magyar Hiszekegyet, utána *dr. Rott Nándor* a Veszprémvármegyei Múzeum Egylet elnöke elmondotta megnyitó beszédét.

A kormányzó üdvözlése után köszönetet mond azoknak, akik a mai napot előkészítették és Veszprém vármegyét e páratlan kultúrintézménnyel megajándékozták.

Dr. Rott Nándor megyéspüspöknek nagy tetszéssel fogadott megnyitója után gróf *Klebelsberg Kunó* vallás- és közoktatásügyi miniszter mondotta el ünnepi beszédét.

– A veszprémvármegyei múzeum létesítését a nemzeti törekvés egészébe olvasztja. A veszprémvármegyei múzeum is jele a nemzet élniakarásának. Tévedés az a felfogás, amely az egyének és nemzetek közt teljes egyenlőséget állít föl. Az egyedek között az egyik belértékre fölülmúlja a másikat. Így van ez a nemzetek között is. A magyar a legnemesebb nemzetek közé tartozik.

– A történelem folyamán minden győzelmes politikai mozgalomnak nyomában ott volt a kulturális emelkedés. Ezt látjuk a török uralom megszűnése után, a kuruckor nagyszerű idejében. Mária Terézia uralkodása alatt a politikai ébredéssel egyidejű az irodalom újjászületése. Ettől ez időtől fogva állandóan fejlődik az irodalom. Oly csillagok ragyognak egén, mint Vörösmarty, Arany, Petőfi. A magyar művelődés tüzét látja izzani a mai ünnepen is. A nemzet hét sovány esztendejében vigasztaló pont, kultúránk emelkedésének jele, üde rügy a magyar kultúra ősi fáján. Ezért hála illeti azokat a férfiakat, akik ezt a múzeumot megalapították. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága is meg akarta jutalmazni ezeket a kiváló érdemeket, azért *Laczkó Dezső* múzeumigazgatót főigazgatónak nevezte ki. *Rhé Gyulának*, a múzeum igazgató őrének elismerő oklevelet engedélyezett.

A kultuszminiszter beszédét itt megtöri a nagyszámú hallgatóság eljenzése és tapsa. Sokáig ünneplik a kitüntetetteket, mindenki a legnagyobb lelkesedéssel fogadta a magas elismerést.

A lelkesedés megnyilvánulásának lecsillapodása után tovább folytatta beszédét a kultuszminiszter. Rámutat a múzeum nagyarányú működési körére.

– Három korszaknak klasszikus lelőhelye Veszprém: a prehisztorikus kornak, a római és a népvándorlási kornak. Különösen a római provinciális művészetre vonatkozólag találhatók Veszprém környékén nagy értékű leletek. Dicséri a kultuszminiszter, hogy a múzeum létrehozói az ethnografiára is kiterjeszkedtek, mert a magyar lelkeséget semmi sem fejezi ki jobban, mint a népművészet, viselet, zene, ének. Egy Noé bárkáját kell fölépítenünk – fejezi be lebilincselő előadását a kultuszminiszter – hol menedéket talál a magyar művelődés minden ága. A nemzetek Ura vezesse ezt a törekvést és áldja meg kulturális munkánkat.

A miniszter beszédét követő tapsvihar elcsendesedése után *dr. Rott Nándor* megyéspüspök fölkeri *Laczkó Dezső* főigazgatót előadásának megtartására. *Laczkó Dezső* fölemelkedésére újból kitör az éljenzés, megható lelkesedéssel ünneplik a múzeum megalapítójának általános szeretetnek és tiszteletnek örvendő alakját. Csak nehezen csendesedik el a terem és kezdheti meg beszédét. Köszönetet mond a kormányzónak a személyét ért kitüntetésért, a kultuszminiszternek elismerő szavaiért, után megtartja magas színvonalú előadását a múzeum történetéről. A nagy értékű előadás után *dr. Rott Nándor* megyéspüspök felkeri a kormányzót a múzeum megnyitására:

– Megemlékezve Veszprém fenköltlelkű főpásztorának, úgyis mint a Múzeum Egylet elnökének e szép kultúrintézmény létesítése körül szerzett érdemeiről és a múzeum igazgatójának, *Laczkó Dezső* főigazgatónak önzetlen fáradságairól, valamint Veszprém vármegye és Veszprém város áldozatkészségéről, megadom az engedélyt a Veszprémvármegyei Múzeum megnyitására.

Ezután a főgimnázium énekkara *dr. Pusch Ödön* igazgató vezetésével elénekelte Szögedi E. Ezer év c. dalát. A Himnusszal a díszülés befejeződött.

A kormányzó a megyéspüspök társaságában átmegy a múzeumhoz és *Laczkó Dezső* főigazgató kalauzolásával meglátogatja a múzeum teremt.

Díszebéd a Petőfi Színházban

Egy órákor a virágokkal díszített Petőfi Színházban 200 terítékű díszebéd volt, amelyen megjelent *Horthy Miklós* kormányzó, *dr. Rott Nándor* megyéspüspök, gróf *Klebelsberg Kunó* kultuszminiszter, a helybeli intézmények, egyesületek meghívott képviselői, az összes vidéki vendégek. A kormányzót *dr. Magyar Károly* főispán köszöntötte föl. A kormányzót, mint a magyar újjászületés megindítóját üdvözölte és kívánta, hogy Isten segítségével győzelmes karja minél sikeresebben vezethesse nemzetét a boldogulás útján előre. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után lelkesen ünnepezték a kormányzót. Három óra felé a kormányzó felkelt, hogy kihajtasson a Move sportpályára. ...

(E. L.)

Veszprémi Hírlap, 1925. május 13. 1–2. p.

A veszprémi új múzeumban

Csak most gondolok arra, hogy mily vakmerő voltam akkor, amikor arra vállalkoztam, hogy a Veszprémi Hírlap kedves olvasóközönsége számára az új múzeumot – kiváló tudós férfiak évtizedes fáradságának és a vármegye áldozatkészségének e gyönyörű és értékes gyümölcsét, csupán 3-4 órai körütekintés után alig egypár sorban leírom. E nagy feladattal léptem be a felavatás utáni nap délutánján az új monumentális múzeumba, amely Veszprém legszebb részén: az Erzsébet-ligetben fekszik. Az előcsarnokban csakúgy, mint az emeleteken ide-oda hullámszik a közönség. Az előcsarnokban majdnem rálépek a balácapusztai gyönyörű mozaikpadlóra: de megtagadom magamat és előbb – az egyébként minden szép és nemes iránt érdeklődő közönséget figyelem meg. A közönség az új múzeumban is a régi össze-vissza jár, aminek az eredménye az hogy többen „elbódultak” amint egy múzeumlátogató ismerősöm is megállapította. Pedig az új múzeumban „elbódulni” sértésszámba megy, mert itt *Laczkó Dezső*, *Rhé Gyula*, valamint *Divald Kornél* és *Visky Károly* szaktudása, mindent a leg-áttekinthetőbben csoportosított!

De most már a tárgyra térek. A tájékoztató szerint a muzeális tárgyaknak, csak egy részét állították ki a rendezők, a másik részét a tudományos kutatás számára elraktározták.

Sorrendben először a természetrajzi osztályt nézzük meg. Hogy alakult ki a Bakonyhegység? Hogyan keletkezett a Balaton? Ezekre az érdekes kérdésekre adnak feleletet az itt elhelyezett kövületek, térképek és magyarázó táblák. Ugyancsak ennek az osztálynak gyöngye egy triász-korabeli fogas teknős béka fej – világhírű ritkaság, amelyet Laczkó főigazgató Veszprém területén talált és amelyről Jaeckl berlini geológus külön tanulmányt írt. A sorrendben 2-ik a régiségtani osztály, amelynek őskori része az I. emeleten, újabbkori része az előcsarnokban nyert elhelyezést. Megilletődik a látogató, amikor az emberi kultúra fokozatos fejlődésének ezen évezredes dokumentumait látja. Kő, réz, bronz keltakorból Mihálydy János plébános bakonyszentlászlói gyűjteményei, a kiliti, fűzfői, mezőkomáromi és veszprémi leletek értékesek. Ezen leletek szerint Veszprém Kr. e. 1500 évvel, a bronzkorban lakott terület volt. A római korból valók a múzeum büszkeségei a balácai ásatások: egy IV. századbéli nagyúri villa mozaikpadlója, falfestményei és berendezése. Ennek a leletnek, amelynek kiásatását Laczkó Dezső és Rhé Gyula végezték, az Alpokon innen párja nincs. A balácai, arácsi, balatonfüredi stb. ásatások szerint a rómaiak 3 évszázad alatt a balatoni fürdők problémáját jobban megoldották, mint mi 10 évszázad alatt. A népvándorlás korát ismét a Mihálydy gyűjtemény, az ösküi, jutasi, fűzfői, a honfoglalás korát a várpalotai, csetényi stb. leletek képviselik. Ehhez az

osztályhoz tartoznak még az előcsarnokban elhelyezett Szt. István korabeli székesegyház román és átmeneti gót oszloptöredékei is a XI. és XV. századból.

Az I. emeleten van a múzeum 3-ik becses része: a néprajzi osztály is. E néprajzi gyűjtemény a Bakony pásztor életén kívül az ősfoglalkozások minden ágára és a városi céh életre is kiterjed. Népművészetünk több oly technikáját mutatja be, amelyek vidékünkéről teljesen kivesztek. És éppen ez a körülmény adja a csoportnak a jelentőségét. Veszprém valaha híres volt szűrposztó és szabóiparáról, amint a nóta is mondja: „Cifra szűröm Beszperémbe vettem”! Ma már csak a múzeum és egy-két városi elnevezés őrzi emlékeit. Ilyen a dunántúli kerámia ipar, amely főleg a XVII-XVIII. században virágzott, de amelyet a kőedény és porcelánipar háttérbe tolt. Ilyen a bútorfaragás, amelyben a bakonyvidéki népet az ország egyetlen más népcsoportja sem múlt felül. Azután a hímzések szebbnél-szebb remekei!

A II. emeleten van a képzőművészeti osztály. Ennek egyik részét alkotják a római klasszikus művészet e vidéken talált maradványai a balácai falfestmények, a gichalthalmi Apolló lelet, a szentistváni ékszerláda, ékszerek, istentiszteleti tárgyak és pénzek. A másik részét alkotják a modern képzőművészeti tárgyak, a Szépművészeti Múzeum letétjei és a helybeli művészek alkotásai. Az utóbbiak közül említendő a fiatalon elhunyt és nagy tehetséggel megáldott *Csikász Imre* kb. 36 munkája, *Nagy Sándor* kiváló illusztrátor „Csodaszarvas” vászna, amelynek eredetije a Petőfi-színház homlokzatán látható, azután *Gerstner, Pápai, Véniss, Pettkó, Nagy, Bíró, Csizsár, Kosztolányi, Bertalan* stb. szebbnél-szebb művei.

Az 5-ik csoportban: az iparművészet gyűjteményben a herendi porcelán fejlődése tanulmányozható, azonkívül a hajdani híres veszprémmegyei agyagipari telepek és huták is képviselve vannak. Gazdag a gyűjtemény egyházművészeti része is, amelyben a XV. századtól kezdve a múlt század közepéig szép miseruhák, ötvösművek stb. szerepelnek.

És a 24 ezer kötetes könyvtár és olvasóterem, amelyet egy mondatban kell elintéznem! Ebből is látszik, hogy nemcsak lehetetlen, de majdnem hiábavaló munka egy múzeum leírása. A múzeumot nem leírásból, de látásból kell megismerni. Azért kedves Olvasóm, légy akár helybeli, akár vidéki, feltétlenül szakíts – mentől többször – időt a mi közös kincsünk és büszkeségünk meglátogatására. Ha ezt nem teszed, magadat csalogod meg!

Te pedig kedves Múzeumunk magasra emelt homlokzatoddal büszkén hirdesd a magyar múlt dicsőségét, fáradhatatlan megalkotóidnak, nagy tudását, önzetlenségét és áldozatkészségét és – a nemzet Trianont csúffátevő szent élniakarását.

Molnár Ernő

Veszprémi Hírlap, 1925. május 31. 2–3. p.

A múzeumi könyvtár megnyitása

Február 27-én du. 5 órakor szűkebb ünnepség keretében nyitották meg a Veszprémvármegyei Múzeum könyvtárát és adták át a közönség használatára. A megjelent előkelőségeket és a közönséget *dr. Bibó Károly* ny. alispán üdvözölte, majd a könyvtár céljáról tartott nagy tetszéssel fogadott beszédet. *Dr. Magyar Károly* főispán a kultuszminiszter nevében elismerésének és köszönetének adott kifejezést azért az önzetlen, eredményes munkásságért, mellyel a múzeum fáradhatatlanul dolgozó, nagy tudású vezetői az értékes könyvtárt megvalósították. A könyvtáraknak a tudományok népszerűsítésében és műveltség terjesztésében megbecsülhetetlen szerepük van. A könyvnyomtatás föltalálása előtt a tudomány ápolása csak szűk körre szorítkozott. A tudomány demokratizálása a könyvek elterjedésének az eredménye. A lelkes tapssal fogadott beszéd után *Laczkó Dezső* c. főigazgató, múzeumi igazgató nagy értékű fölolvasást tartott, melyben ismertette a közkönyvtárak jelentőségét és célját. A fölolvasás után a közönség nagy szeretettel ünnepelte *Laczkó Dezsőt*, a múzeum hervadhatatlan érdemű megteremtőjét és valódi önzetlenséggel működő fejlesztőjét. Utána *Rhé Gyula* múzeumi igazgató ör ismertette a könyvtár helyzetét, a rendezés munkáját és a könyvek használatára vonatkozó szabályzatot. Majd meleg szavakban emlékezett meg *dr. Bibó Károly* ny. alispán nagy érdemeiről a múzeum és a könyvtár megalapítása körül. Magas állásának befolyását, egyéniségének súlyát, anyagi és erkölcsi támogatását mindig a legnagyobb készséggel bocsátotta a múzeum vezetőinek rendelkezésére, mellyel nagy mértékben hozzájárult a múzeum megvalósításához és a mostani mintaszerű, ritka értékű berendezéséhez. Ezután *dr. Bibó Károly* keresetlen, közvetlen szavakban búcsúzott a múzeum igazgatóságától, további működésükre Isten áldását kérte. Az ünnepség után a közönség megtekintette a könyvtárát és a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak a nagy értékű gyűjteményről.

Veszprémi Hírlap, 1926. március 7. 3–4. p.

Kivonat a vármegyei múzeum könyvtári szabályzatából

Az olvasóterembe csakis igazolvány és ruhatári jegy felmutatása mellett lehet belépni. Nyitási idő egyenlőre hétfő és csütörtök du. 4–7 óráig. Igazolványt nemre való tekintet nélkül azok részére állít ki a könyvtár vezetősége, akik 16. évüket betöltötték, személyazonosságukat és lakásukat kellőképp igazolják. Középiskolai tanuló csakis az illetékes iskolai igazgató ajánlása esetén kaphat igazolványt. Ruhatári jegyet 1000 korona díj fizetése ellenében a portásnál lehet váltani. Könyveknek kikölcsönzése és azoknak visszaadása könyvtárnyitási napokon du. 3–4 óráig történik. Kölcsöndíj kötetenként 2000 korona. Három kötetnél több könyvet igényelni nem lehet. Tudományos munkát csak az olvasóteremben lehet tanulmányozni. A könyvek használati ideje 2 hét. Késedelmes visszaszolgáltatás esetén minden megkezdett hétért további 2000 korona fizetendő. Négy hét leforgása után a kintlevő könyveket a könyvtár vezetősége bevonja, amikor is az összes esedékes díjakon felül további 2000 korona behajtási díjat és a netalán felmerült költségeket is meg kell téríteni. Minden legkisebb rongálásért és elvesztésért az olvasó vagy kölcsönvevő vagyoniilag felelős.

Veszprémi Hírlap, 1926. március 7. 6. p.

Modern és legjobb minőségű
CIPŐK
nagyon olcsó árban, óriási választékban kaphatók
Kovessy Testvérek lábbelikészítőknél
Veszprém, Gizella-tér 4. sz. 32
Méret utáni rendelések gyorsan készülnek.

Megújuló templomok, új harangok

Az Anna-templom restaurálása

A katolikus hívek kedves temploma, a 200 esztendős Anna-templom a múlt év folyamán a megyéspüspök és a székeskáptalan kegyes adományából új külsőt nyert. Tornyát, tetőzetét, falait rendbehozták, csak a belső része maradt meg a régi állapotban. A megyéspüspök szándéka az volt, hogy a nehéz anyagi viszonyok miatt várni kell a jókarbahelyezéssel addig, amíg a kedvezőbb gazdasági viszonyok bekövetkeztével nemcsak a meglévőt ki-javítani volna lehetséges, hanem az egyébként is szűk templomot nagyobbítani lehetett volna. A környék katolikus lakossága azonban igen nehezen nélkülözte kedves templomát s annak restaurálása ügyében f. hó 8-án értekezletet tartott a Szt. Anna-iskola tanácstermében. A bizottság tagjai a templomban megtartott helyszíni szemle után kimondották, hogy szűk-ségesnek tartják a templom jókarbahelyezését. A bizottság elnökének *Strausz Antal* kanonok-plébánost, pénztárnoknak *dr. Cholnoky Ferenc* kir. tanácsos, kórházi főorvost választotta meg. A munkálatok a következők: A templom padlózatát 1 méterrel felemelik, úgyszintén a környékét is, hogy a víz ezentúl be ne folyhasson a templomba. A régi elkorhadt faoltár helyébe újat építenek, az oltárképet azonban mint régiséget megőrzik. Kisebb oldalhajó létesítését is tervbe vették, honnan feljaro lenne a kórusba. A bizottság a renoválási munkálatokra a városban gyűjtést indít s ezúton is kéri a közönséget a szent ügy méltó pártfogására.

Veszprémi Hírlap, 1925. február 15. 2. p.

Harangszentelés az Angolkisasszonyoknál

Nagyszombaton délelőtt 10 órakor nagyszámú előkelő közönség gyülekezett az Angolkisasszonyok veszprémi intézetének főbejárata előtt. Nyolc honvéd, szakértők vezetése mellett bevitte a kocsirol az intézet udvarába azt a szép 242 kg-os harangot, amit az 50 tagú hölgybizottság rendelt *Tóth Árpád* helybeli harangöntő mesternél az Angolkisasszonyok temploma számára. A tekintélyes külsejű harangot szent András képe díszíti s a felirat is hirdeti, hogy szent András tiszteletére készítettett *dr. Rott Nándor* püspökségének és *M. Beleznay M. Etelka* zárdafőnöknőnek idejében. *Pósa Endre* kezdeményezésére közadakozásból. A közönség nagy érdeklődéssel nézegeti a harangot, melyet szorgos női kezek virágfüzérékkel is felékesítenek.

10 óra után megérkezik *dr. Rott Nándor* megyéspüspök titkára kíséretében. A papi segédlet s a szerzetesnők ünnepélyesen fogadják a templom főbejratánál. Magára ölti az egyházi ruhákat s a segédlettel együtt az udvarra megy, hol a feldíszített harang várja felszentelését. Megkezdődik a szertartás. Az előírt imák elvégzése után a püspök sót és vizet szentel s ezeket egybevegyítve kívülről is belülről is megmossa az új harangot. Majd újabb imák elvégzése után a püspök a betegek olajával hétszer kereszt alakban megkeni kívülről a harangot majd krizmával csinál négy keresztet s így szent András tiszteletére felszenteli, majd tömjénnel megfüstöli az új harangot. A szertartás befejezése után a főpásztor rövid beszédet mond arról a hivatásról, melyet az új harangnak be kell töltenie itt az intézetben...

Az ünnepségek után újból a katonák és a munkások veszik kézbe a harangot, csigára függesztik s éppen, mikor a város többi harangjai déli imára kondulnak, Isten nevében lassan felemelkedik a toronyba szent András harangja. Első ízben a délutáni feltámadási szertartásra szólalt meg. Adja Isten, hogy sokáig, igen-igen sokáig hirdesse Isten dicsőségét s intse imára a jámbor lelkeket.

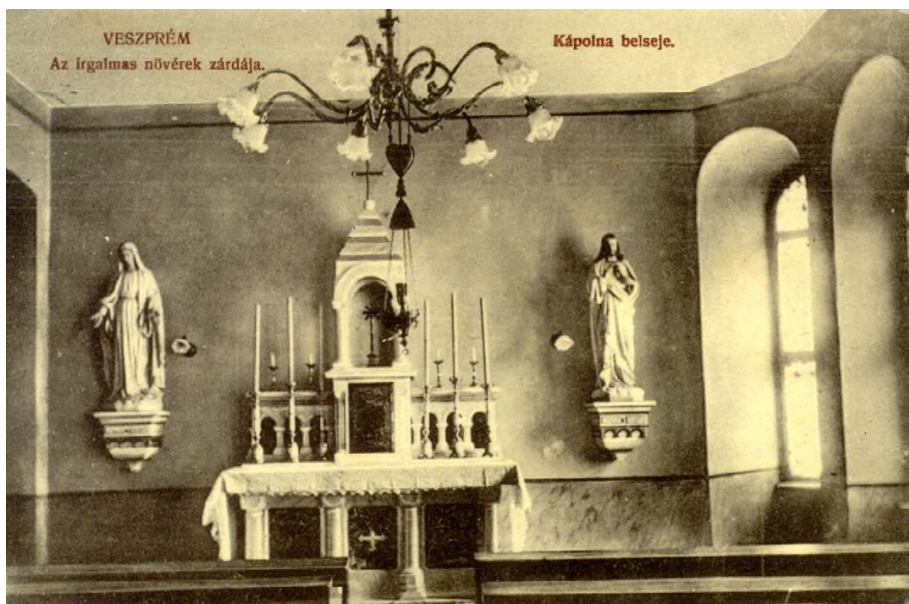
Veszprémi Hírlap, 1925. április 19. 2. p.

Az Irgalmas Nővérek új kápolnájának megáldása

Október 21-én örömnépe volt az Irgalmas Nővérek intézetének: e napon szentelte fel *dr. Rott Nándor* megyéspüspökünk az intézet új, nagy kápolnáját. A főpásztor reggel 8 órakor *dr. Langmár Lipót* sztszéki jegyző kíséretében az intézet előcsarnokába érkezett, ahol őt *dr. Simon György*

prelatus-kanonok, az intézet igazgatója, Strausz Antal kanonok-plébános és a papi segédlet fogadta. Megyéspüspökünk, miután az ideiglenes kápolnában felöltötte az egyházi ruhákat, a segédkező papság kíséretében az emeletre vonult, ahol az új kápolnát megáldotta. A szertartás végeztével szívből jövő és szívhez szóló beszédben köszönetet mondott a gondviselő Istennek, aki megadta a jötevőknek és a jó nővéreknek a buzgóság kegyelmét; azután köszönetet mondott az Irgalmas Nővéreknek e városban kifejtett 70 éves áldásos tevékenységükért; köszönetet mondott a város közönségének, a városi hatóságnak és főleg a kis adakozóknak adományaikért és fáradozásaikért. A bensőséges beszédet szentmise követte, melynek végeztével a nagyszámú ünneplő közönség áhítatos hangulatban szétoszlott. Ez alkalommal egyúttal örömmel emlékezünk meg Bangha Klotildról, az intézet tevékeny főnöknőjéről, aki nem ismer fáradságot az intézet felvirágoztatásában és fejlesztésében. A kápolna bővítéssel kapcsolatban a szerzetesrend pénzén a szerzetesnők lakását is átalakította és rendbehozatta. Azonban a kápolna kibővítésével és a nővérlakás rendbehozatalával még nem szűntek meg a gondok. Hátra van még az új kápolna padjainak és falburkolatának elkészíttetése, továbbá a díszterem felépítése, az épület külső renoválása. Éppen ezért ezentúl is rászorulnak a jószívű emberek támogatására és a gyűjtést tovább folytatják, valamint tovább folytatják az adakozók névsorának a közlését is.

Veszprémi Hírlap, 1925. november 8. 3–4. p.

Harangavatás a veszprémi református egyházközségnél

A háború alatt elrekvirált harangjai helyett a Nőegylet és Leányegylet vezetőségének és tagjainak buzgólkodása új harangok beszerzését tette lehetővé a veszprémi ref. egyházközségnek. A harangokat az országosan hírneves *Szlezák László* budapesti harangöntő cég készítette. A három harang mintegy 18 millió koronába került, hangjai a legszebb es-ges-b összhangzásban készültek s a legnagyobbik mintegy 35 mázsa súlyt nyom. E hó 5.-én érkeztek meg a harangok, melyek fogadására és behozatalára kivonult az egész ref. hitközség élén *dr. Szász Ferenc* gondnokkal és a presbiterum tagjaival. Az állomáson *Demjén Márton* ny. esperes, veszprémi lelkész mondott hálaadó imát s felkoszorúzott s virágokkal feldíszített kocsikon vitték a templom előtti térre. A felvonulás impozáns menetében a harangok mellett a jutasi altisztképző intézet református vallású növendékei haladtak díszben. November 7-én húzták fel a harangokat a délutáni órákban *Demjén Márton* veszprémi, *Tihanyi Kiss Sándor* köveskällai lelkészek imát és *Gáty Ferenc* veszprémi hitoktató szép beszédje után. A harangok felhúzásánál az egész egyházközség minden rendű és rangú tagjai segédkeztek. A harangokat vasárnap délelőtt áldotta meg *dr. Antal Géza* dunántúli kerületi ref. püspök, amelyet istentisztelet követett, melyet *Szücs József* alsóörsi lelkész, kerületi esperes tartott. *Dr. Antal Géza* püspök beszéde után egyenkint kondultak meg a szép szavú harangok., majd együttesen dicsérték az Urat. Még kétszer kondultak meg az összharangok lélekemelő, szép gondolatok nyomán, először a háborúban elesett hősökért, másodsor pedig a harangok elvitele, 1916. szeptember 14. óta elhalt református hívekért. Délben az Erzsébet szálloda nagy éttermében bankett volt, amelyen nagy számban vettek részt a város előkelőségei közül. Több pohárköszöntő hangzott el, amelyek közül az elsőt *dr. Antal Géza* püspök mondta a Kormányzóra, *Demjén Márton* dr. *Antal Géza* püspökre, *Csajághy Károly* a vendégre. *Hering János* dr. *Szász Ferenc*re, *dr. Csomasz Béla* ref. nő- és leányegyletek lelkes vezetőségére és tagjaira, akik a harangok beszerzése körül legtöbbit fáradoztak, *dr. Óvári Ferenc* dr. *Szász Ferenc*re és a lelkes egyházközségre, *Tihanyi Kiss Sándor* a magyar iparosság két jelenlevő reprezentánsára a *Szlezák* testvérekre.

Veszprémi Hírlap, 1925. november 15. 3. p.

Veszprémi írók – veszprémi művészek

Látogatás a veszprémi művésztelepen

Így őszi levélhulláskor, amikor minden csak pusztulásról regél, melegségre vágyom. A késői nyár itt tévedt napsugaraiban már érzem az elerőtlenedést, a meg nem maradást. Keresek valamit, ami bár nem is örök, de maradandóbb annál, amiben ma még a pusztulásra ítélt élet lüktet. Hol találok ezt meg? A művészetben. *Ars longa, vita brevis est!* A művészet örök, itt keresem a maradandót, az alkotást, mely túlhaladja a rövid életet.

Künn a temető mögött a Velty-telepen van egy kis kőépítmény, amelyről – bár kicsi a városunk, – mégis kevesen tudták, hogy ott komoly alkotómunka folyik, a művészet szent jegyében. Mintha az út is, – amely ehhez a kis épülethez vezet – szimbolizálna, göröngyös, tüskés. Szerényen, nem ordító reklámmal jelzi egy felírás: „Múterem”. A fajmagyar képző- és iparművészet templomává avatták ezt a más célra épült helyiséget annak hivatott papjai.

A céhbéliek bohém társasága fogadja a belépőt. Melegség van itt, tűz melegít, az alkotni vágyás soha ki nem elégíthető szent tüze. Igazi művészi rendetlenség, amelyben azonban felülkerekedik a keresetlenség. Szorgos kezek gyúrnak az agyagot, amely testet öltve majd lélekkel is bír. Festéket kever olajba egy másik kéz, – így takarékosabb, mint a drága kész olajfesték. Amott tervek készülnek iparművészeti munkák díszítésére. Míg látogatásom tart, elkészül egy művészi sírkő-tervezet. Egy kis lányka sírköve lesz. Felséges gondolat. A fészkeből aláhullott galambocskát összedugott fejekkel siratják a galambszülők. Kész negatívok, itt-amott ércbe, gipszbe öntött, terrakotta égetett pozitívok tarkítják a termet. A veszprémi Kultúrház (Múzeum) balkonjának oromzatára készített két szimbolikus szobor tervezete (tudomány és művészet) elkészült, most rakja fel *Farkas Béla* és *Biró Lajos* a 2 méter magas eredeti szobrot a helyszínen, egy egészen új összeállítású műköből.

A jelenleg együttműködő művész társaság tagjai: *Farkas Béla* és *Biró Lajos* szobrászművészek, *Demjén József*, *Szabady Lajos*, *Takách Jenő* festőművészek, *Reé László* orvos, iparművész s a társaság legifjabb tagja *Csiszár Gyula* iparművész növendék.

Farkas Béla budapesti szobrászművész itt telepedett le Veszprémben, a budapesti Képzőművészeti Egyesület tagja, ismert nevű kiállító, munkáival sok sikert aratott. Több értékes munkáját a legelőkelőbb helyeken láthatjuk, így a közelmúltban az állam vette meg egyik remekművű szobrát. Jelenleg,

amint már említettem, a Múzeum szobraira dolgozik s síremlék terveket készít.

Biró Lajos szobrászművész városunk szülötte, ismeretes Veszprémben. Készülőben levő kálváriája egyik ékessége lesz városunknak. Kitűnően sikerült portréi közül ki kell emelnem Laczkó Dezső múzeumi igazgató portréját, amely az elevenségig hű és művészi. Munkái közül a helybeli szemináriumban találhatóunk egy kitűnően sikerült szent Anna szobrot stb.

Demjén József szintén veszprémi, *Demjén Márton* ref. esperes szép tehetségű fia, aki már diákkorában megmutatta művészi tehetségét és hajlamait. Okleveles rajztanár, de hajlama és tehetsége a művészi pályára vonzották. Csendéleteit, de különösen a balatoni és helyi vonatkozású tájképeit nagy tetszéssel fogadták. A télen a Szociális Misszió Társulat által rendezett vásáron, mint művészkiállító vett részt. Jelenleg egy nagyobb szabású irredenta képén dolgozik.

Szabady Lajos festőművész is Veszprémből indult útnak művészi pályájára. Képei már elterjedtebbek Veszprémben s művészi értéküknél fogva keresettek. Különösen igen sikerült műalkotásai portréi. Jelenleg rajz és festészeti iskolája van, amelyen a helyi fiatalság köréből többen vesznek részt. Középületben levő munkái közül megemlíthetem a Legényegylet két freskóját. Sok szép tervvel s nagy ambícióval halad pályáján.

Takách Jenő volt veszprémi szolgabíró is szép tehetsége hívta el a közszolgálat éppen nem ideális labirintusából a műzsák berkeibe. Mint festőművész több Veszprémben rendezett kiállításán a legelőnyösebben ismertette meg magát. Hangulatos tájképei művésziek, értékesek. A legtermékenyebb festőink közé tartozik.

Reé László orvos. De én nem az orvostól, hanem a művésztől beszélek s itt szűkebb hazájában mutatom be ismerőseinek. Iparművész, ötvös munkákban művészileg képzett. Ezüst domborításai Budapesten ismertté tették nevét több kiállításon, de az iparművészet több ágát is művészi színvonalon kultiválja. Látogatásom alkalmával éppen egy csont reliefen dolgozott. Úgyesen forgott kezében a véső s csakhamar kidomborodott az alkotott mű. Az ilyen ügyes kéz az operációkban sem lehet gyenge.

Ez a társaság képezi a veszprémi művésztelep gárdáját s a körökben tanuló fiatal növendék, *Csiszár Gyula* kiváló mestereire akadt.

Művészi gondolataikban gazdag alkotásaik reményt nyújtok, hogy itt Veszprémben, ahol a természet nyújtotta vadregényes tájék kínálkozóan adja a témát, – otthonra talál a művészet.

Távozóban, – amikor sok szép tervükről beszéltek a lelkes alkotók, – egy kis szobrocška tűnt szemembe. Felséges gondolat. A balatoni kecskeköröm

regéjének szoborba öntése. Terrakottából készítve óhajtják közrebocsátani, igen kedves emléke lesz a balatoni fürdőzőknek s azoknak, akik a szép magyar tenger őszinte lelkesedői.

A művészgárda azonban nem elégszik meg azzal, hogy művészetének éljen, másnak is módot akar juttatni a művészetek megismerésére. Megértő körökben tetszéssel fogadták a gondolatot, hogy itt Veszprémben egy Képző- és Iparművészeti Társulatot alakítsanak. A társulat célja a fajmagyar művészet fejlesztése, mind képző, mind iparművészeti kiállítások, tárlatok rendezésével, művészeti tanfolyamok és előadások tartása. A terv készen várja azokat a megértő műbarátokat s művészetpártolókat, akik társadalmi egyesülés keretében erkölcsi s anyagi támogatásra készek.

A Veszprémi Képző- és Iparművészeti Társulat a napokban tartja alakuló gyűlését. Hiszem, hogy városunk polgársága a legmelegebb támogatásban részesíti az új Társulatot s ha mással nem, csekély tagsági díjával anyagilag segíti elő a magyar képző- és iparművészet fejlesztését.

„A művészeti ízlés fejlesztése gyönyörűséget okoz, hangulatot ad és segíti az élet mélységeinek megértését.”

Sólyom

Veszprémi Hírlap, 1921. szeptember 22. 1–2. p.

A katolikus íróvilág ünnepe

Csak az író szerénységén és előrelátásán múlt, hogy a napokban Veszprém sok jó nevű fia közül egyet nem falai között ünnepelt. Tisztelői ki akarták emelni a pesti kávéházi füstből azt a napot, hogy *Sziklay János* 50 évvel ezelőtt írta meg pályadíjas versét és el is szavalta a pozsonyi kir. kath. főgimnázium falai között.

A fiatal ember veszprémi tanulótársai Fehérvárra jutottak a kegyesrendiek algimnáziumának VI. osztályából a zirciek VII-VIII. osztályába. *Sziklay János*, az ószeres és a székesegyház „kórus németjének” fia apjával Pozsonyba került s ott végezte be a gimnáziumi tanulmányait s szerzett filológiai főiskolán tanári oklevelet. Jól indult. Csakhamar Pesten a Magyar Állam kath. lap belső munkatársa, a Vas Gereben köteteit kiadó vállalat szerkesztője, a nagyelterjedtségű Képes Családi Lapok szerkesztője lett. Ott látjuk minden mozgalomban pld. a Vas Gereben hamvait a

bécsvähringi temetőből hazaszállítók bizottságában. De a Balaton-szerelme se veszett ki belőle. Megalapítja s főtitkára lesz a Balatoni Egyletnek. Pályatársai között nagy kitüntetés lesz számára, mikor a Révai Nagy Lexikon s.-szerkesztőjévé hívják meg. Ott a kath. érdekek szószólóját köszönhetjük benne. Nem enged elkallódni senkit és semmit. Enciklopediális tudásának köszönhető e megtiszteltetést is. Több monográfia írója. Ő állítja össze a Balaton Bibliográfiáját *Lóczy Lajos* felkérésére, megírta a Balaton és vidéke c. alatt a nagytó történetét s természetrajzát. Szerkesztője volt a Szt. István Társulat népiratkáinak. Egész sor könyvet írt a szépirodalom köréből. Regények, elbeszélések és verses könyvek jelentek meg nevével jelzetten. Itt se Veszprémhez, honnan elég korán elszakadt, se a Balatonhoz nem vált hűtlenné. Megilletné, hogy életében, 50. írói éve emlékére szerény tábla jelölné veszprémi szülőházát. Veszprémből iskolatársai bizonyára résztvesznek a 19–20-án a Pázmány Írók, Hírlapírók Egyesületében rendezett ünnepeken. (Dec. 6-án az Otthon Írók és Hírlapírók Köre dicsőíti.) *Prohászka* mondja az ünnepi szónoklatot, *Hindy Zoltán* méltatja írói múltját s egyesületek képviselőjében tisztelegnek előtte. Így a Szent István Akadémia is, melynek tagja.

E sorok írója, mint a Balaton szerelme köszönti a Lősztinger partjáról: a „Balaton” c. költeményes kötet szerzőjét, hogy megmutassa Veszprémnek, van egy szülőtte, aki mindig áhítatos lélekkel vándorol vissza falai közé; az ősi várát, az öreg Alma matert, a hepe-hupás ó utcákat meg-megtekinti, mert régi szerelmes tárgyai, emlékei maradnak mindenkor. Még áll a ház, ahol napvilágot látott a kis Muki, de hiányzik róla az emlékkő. *Endrődi Sándor* házával szemben éppen illene, odakívánczik az egy arasz széles, öt arasz hosszú tábla: *E házban született Sziklay János 1857-ben.*

Váth János

Veszprémi Hírlap, 1925. december 13. 5. p.

Soós Lajos emlékűnnep

A Balatoni Szövetség kedden rendezte a Balaton szerelme: *Soós Lajos* költő emlékűnnepét a veszprémi színházban, amely nagy és intelligens közönség előtt folyt le. *Dr. Óvári Ferenc*, v. orsz. képviselő, a szövetség ügyvezetője megnyitó beszédében rámutatott a szövetség programjának azon részére, hogy a Balaton nagy embereinek emlékét illetékes helyeiken, köztük elsősorban *Soós Lajos* költő emlékét Balatonkenesén megörökítse. *Gaál Ferenc*: „Balatoni nótái”-val nyitotta meg a programot a Veszprémi

Dalegyesület, amely után az ünnepi beszédet *vitéz bátorkeszi Kiss Sándor* ref. katonalelkész tartotta, mindvégig költői lendülettel ragadva magával közönségét. *Soós Lajos* emlékére *Sziklay János* által írt költeményt *Nagy György Piroska* színművésznő szavalta el; a közönség melegen ünnepelte a jelen volt költőt és a művésznőt egyaránt. *Faragó Sándorné Gunszt Irén Ritter Lőrinc* karnagy zongorakísérete mellett Puccini: „Tosca imájá”-t énekelte el. A műsor legkiemelkedőbb száma az előadó művészi produktuma volt. Gyönyörű, iskolázott, nagyterjedelmű hanganyaga, de az előadás művészi tökéletessége is elragadta a közönséget s zajos tapsok között jutott kifejezésre. *Sziklay János* költő verseit olvasta fel, amelyek közül „Ár-apály” című irredenta és veszprémi vonatkozású „Szülőföldem” című versei ragadták el a hallgatóságot és ünnepelték a nagy költőt, a város díszpolgárát. *Szabó Sándor* kir. táblabíró cigányzene kísérettel saját szerzeményű és magyar nótáival vett részt az estélyen és a közönség nagy tetszésnyilvánítás mellett újrátta meg a kedves magyar nótákat s adózott az előadó ismert művészetének. *Nagy György Piroska* színművésznő *Soós Lajos* verseit, köztük „Csendes a Balaton”, „A Balaton parton”, „Tegyétek meg”, „Visszatérve” címűeket szavalta el művészi előadással. *Révfy*: „Barcarola”-jával zárta be a szép estélyt a Veszprémi Dalegyesület ismert férfikara *Gaal Sándor* karnagy dirigálásával. A rendezés körül *dr. Óvári Ferenc* szövetségi ügyvezető fejtett ki nagy tevékenységet, amely a szép eredményt hozta.

Veszprémi Hírlap, 1926. december 12. 5. p.

Jánosi Gusztáv emlékűnnep és kultúrestély

A Balatoni Társaság e hó 4-én rendezte a nagy költő és műfordító néhai *Jánosi Gusztáv* c. püspök, volt veszprémi nagyprépost emléktáblájának alapja javára kultúrestélyét a főgimnázium dísztermében. Előkelő úri közönség töltötte meg a dísztermet, hogy kegyelettel áldozzon *Jánosi Gusztáv* emlékének. A Veszprémi Dalegyesület Gaál F. Balatoni nótái nyitották meg a műsort *Gaal Sándor* vezetésével. *Rhé Gyula* várm. múzeumi igazgatóőr a legszebb gondolatokban gazdag megnyitójában a „mosolygós arcú főpapot”, mint embert állította hallgatósága elé. Megkapó kedvességgel adta szép jellemrajzát, amelynek egyik alkotó része volt a költő-pap rajongó Balaton-szeretete. *Ürményi Mancsi* műdalai kedves, szép előadásában csak emelték az est fényét. A zongorakíséretet *Ritter Lőrinc* székesegyházi karnagy avatott keze szolgáltatta. *Dr. Pusch Ödön* főgimn. igazgató méltatta *Jánosi*

Gusztáv irodalmi munkálkodását, ismertette költeményeinek legszebbjeit, mindezt nagy poézissal és lendülettel. A költőpap műfordításainak legszebbjeiből szavalt el többet *Fix Ilonka* kedves előadással, köztük Giusti, Fogazzaro, Tennyson, Moore, Hugo Viktor örökértékű költeményeit. Szabó Sándor kir. táblabíró hegedűjátékát Roskovetz Józsefné kísérte, aki Ernst: „Elegie”-jét adta elő. A hegedűjáték és kísérete a legmagasabb kultúr-élvezetet nyújtották. Ghovan: „Magyar ábránd”-ját *Roskovetz Józsefné* csudás technikájú művészi játékában élvezte a közönség, amely szünni nem akaró tapsal adózott a neki oly ritkán kijutó műélveztetért. Révfy: „Barcarola” című műdalát énekelte záróul a Veszprémi Dalegyesület *Gaal Sándor* vezetésével, amelynek szóló részeit *Huber János* (bariton) és *vitész Mészáros István* (tenor) énekeltek. A nagy költő emlékéhez méltó szép kultúrest jövedelme a lakóházán létesítendő emlékplakett felállításának költségeire fordítatik.

Veszprémi Hírlap, 1926. december 12. 3. p.

Megjelent az új veszprémi lap

Már előbb jeleztük, hogy egy irodalmi, művészeti társadalmi hetilap fog megindulni. A lelkes szerkesztőbizottság a tervet megvalósította, január 24-én az első szám megjelent *Magyar Élet* címen csinos, tetszetős külsőbe, változatos, gazdag tartalommal. Irodalmi színvonalon álló költemények, elbeszélések, társadalmi mozgalmak élénk regisztrálása, hangulatos, művészies képek teszik változatossá ezt a számot. A lap oly tartalommal lépett a nyilvánosság elé, amely a legszebb ígéreteket nyújtja az ügyes vállalkozás sikerére nézve. Az első számba írtak *Harsányi Lajos, Homoki Ferenc, Lakner Zoltán, Hollósy Ákos, Pákozdi R. Jenő, Széll Lajos Miklós, Váth János* új regényét kezdi meg. Könyvbírálatok és sportrovat zárják be a gazdag tartalmat. A lap megrendelhető Veszprém, Károly-tér 10. sz.

Veszprémvármegye, 1926. január 24. 3. p.

Kiapadt a Séd patakja

(Népdal)

Kiapadt a Séd patakja,
Áll a malom kereke.
Mégkérdezem a babámat,
Hogy engem még szeret-e?
Ha nem szeretsz, azt sem bánom,
Van még kislány a világon!
De te hűtlen megbánod,
Neked nem akad párod,
Akárhogy is kívánod.

A barátok templomában
Szól a harang s orgona,
Esküvőre oda viszem
Mátkámat a templomba.
De tégedet csalfa kislány
Ugyan ki vezetne karján?
Mert tudd meg, ki hűn szeret,
Oltárhoz csak az mehet,
Boldog is csak az lehet.

*Hajniki Béla**

Veszprémvármegye, 1924. december 14. 2. p.

* *Hajniki Béla: 1890-ben született Nagykikindán. Kiss Ernő honvédtábornok dédunokája. Jogi doktorátussal került a rendőrség állományába. 1921-ben helyezték Veszprémbe, 1924-től 1930-ig rendőrkapitány. Verseskötetei jelentek meg. Költeményei közül többet megzenésítettek.*

Veszprém város Jókai ünnepe

Veszprém város képviselő-testülete Jókai Mór születésének századik évfordulója emlékére június 17-én, szerdán du. 3 órakor a városháza tanácstermében rendkívüli díszközgyűlést tartott *dr. Komjáthy László* polgármester elnökele mellett. A városi képviselőkn kívül a vármegye, jutasi altisztképző s a különböző nőegyesületek, iskolák küldöttsége is jelen volt. A megnyitó beszédet *dr. Komjáthy László* polgármester mondotta.

Az a város – mondotta – amely nagyjait megbecsüli, magát becsüli meg. Veszprém város komoly, higgadt, nem hevülékeny lakossága mindig megfontolással áldozott a nagyok emlékének, kikkel a Gondviselés a nemzetet megáldotta. A nagy magyar mesemondó, kit most ünnepelünk, magyar volt s belőle magyar lélek szól hozzánk. A Hiszekegy elmondása után a díszközgyűlést megnyitotta.

Dr. Tekeres Lajos II. aljegyző hosszabb bevezető beszéd után ismertette a tanács és áll. választmány javaslatát. A javaslat a következő: Jókai Mór emlékét jegyzőkönyvben kéri megörökíteni, a Hosszú utcát Jókai utcának nevezték el, a múzeum részére 5 millió költséggel 50 kötet Jókai-művet rendeljen s végül 3 drb 10 aranykoronás alapítványt tegyen a főgimnázium, a ker. iskola s az Angolok tanítónőképzőjében a magyar irodalom tanulásában kitűnt növendék jutalmazására a város. A közgyűlés a javaslatot egyhangúlag elfogadta.

Majd *dr. Pusch Ödön* főgimnáziumi igazgató v. képviselő tartotta meg ünnepi beszédjét. A magyar kultúráról, a magyar lélek nagyra hivatottságáról beszélt. A szép beszéd nagy hatást tett a jelenvoltakra.

Végezetül *dr. Komjáthy* polgármester megköszönte az ünnepi szónok fáradozását s a díszközgyűlést bezárta.

Veszprémi Hírlap, 1925. június 21. 2. p.

Endrődi Sándor emléke

A „Balatoni Szövetség” most készítette el *Csiszár Gyula* veszprémi szobrászművész által Endrődi Sándor költő plakettjét, melyet július folyamán ünnepség keretében fog a Szövetség elhelyezni a költő alsóörsi házában. - Ugyancsak megbízást nyert *Csiszár Gyula* arra is, hogy elkészítse a veszprémi születésű költő síremlékét is a kerepesi temető számára. Azonban az egész emlékműre a vöröskőből készítendő kőépitménnyel és szobrász-

munkával együtt csak 2000 P áll rendelkezésre az országos gyűjtésből s a Veszprémi Piarista Diákszövetség által rendezett ünnepély bevételéből. Ez az összeg olyan csekély, hogy a fővárostól adományozott dízsírhelyen nemcsak, hogy a költőhöz méltó emléket nem lehet állítani, de úgy gondoljuk, nem is szabad Veszprém városának és közönségének megengednie, hogy ez az emlék képviseljen a temetőben bennünket, mint Veszprém város legnagyobb költőfiának sírja felett veszprémi művész munkáját. Kellene várni tehát felállításával míg nagyobb összeg jön össze. Azonban tudomásunk szerint ez az esztendő az utolsó terminus, amit a főváros kijelölt a síremlék felállítására, mert szabály szerint a dízsírhelyre temetetteknek legalább két éven belül méltó emléket kell emelni, ez a határidő pedig már 1922-ben lejárt. Endrődi Sándor úgy szerette szülővárosát, utolsó verseskötetét (Pálya végén) is Veszprém szeretett közönségének ajánlotta: adjuk össze filléreinket, hogy síremléke méltó legyen hozzá és hozzánk. Lapunk szerkesztősége s a Piarista Diákszövetség is elfogad e célra adományokat az Országos Endrődi Emlékbizottsághoz való eljuttatás végett.

Veszprémi Hírlap, 1929. május 26. 8. p.

NYILTTÉR. *)

Gyerünk a gőzbe!

1160 4

Talpra asszony! itt a *hétfő!*
 Ma a nőknek lesz gőzfürdő!
 — Hej a római nő tudta,
 Mi az ifjuságnak titka! —
 Üde leszel, — hallod asszony! Menj, siess!
 Mert különben semmiképen, nem kellesz!

Olyan tiszta ott most minden!
 Különb privát háznál sincsen!
 Fájd a láb? Ott a fodrász!
 Rheumád van? Jó a masszázs!
 Hogyha ma sem mégy a gőzbe, kedvesem,
 Elválunk mi, s ki gőzből jő: elveszem! (K. J.)

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy a **gőzfürdőt** a mai igényeknek megfelelőleg rendbe hoztam. — Gőzfürdő szombaton egész nap, vasárnap délig *férfiak részére*. Hétfőn egész nap a *nők részére*. Kádfürdő egész héten reggel 7 órától este 7 óráig. Becses pártfogást kér **Fábián Gyula**.

* E rovatban közlöttékért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

Üzent a Bakony

Fehérből most otthon mifelénk a tél
A Bakonytájon és nem ily szomorú,
Itt sír a szél, a hópelyhek ködében
S valahogy lopva ránk zuhant a bú.

Az Aranyosvölgyre rászállott a csend
A sok fenyő most suttogva mesél,
Hogy otthon méla álmodóan
Szép és fehér a szűzi tiszta tél.

Ráterül az alkony csendben a várra,
A harang szavát elkapja a szél
És elhozza hozzánk a messziségbe,
Hogy mit üzent a Bakony, a Séd, a tél.

Hogy tifeledek mosolyogva járnak
Nevetősszemű vidám magyarok,
S a Bakony alján nem sírnak az árnyak
Jelszavuk a tett, az „akarok”!

Hogy a Bakony alján élnek még a nóták
S várják a szent, nagy ítéletet,
Mert van még a Bakonynak sok-sok fája
S faragnak belőle fokosnyelet.

Mert jön majd az óra, a borús magyar télbe
Felvirít újra erdő és pagony,
Csak azt mondjátok meg, csak azt, hogy addig
Hányszor zöldül ki újra a Bakony?

Szokolay Figyes

Veszprémi Hírlap, 1929. március 1. 1. p.

Bezárult a Szociális Missziótársulat karácsonyi vására

A veszprémi Szociális Missziótársulat egyhetes mikulási- és karácsonyi vására dec. 10-én este bezárult. A kiállítás az idén sem maradt mögötte az előző esztendeieknek és remekszép tárlata volt a női kézimunkáknak és ízlésnek. No meg a női szívjóságnak, amely odaadó, igazi keresztényi szeretettel nyilatkozott meg a magasztos cél: a szegények és gyermekek téli megsegítése érdekében úgy a rendezők, mint a kiállítók részéről. A festői színekben és gazdag tarkaságban pompázó kiállítás anyagáról részletesen beszámolni meghaladná terünk határait s így csak a jelesebb alkotásokat emelhetjük ki belőle.

Legelső helyen kell említenünk *Demjén József* festő- és iparművésznak és társának filé-, bőrdombormű-, selyemperzsa-, matyó-hímzés és tarkarece munkáit, de méltó versenyre keltek velük a többiek is. Így *özv. Véghely Kálmánné*nak filé-, tüll- és batik-munkái meg fadobozai, *Istvánffy Miklósné* függönyei, terítői és francia babái, a *Ker. Tisztviselőnők* házi tanfolyamainak alkotásai, a szebbnél-szebb kalapok, vásznak, más szövések és babák, *Schandl Ilus* asztalterítője és babái, a Szoc. Missziótársulat házi szövésai. *Schamschula Titi* babái, gombostű párnái és aranyhímzésű tárcái, *Szenes Matild* raffia-munkái és játékai, *Szekér Bözsi* sásfonásai, *dr. Bognár Jánosné* részben slőjd-munka miniatűr fotó-terme, a keresk. iskola *Szent László cserkész-csapatának* lombfűrész- és raffia-munkái és állatkái, *Zalai Andor* drótra készült raffia-kosárcái, *Vazary Emmi* domborművű bőrtárcái, *Bokrossy Elemér* kerámiai gyáranak és a tündérmajori gyárnak *Gaal Endre* saját tervezésű festésével ellátott vázái, kancsói stb.

A szépségben és művészi készségben egymással versenyző tárlati anyagot még gyönyörű képek is díszítették. Ezek közt szembeötlő volt *vitéz Mészáros István* fényképcsoportja, amelyből *Ottó* kiskirálynak nagyított arcképe tűnt elő. De a többi felvételek is a művészi szaktudás, finom kidolgozás és jóízlés mintapéldányai voltak. *Veniss Vilma* festőművésznő tanulmányai és tájképei közvetlenségükkel hatottak. Kedvesek voltak *özv. Véghely Kálmánné* pasztellképei, de nagyon tetszetősek *Moguly Lajos* japánképei, *Matics Ferenc* apró levelező-lapjai és *Fogthúy István* tollkarcai is.

A kiállításra sorsolás és finom büfé is vonzotta a közönséget, az utóbbinak árusítói szintén a Szoc. Missziótársulat lelkes úrhölgyei voltak, akik a rendezésért s a jótékony cél érdekében kifejtett fennkölt áldozatkészségért minden elismerést megérdemelnek elnöknőjünkkel, *Mihályfi Károlyné*val az élükön.

Veszprérmvármegye, 1924. december 14. 3. p.

Sportélet

Turisztika

A hetekkel ezelőtt közölt felhívásnak eredményeképp a Veszprém városi turista egyesület alakuló gyűlése aug. 11-én tartatott meg és itt egyúttal az is határozatba ment, hogy f. hó 18-án, szerdán du. kirándulást rendez az egyesület a Kiskuti és Tekerés völgyekbe. Indulás du. 2 órakor, találkozás a városháza előtt. Érdeklődőket, vendégeket szívesen látunk. Élelmet mindenki hozzon magával. Augusztus 20-án Csesznekre rendez kirándulást az egyesület. Indulás reggel 3 ó. 16 perckor lesz a belső állomásról, érkezés este a Győr-Zirc felől érkező vonattal. A kirándulás egész napra terjed, élelmet ide is mindenki hozzon magával. Jelentkezni lehet *Jerome Róbert* polgári iskolai tanárnál.

A szervező-bizottság.

Veszprémi Hírlap, 1920. augusztus 17. 2. p.

Megalakult a „Szemere” lövészegyesület

A Nemzeti Kaszinó helyiségében 19-én, csütörtök du. 3 órakor a veszprémi társadalom különböző rétegeinek képviselő gyülekeztek össze, hogy részt vegyenek azon az ülésen, amelyet *dr. Karsay Sándor* törvényszéki bírő, minden nemes és hazafias mozgalomnak eme lelkes felkarolója hívott egybe a „Szemere” lövészegyesület megalakulása céljából. Itt szögezzük le, hogy az alakulás előkészítésében tevékeny munkatársa volt *Pósa Endre* nyomdatulajdonos, a közismert lelkes magyar. A gyűlést *Karsay Sándor* nyitotta meg s közvetlen szavakkal ecsetelte a „Szemere” lövészegyesület megszervezésének testnevelési és hazafias szempontból való szükségességét. Majd az alapszabályokat s az egyesület szervezetét ismertette. E szerint lesz egy ifjúsági osztály, amely két csoportra oszlik: 1. a középiskolai tanuló-ifjúság csoportjára, 2. a nem tanuló (iparos, földmívelő stb.) ifjak csoportjára. Mindkét csoport két részből áll: 14-től 16. életkorig a cserkészletben, 16-tól 20-ig pedig már a fegyverfogatásban is ki lesznek képezve. A második osztály a lövészosztály lesz, amelybe a 20–50 éves férfiak fognak tartozni, a harmadik osztály pedig a veteránok osztálya lesz s az 50–60 éveseket foglalja magában. Az utóbbi két osztály kétféle vezetés alatt fog állani aszerint,

amint tagjai a fegyverkezelésben kiképzettek vagy ki nem képzettek. Mert az új egyesület, amely – miként a neve is mutatja – Szemere Miklósnak több évtizedes tervezgetését kívánja megvalósítani, az ifjúság egészségfejlesztő testnevelésére és a sport egyik ágának a céllövészetnek kifejlesztésére helyezi a fősúlyt. A veszprémiek régi ábrándja is testet ölt az egyesület megalakulásával, mert újra feltámad a lövöldénk, mely a régi időkben oly kellemes, bár nem rendszeres sportszórakozásra nyújtott teret. Az egyesület díszelnökévé egyhangúlag *Schamschula Rezső* nyug. tábornokot választotta az alakuló gyűlés, ügyvezető-elnökéül pedig *dr. Karsay Sándort* és *Pintér Aladár* századost. Titkárok *dr. Rédey Antal* és *Hadácsy Rezső* fhgy, háznagy *Boross Andor*, pénztáros *Szentes Géza*, jegyzők *Wildenauer János* és *Vaszary Ferenc* lettek. Ezenkívül még egy 8 tagú választmányt alakított a közgyűlés. Az érdeklődőket felkéri a vezetőség, hogy az egyesületbe való belépés végett *Pintér Aladár* ügyv. elnöknél vagy *dr. Rédey Antal* titkárnál jelentkezzenek.

Veszprémi Hírlap, 1920. augusztus 22. 2. p.

Sakkverseny Veszprémben

Örömmel értesülünk, hogy a nemes sakkjáték helybeli művelői folyó év június 6-i kezdettel városunkban sakkversenyt rendeznek. Most, mikor a sport- és egyéb egyesületek a háborús visszaesésből régi virágzásukat visszanyerik, a sakkjáték hívei sem akarnak e nemes versenyből kimaradni. A Magyar Sakkszövetség, továbbá a győri, szombathelyi a székesfehérvári és általában minden számottevőbb városban a sakkegyletek újból megkezdték a működésüket. Úgy értesülünk, hogy városunkban is mutatkozik oly fokú érdeklődés a sakkjáték iránt, – aminek felkeltése e verseny tulajdonképpeni célja – hogy a közeljövőben eredményes lépéseket lehet tenni a veszprémi sakkegylet megalakítása érdekében. A versenyre áldozatkész sakkbarátok három csinos díjat ajánlottak fel. – Nevezések *dr. Agyagási Elek*nél (Szabadi u. 14.) fogadtatnak még el írásban vagy szóban, aki a részletekről is tájékoztatással szolgál. A verseny tervezői ezúton kérik fel az eddig benevezett urakat, hogy a végleges megbeszélésre június 2-án este 9 órakor az Elit kávéházban megjelenni szíveskedjenek.

Veszprémi Hírlap, 1922. május 8. 3. p.

Korcsolyáznak

a Plosszer sétatér elején levő korcsolyapályán, amelyet a Move Sportegyesület Rt. vett át. Az olvadás ugyan néhány napig félbeszakította az egészséges sportot s a vele járó influenza is ledöntött a lábáról néhány korcsolyázót, de a beállott hideg idővel újra indult a siklás a jég tükrén, amelyet a gondos Move oly szépen és tisztán kezeltet.

Veszprémvármegye, 1922. január 27. 3. p.

Sport

Két hatalmas, érdekesítő mérkőzésben gyönyörködött a Move-pálya pünkösdhétfői nagyszámú közönsége. Délután 3 órai kezdettel a jutasi altisztképző-intézet football-csapata mérte össze fegyelmezett erejét a Move legjobb ifjúsági csapatával. Hogy a katonás fegyelem mire képes, újra megmutatta Jutas. Ez a kis csapat, mely alig pár hetes múltra tekinthet vissza s csak most játszotta harmadik mérkőzését, egyik csodálatból a másikba ragadja közönségét. Előbb a főgimnázium a felső kereskedelmi iskola erős csapataitól csikart ki eldöntetlent, most a város legjobb ifjúsági csapatát a Move ifjúságát verte 4:3 arányban. Elejétől fogva nívós, lelkes játék. Amennyivel a Move technikában talán felülmúlta ellenfelét, annyival volt ez a Move felett a kitartásban és győzniakarásban. A végén is ez a lelkes, ambiciózus játéktípus aratta a jól megérdemelt győzelmet.

Move–VTC bajnoki mérkőzés 2:1. A két helyi rivális csapat összeütközését mindenki izgatottan s némi félelemmel várta s e félelem nem is volt alaptalan. Elfogult, igazán sportemberekhez nem illő gyűlölet dül mindkét csapat minden egyes tagjában. Ezt a gyűlöletet az első félidőben némileg lefojtotta a lelkiismeretes, minden észrevevő bírónak tekintélye, úgyannyira, hogy élvezetes, tempós, tüzes játékban gyönyörködhetett a közönség. Az első félidő 1:0 eredménnyel zárult a VTC javára, amely egy 16-os büntetőrúgásból keletkezett. – A második félidőben az elfojtott, vad szenvedélyek lángrakaptak, különösen akkor, mikor a Move a félidő 5. percében egyenlített s rá 7 percre második győztes góljával a vezetést is megszerezte. Veszedelemes rámenő-játék; sohasem a labda, hanem mindig az ember! Isten csodája, hogy a játék komolyabb sebesülés nélkül végződött.

Veszprémi Hírlap, 1925. június 7. 5. p.

Kerékpár-láz

A kerékpározás tagadhatatlanul nemcsak kitűnő sport, hanem elsőrendű közlekedési eszköz is. Űzik is mind gyakrabban városunkban is. Örülünk is neki. Csak egy szerény kérésünk van úgy e sport űzőihez, mint az államrendőrséghez: mióta a kerékpár-kölcsönző-vállalat működik, igen sokan tanulnak kerékpározni. Helyes is. Csak ne a Várban, ne a Kossuth- és Gizella-téren, ne a megyeház előtt, a korzón űzzék, ahol ti. nagy a forgalom s őket is könnyen érheti baleset, viszont ők is elgázolhatnak valakit az arra járók közül. Nincs nap, hogy valakit föl ne löknének a kerékpározni tanulók, sőt láttunk esetet, amikor az autó sofőrjének ügyességén múlt, hogy a városház előtt egy, az úttesten elvágódó, kerékpározót el nem gázolt. Tehát vigyázzanak a maguk és mások életbiztonságára, s a kerékpározni tanulók ne a város legforgalmasabb utcáin, hanem a vámosi, füredi, kádártai útra menjenek. Különben a rendőrséggel gyűlik meg a bajuk.

Veszprémi Hírlap, 1926. május 2. 4. p.

Vívósport Veszprémben

Az újabban fellendült magyar sportélet minden ága tért hódít nemcsak a sportkedvelő fővárosban, hanem a vidékén is. Veszprémben újabban a vívósport fellendülését várhatjuk a most kezdődő vívógárda iskolájától. A kezdők és haladók *Skaliczky* fővárosi vívómester vezetésével megkezdték működésüket a gimnázium tornatermében. A gárda elnöki tisztségét a minden szépért lelkesedő főispánunk, *dr. Körmendy-Ékes Lajos* vállalta. A vívósport kultuszával városunk sportkedvelő gárdájának régi óhajtása megy teljesülésbe. A kiváló fővárosi vívómester közreműködése biztosíték arra, hogy a legközelebbi versenyeken városunk színei kellő értékkel legyenek képviselve. Jelentkezni lehet a gimnázium tornatermében a vívó-órák alatt hétfőn, szerdán, pénteken reggel 7–10-ig és e napokon délután 6–9 óráig. Teljes felszerelésről az oktató mester gondoskodik.

Veszprémi Hírlap, 1927. június 26. 5. p.

Labdarúgó mérkőzés a VTC és Move között

Izgalommal nézett a veszprémi sportkedvelő közönség a két helyi csapat tavaszi bajnoki mérkőzése elé és hihetetlenül nagy közönség indult a szép Move pálya felé a kellemes meleg tavaszi vasárnap délután. A mérkőzés aránylag szokatlanul csendben folyt le, ami a bíró *Stubeczky* érdeme, aki egyébként is iparkodott kemény kézzel és tárgyilagossággal vezetni a mérkőzést, egy-két tévedés bírói dolog. Ez a mérkőzés döntő befolyással volt a Nyugati kerület II. osztályú bajnokság állására és elősegítette a VTC bajnoki kilátásait. Mindkét csapat lelkesen dolgozott azzal a különbséggel, hogy a Move csapatot üldözte a balszerencse, mert legfeljebb 1:0 eredményt érhetett volna el vasárnapi formájával a VTC. Az első félidőben VTC fölény mutatkozott, míg a második félidőben a Move intézett veszedelmes, de eredménytelen támadásokat a VTC kapuja ellen. A végeredmény 2:0 (1:0) volt a VTC javára, amely gólokat *Kohn* és *Schillerwein* lőtték.

Veszprémi Hírlap, 1928. április 8. 8. p.

VARGA JÓZSEF GŐZMOSODA
Veszprém, Kossuth L.-u. 9.

Annál előállított munka
Remek kivitelben készül. !
Gallérok, ingek és kilós ruhák.
Alapos munkát szállít.
Jótállást vállal mindenért.
Olcsón dolgozik és pontosan.
Zsir, festék, vagy bárminő foltot eltávolít
Selyemből, szövetből és bőrből.
Egy próba elegendő. — Továbbá
Fesí, lehet az szövet és selyem.
Gouvroiroz és plisziroz. 147
Öröm azt megnézni.
Záradékul elmond még valamit: .
Mosást vállal kilós ruhára
Olcsón és jól!
Szappant használ és nem
Olyan egyéb marószereket, melyek a
Drága ruhákat tönkre teszik.
Azért tegyen egy kísérletet, meggyőződést
szerez.

Ipar – kereskedelem

A kötőgyár közgyűlése

A Veszprémi Kötőgyár jún. 30-án tartotta közgyűlését, amelyen *dr. Rédey Gyula* kápt. nagyprépost elnökölt. A részvényesek nagy érdeklődést hoztak s egyhangú határozattal fogadták el az igazgatóság javaslatait. Ezek legjelentősebbje a részvénytőke felemelése 600 ezer koronáról kétmillió koronára, 14 ezer 100 koronás névértékű új részvény kibocsájtásával. A gyár működése a háború után s a forradalmak alatt, egész a múlt tavaszig szünetelt. Ekkor a Veszprémi Takarékpénztár a maga érdekeltségét, melyet a részvényesek nagyobb felével biztosított, átadta a hazai kötő-szövőipar több neves képviselőjének, nagyobb részben *Rózsa Pálnak*, aki ezen a téren kiváló szakember. Tagja is lett az új igazgatóságnak és ettől a gyárat bér munkáltatásra szerződésileg átvett. Így vált lehetővé, hogy a gyár az üzemet, amelyet maga az igazgatóság a megkívánt tőkeerő hiányában meg nem indíthatott volna, újra fölvegye. Az ő érdemeit *Rothauser Lipót* nagy méltánnyal fejezte ki a közgyűlésen. Jelenben a gyár napi munkaeredménye 500 tucat harisnya. A kétszázötven, leginkább női munkás napi keresete átlagosan 50–60 korona. A munkásnők nagy része középosztálybeli s így a legjobban sújtott osztálynak anyagi helyzetét erősítik.

Veszprémi Hírlap, 1921. július 3. 2. p.

A veszprémi ipari és gazdasági kiállítás Nagy siker – Impozáns érdeklődés

Lapunk múlt számában beszámoltunk már a városunkban rendezett ipari és gazdasági kiállítás megnyitásáról. A kiállítás ismertetésével azonban a lap megjelenésének a megnyitástól számított rövid, egy napi határideje miatt nem foglalkozhattunk.

Mielőtt azonban a kiállítást ismertetnénk nem mulaszthatjuk el, hogy a nagy nyilvánosság előtt le nem rónánk a hálás köszönet és elismerés adóját azon lelkes urak és hölgyek iránt, kik a kiállítás rendezésében elhervadhatatlan babért és dicsőséget szereztek a magyar névnek. A mostani súlyos, nehéz időkben, – amikor még akadályokat is gördítettek az útba, egyenletlenséget is szítottak az iparostársadalom egyes körei közt – a bátor

kezdemenyezés, a szorgalmas munka, az akadályokat legázoló elszántság és akarás és az ennek nyomán járó eredmény és siker láttán az öröm és dicsőség nemes érzelmei tölthetik el azok szívét, kik a rendezésben közremunkálkodtak. Óriási közönség jött össze úgy helyből mint a fővárosból és vidékről s érdeklődött a kiállítás után. Bpest, Kaposvár, Győr, Szekszárd, Pécs, Szentlőrinc, B.füred, Keszthely, Sümeg, Pápa, Zirc, Tapolca, Enying, Gic, Devecser, Lepsény, Tótvázsony s ki győznél elsorolni azon 21 fővárosi és mintegy 300 vidéki cég nevét, melyek mesteri és gyárimunkákon kívül iparossegédek és tanoncok remekmunkáit kiállították. Dicsérettel kell megemlékeznünk azon egyének, vállalatok, uradalmak óriási áldozatkészségéről is, akik az anyagi akadályokat elhárítva lehetővé tették a kiállítást.

A kiállításnak hat főosztálya volt, melyek az állami kereskedelmi és polgári iskolák termeiben és udvarán nyertek elhelyezést. A kiállítás az ipari főjelleg megtartása mellett gazdaságivá is bővült. A főcsoportok ezek voltak: Kézművesipari, Háziipari, Képző- és iparművészeti, Gazdasági, Borászati és kertészeti, végül Női kézimunka osztály.

A kiállítás lomb és virágdiszes termeiben sétálgatva a következő cégek és vállalatok tárgyait emeljük ki. A kézműiparból: *Horváth Imre* géplakatossegéd gőzgépjét (aranyérem), *Tukács M.* (arany okl.) és *Forszt J.* sapkáit és szűcsmunkáit, *Lőrinc József* toronyóráját, *Stoll J.-né, Gestetner J.* kékfestő munkáit, *Brisky J.* segédjének és tanoncának kalapjait (ezüst ok.). *Kalazy Lajos* asztalostanonc (aranyérem) íróasztalát (Nemestördemic). *Tuboly Lajos* fonott-bútorait (Gyulaháza), *Sági Lajos* és *Kozma István* lábbelikészítők segédeinek remek cipőit és csizmáit (arany okl.), *Somogyi Gyula* csizmadiatanonc munkáit, *Csernák L.* (arany ok.) és *Prohászka L.* kályháit és cserépedényeit, *Hopp József* szíjgyártó munkáit (arany okl.) (Enying), *Hoffmann Géza* műbútorasztalos (aranyérem) *Schmidt Kálmán* által tervezett ebédlőjét és könyvszekrényét, *Pekárdi Endre* cipőfelsőrész-készítményeit, *Mesterházy I.* és *Paksy J.* tűzhelyeit, *Deák F.* kocsigyártó munkáit, *Brenner L.* bádogos kannáit (ezüst okl.), *Götzenberger E.* kalapjait (ezüst okl.), *ifj. Hajagos Imre* szabósegéd zakóöltönyét (arany okl.), *Ujhelyi Sándor* polgári katonai és papi szabónak, valamint *Zapletai J.* segédjének (arany okl.) remek szabású reverendáit, pailiumát, mucélumát, felöltőit, katonai uniformisait stb., melyek *Radnay Farkas* érsek, *dr. Rott Nándor* megyéspüspök, *dr. Radványi Viktor* apátkanonok és *dr. Weber Pál* p. kamarás, püspöki titkár rendelései. Igen sikerültek *Gyökér* szabóiparos *Kiss László, Farkas Ferenc, Csató János* segédeinek készítményei (mindhárom arany díszokl.), *Wolfram János* rézművesmester darabjai (arany okl.) *Paor János* íróasztala, *Szedmák J.* gépész és géplakatos gázlámpái, kis

gőzgépe és öngyújtói arany díszoklevelet nyertek. Kiemelendőnek tartjuk még özv. *Molnár K.-né* szőnyegjeit, *Hadácsy Rezsőné*, *Penzl Jenőné*, *Kiszely Jánosné*, *Csapó Emmy*, *Németh M.* (Pápa), *Bertalan Rózsa*, *Deogárió Irén*, *Istvánffy Miklósné*, *Keresztény Tisztviselőnők*, dr. *Danderer Jánosné* női kézimunkáit, *Demjén J.* csipketervezeteit, *Pettkó Zsigmond* gobelin díszlapjait, *Jellinek S.*, *Gyivis J.* másolásait, *Nagy Ernő* arcképeit, a *Veszprémi Kerámia Műhely* remek készítményeit, *Hamvas Magda* agyagfestészeti munkáit (Bpest), *Bandik S.* gyönyörű üvegcsiszolásait (arany okl.) (Ajka), *Wellner Gyula* segédjének műfogkészítményeit (arany okl.), *Fekete Elly* (Bpest) tűkarcolásait, *id. Hajagos Imre* szabászati szakrajzait (aranyérem), *Fehrentheil* mérnök terveit stb.

A gazdasági kiállítás termeiben *gróf Eszterházy Pál*, *Tótvázsonyi Béruradalom*, *Szabó Viktor* olajgyára, *Lókuti Háziiipar*, a *Tündérmajori agyagipar*, *gróf Jankovics B. Endre* téli gazdasági iskolájának, méhészetének és szövőtanfolyamának, a *Csetényi Hangya Szövőtelep*, a *Tapolcai Háziiipari Felügyelőség*, a *Pápai Földm. Iskola*, *Leimeszter K.* bognársegéd (arany díszokl.) munkái keltettek feltűnést. A borászati és kertészeti résznél a zirci apátság, *gróf Esterházy Tamás* Pápa, *Pincemesteri Tanfolyam* (Budafok), *Illikmann Gy.* és *Farkas kádármesterek* készítményei különösen megdicsérendők. Az udvaron *gróf Zichy Béla* bányájának mangánércei, *Tell Mihály* faipari vállalatának (Zirc) készítményei, *Fehér Miklós*, *Pyramis*, *Schlich-Nicholson* gépei és gazd. felszerelése, *Tóth Árpád* (aranyérem) és segédjének *Cseh Lajosnak* (arany okl.) három harangja, *Gombárovits Jenő* bábos és gyertyaöntő remek készítményei stb. keltettek élénk érdeklődést.

A kiállítást sok érdeklődő látogatta s nézte végig.

Veszprémi Hírlap, 1923. július 8. 1. p.

ANGLO-DANUBIAN LLOYD

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
MAGYARORSZÁGI IGAZGATÓSÁGA
BUDAPEST, VI, VILMOS CSÁSZÁR-UT 55. — TELEFON: 57-58.

GENERAL INSURANCE Co. LTD.
HEAD OFFICE FOR HUNGARY
TELEFON: 57-58.

Alapító anyaintézet: London, Guarantee and Accident Co. Ltd. London.

Á G A Z A T O K :

<ol style="list-style-type: none"> 1. Tűz, villámcsapás és robbanás 2. Betöréses lopás 3. Baleset 4. Szavatosság 5. Chomage (üzemszünet) 6. Óvadék (hűtlen kezelés) 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Egyetemes automobil 8. Szállítmány, érték (valoren) és podgyászbiztosítás 9. Életbiztosítás minden módozatban (orvosi vizsgálat nélkül is) „Janus”
---	---

Korlátlan teljesítőképesség, lelkiismeretes gondos ügykezelés, gyors és előzékeny kárlebonyolítás.

Veszprémi főügynökség: Veszprém, Szigethy József-uca 31.

Az utolsó veszprémi csutorásmester

Néhány évvel ezelőtt mikor a jó öreg *Rados* bácsi, az utolsó veszprémi fazekasmester, elköltözött az élők sorából, ellátogattam az utolsó csutorásmesterhez is. A mai generáció csak elvétve hall csutoráról s még ritkábban lát csutorát. Pedig valamikor enélkül a mulatság sem volt igazi, valamint az sem volt igaz magyar ember, akinek vásárkor, vagy ha bármily alkalomra hazulról elköszönt, csutora nem lógott a nyaka köré tekert szíjon. Talán a régi, tüzes magyar bor sem volt olyan jó másféle edényből, mint ebből az ivókészségből, mely taktóriásan engedte csak folyni az áldott szőlőlevet s csak úgy magát kínálgatva, huncutkás megcsökönnyődéssel engedte kifolyni a búfelejtőt.

Abban az időben a gyerekeknek nem egy, meg kétujjni bort adott az apjuk, hanem csak egy csutorakupakkal. Meg is volt az arány. Mert a gyerek is csak annyit ér egy meglett emberhez viszonyítva, mint a teli csutorához képest annak kivájt kupakja.

Ma már el sem tudnák sokan képzelni, hogy ennek készítése valamikor olyan sok iparost foglalkoztatott, hogy ez régebben existenciákat teremthetett s hogy valamikor Veszprémben a csutorásoknak külön céhük volt. Azt hinné a mai ember, hogy csak egy-két külön, jó fúró-fargónak, vagy valami excentrikus szobrászművésznek a munkája ez a gyönyörűségeken kifaragott tárgy, melynek magyar motívumai akármelyik művészt alkotás-vággal töltenének el, s amely szép kompozíciókon és azoknak tökéletes kidolgozásán nem egyszer mereng el sóhajtva a jó magyar és bánkodik a régi magyar kisiparosság pusztulásán.

A legutolsó veszprémi csutorás senki más, mint az öreg *Illikmann György* uram, aki a régi Cserhát egyik legősibb helyén, egy nagyon gödrös utca vége felé, öregségéhez éppen hozzáillő roskadozó házban lakik. Hatalmas szál ember, fehér a haja, mint a karácsonyi hó, de a szeme még most is tűzben ég, ha a régi világra terelődik a szó. Műhelyének szüette, de még ily állapotában is elég erős szerszámai között magyaros vendégszeretettel fogadott az öreg bácsi. Mert hogy a legeslegjobbkor, disznóölés napján kerestem fel. Ő maga készített el minden tölteleket s bizony, nem győztem betelni annak ízletességével. Mikor dicsértem, csak ennyit mondott rá magyarázatul:

– Hja! az apámtól tanultam!... Mert akkor így volt a szokás... A mi fiaink már urasabban adják, hentest hivatnak...

Arra a kérdésemre, hogyan készült a csutorán lévő szép mintázás, a következő feleletet kaptam:

– Hát csak úgy, hogy neki állok a faragásnak s addig-addig faragom, míg készen nincs. Mintát sohasem használtam, az már benn van a késem hegyében...

Poharazás közben a régi veszprémi világról is érdeklődtem. Erre aztán egy olyan régi képviselőválasztás kortesnótával válaszolt, amelyben az akkori városi életben szereplő nevesebb emberek majd valamennyien benn vannak. A vers pontosságáért ő sem állt jót, mert bizony hosszú évtizedek tűntek el azóta, mióta utoljára hallotta. Én is úgy vettem észre, hogy zökkenik egy-egy része, de azért a régi kortesnótáknak jellemzéseül s a benne előforduló nevek érdekes megjelenítéséül leközlöm. Persze csak így szövegben, mert az öreg *Illikmann* bácsi el is énekelte.

Búsul a Rozsos-párt
Jelenek esetén,
Hogy a Rozsos Pista
Nem maradhat helyén.
Kesereg szegény
és az egész Kunság,
Zokogva kiáltja:
Oda a szabadság!

Bezerédy Gyula
igazság barátja
Fekszik forró lázba,
A nem várt csapásba.
Az igazság körül
Pedig őt találta.
Nála nélkül elvész
Szép Veszprém városa.

A szegény tót Pongrácz,
Az ártatlan rajkó,
Mivel éhen futul,
Majdnem megbolondul:
Minek ez a zászló,
Minek csodáltatni,
Mikor az ágy alá Kell azt majd bedugni!

Mégis a tót Pongrácz
Kitűzte zászlaját,
A nagyszájú Széll Pál
Kezdi rágni bajszát.

A Nagy Lajos fazekas
Rugja a korongját,
Hogy megbukni látja
Rozsos kompániát.

A Galamiba Illés,
Éliás próféta
A szent Ferencieknel
Requiemet tartja.
A nagy bánat mihatt
Van keserves sírás
S a jászdobot üti
Vörös Kóber szítás.

Amint e régi versből is látható, a két jelöltön kívül a közéletben szereplő emberek, majdnem kivétel nélkül iparosok voltak. S ha az ember eltűnődik a most tapasztalható nagy hanyatláson s ha meggondolja, hogy mennyire tönkretették ezt az osztályt a kapitalisták s a liberális szellemű törvények, nehéz a vigasztalódás és szinte jobb jövőt nem is mer remélni. A céhek megszűnésével megszűnt az iparosság vezető szerepe is. A segédből, ki a céhbeli mesternek valósággal fia volt s kire atyai szeretettel, de ha kellett atyai szigorral is vigyázott, munkás lett, akit hovatovább felszippantott a szakszervezet, mely azon mesterkedett, hogy megbontsa az addigi egyetértést s mestere ellen tüzelje az iparossegédet. A gyárok pedig kiűtötték a mesterek kezéből az önállóságot s bekényszerítették a zakatoló gépek közé fehérrabszolgául.

Talán el sem hiszi a mai fiatalság, hogy 30 évvel ezelőtt Veszprém városának kisiparos volt a polgármestere: Kováts Imre takácsmester. A lakása a Temetőhegyen volt a Temetőhegy-utcában, a mai Vajda-féle házban.

Mindezt szépen megbeszélgettük az utolsó veszprémi csutorással. Láttam az arcáról, szemének villanásából, mily jól esik neki a visszaemlékezés a régi jó világra.

Hogy a mai egykések is tanuljanak a régi iparos családok nemzetfenntartó erejéből, nem felejtetem el megjegyezni, hogy ennek az öreg iparosnak 32 unokája volt, kik közül 21 még ma is él. Kell-e ennél nagyobb fajszeretetet és erősebb fajvédelem?!...

Mielőtt elkövetkeztem volna, újra végignézttem az öreg műhelyen. A kívül rozoga házban rozoga, szúette faszerszámok merednek fel a szoba gerendás mennyezetéig, mintha e régi eszközök mentenék csak meg az egész házat az összeroskadástól.

Önkéntelenül az jutott eszembe, hogy a magyar kisiparosság helyzete is hasonlít egy ilyen rozoga házhoz, szinte minden percben összeomolhatik. Ezer szerencse, hogy vannak köztünk olyan jószívvel, erős lélekkel és istenadta tehetséggel megáldott emberek, kik – habár a sors erősen gyötri őket, mint a fát a szű – kemény, dacos magyar akarattal védik és emelni próbálják a nemzetnek ezt a nagyon értékes osztályát: a magyar kisiparosságot.

Mohos.

Veszprémi Hírlap, 1925. december 20. 1–2. p.

A veszprémi kereskedők és iparosok tiltakozó nagygyűlése

Az Ipartestületek Országos Szövetségének fölhívására Magyarország iparosai és kereskedői súlyos gazdasági sérelmeik orvoslására április 22-én az egész országban tiltakozó gyűléseket tartottak. Veszprém kereskedői és iparosai a Petőfi-színházban tartották meg gyűlésüket rendkívül nagy érdeklődés mellett. Az iparosok és kereskedők hatalmas erejű demonstrációja impozáns kifejezése volt annak az indokolt és érthető elkeseredésnek, amelyet a nehéz gazdasági helyzet köztük keltett. Erre az alkalomra nagyon sokan jelentek meg a vidék kereskedői és iparosai közül is, akik mindenben csatlakoztak a határozati javaslatok követeléseéhez.

A nagygyűlést *Hajagos Imre* ipartestületi elnök nyitotta meg. Bevezető szavaiban kijelentette, hogy a nagygyűlés nem helybeli intézmények és közegek ellen irányul. Hasonló összejövetelt és tüntetést az országban 123 helyen tartanak. Ez az egész ország területére kiterjedő hatalmas megmozdulás a kereskedő és iparosvilág olyan tiltakozása akar lenni a nyomasztó terhek ellen, amely a legilletékesebb tényezőknél a mai állapotok tathatlanságát fogja bebizonyítani. Ezután az adósérelmeket ismertette, követelte az adótörvények olyan irányú megváltoztatását, amely jobban alkalmazkodik az adóalanyok teherbíró-képességéhez. Szomorúan kell megállapítani, hogy az üzletek üresek, a műhelyek csendesek. Régi, nagy tiszteletnek örvendő, tekintélyes iparoscsaládok a pusztulás szélén állanak, társadalmi és nemzeti kötelességeiket teljesíteni nem képesek. Az adótörvények mostani alakjukban olyanok, hogy csak lüktető, mozgékony, élénk, erős kereskedelmi és ipari élet tudhat követeléseiknek megfelelni, de a mai elgyengült kereskedelem és csak alig tengődő ipar alattuk összeroppan. Szívesen adja a kereskedő és iparos munkája gyümölcsének egy részét az

ország céljaira, csak azt kívánja, hogy adják meg a lehetőséget a produktív, eredményes munkának. *Hajagos Imre* általános tetszéssel fogadott beszéde után *Herczeg József*, az Ipartestület jegyzője felolvasta a határozati javaslatot az adótörvények reformja tárgyában, melyet a nagygyűlés élénk helyesléssel határozattá emelt.

Pósa Endre az állami anyagbeszerző központ fölállítására elleni küzdelemre hívta föl a nagygyűlést. Ha az állam megvalósítaná tervét, sok iparos és kereskedő esnék el oly szállításoktól és megrendelésektől, amelyek most tekintélyes mennyiséget tesznek ki és nagyszámú vidéki családnak nyújtanak jelentős segítséget. Az anyagbeszerző központot állítólag azért akarják fölállítani, mert a vidéki iparosok és kereskedők áruik súlyos minőségűek, drágák és megbízhatatlanok. Tiltakozik a vidéki kereskedők nevében ezért a beállítás ellen. A háborúban nem a kiskereskedelem és ipar károsította meg az államot súlyos anyagok szállításával, hanem a fővárosi nagyüzemek. Kívánja a hatósági és házi üzemek leépítését is, mert ezek káros konkurenciát jelentenek a kisipar és kereskedelem részére, anélkül hogy a fogyasztóközönségnek valami kis előnyt is biztosítanának. *Hajagos Imre* hozzászólása után *Herczeg József* előterjeszti a határozati javaslatot, melyet egyhangúan elfogad a nagygyűlés.

Ezután *Hajagos Imre* a tárgysorozat harmadik pontját ismerteti, amely a betegsegélyezési törvény reformját sürgeti. Kívánja a munkásbiztosítók autonómiájának visszaállítását, de olyanformán, hogy ezek ne legyenek, mint a múltban, szociáldemokrata érdekek támogatói, ápolói olyan szellemnek, amely végül a kommunizmusban jutott teljes kifejlődésre. Követeli az iparosságra és kereskedőkre háruló terhek méltányos csökkentését. A munkásbiztosítók részére állami kölcsön engedélyezését ellenzi és a határozati javaslatot is hasonló értelemben ajánlja elfogadásra. *Herczeg József* felolvasása után a határozati javaslatot *Hajagos Imre* módosításával fogadja el a gyűlés.

Kelemen Imre, a Veszprémi Kereskedők Társulatának elnöke bejelenti a kereskedők szolidaritását az iparossággal. A határozati javaslatok a kereskedők régi sérelmeinek is kifejezést adnak, ezért örömmel jelenti be a kereskedők hozzájárulását a nagygyűlés határozataihoz. Kívánja, hogy a nagygyűlés hozza meg a kívánt eredményt, az ipar és kereskedelem szabad lélegzését és nyugodt fejlődését.

Hajagos Imre zárószavaiban összetartásra buzdított és a Magyar Hísekeggyel a gyűlést bezárta.

A közvágóhíd ünnepélyes megnyitása

Amint ismeretes, Veszprém város képviselő-testülete az igénybe vett külföldi kölcsönből elsősorban a vágóhíd építését határozta el. A terv megvalósult, a közvágóhíd elkészült és ennek átadása, illetve megnyitása pénteken délelőtt ment végbe. A régi vágóhíd helyén épült fel az új, a kies fekvésű Séd partján. A terep ízlésesen van elrendezve, szépen bekerítve, maga az épület impozáns benyomást tesz és annak megtekintése arról győz meg, hogy mindenben megfelel a modern technika és higiénia követelményeinek. *Mohácsi László*, budapesti vágóhíd-tervező tervezte, az építési munkát *Csomai Kálmán* műépítész, az asztalos munkát *Paór János* készítette, a gépi berendezéseket *Röck István* gépgyára szállította. A vágóhíd el van látva marha és sertés vágóhíddal, jéggyárral, hűtőkamrákkal, a segédek részére öltöző- és fürdőszobákkal, az állatok részére ólakkal, az egész üzemet villany hajtja. Ott van a hatósági hússzék, állatorvosi laboratórium, iroda, felügyelői lakás stb. A jéghez és húsmosáshoz szükséges vizet a városi vízvezeték szolgáltatja, a Séd vize csak tisztogatásra lesz felhasználva és a visszafolyó szennyvíz leszűrésére megfelelő készülék van beállítva. A városi tanács, a képviselő-testület, élén *dr. Komjáthy László* polgármesterrel várták a főispán és alispán megérkezését. A polgármester a főispánhoz intézett üdvözlő beszédében a vágóhíd felépítését mint a város legfontosabb szükségletét jelölte meg, rámutatva ennek fontos közegészségügyi vonatkozására, kérve a főispántól a megnyitás megengedését. A főispán válaszában örömmel üdvözölte a városi tanácsot és azon reményének adott kifejezést, hogy ezen intézmény létesítése kezdete azon sorozatnak, mit a régi város fejlődése megkíván. Ezután az állatok vágását is bemutatták. A munka megkezdése előtt *Oblatt József* mondott köszönetet a polgármesternek ezen közérdekű intézmény létesítéséért, egyben kérte, hogy a vágóhídi díjakat a fogyasztóközönség érdekében méltányosan állapítsák meg, amit meg is ígért. Jelen voltak a megnyitásnál az említettek kivül: *dr. Horváth Lajos* alispán, *dr. Szalóky József* főszolgabíró, *dr. Horváth Károly* pénzügyigazgató, *dr. Homoky Béla* rendőrfőkapitány, *Hanitz Gáspár* az államépítészet vezetője, *Tamássy József*, *Kovács*, *Pillitz* és *Havas Jakab* állatorvosok, *Varga Kálmán* katonai főállatorvos, *Gaál Lajos*, *dr. Cziegler Albert* stb. Az épület 2.400.000.000 K-ba került, melyből 1.200.000.000 korona az építkezés, 800.000.000 korona a gépberendezés, a különbözet pedig egyéb berendezései tárgyakra esik.

Veszprémi Hírlap, 1927. április 3. 5. p.

Ünnepek

Március 15-ének megünneplése

A szabadság e felragyogó napjának évfordulóján elcsendesült Veszprém-ben minden politikai és egyéb nézeteltérés és a polgárság a munkássággal együttesen adózott a dicső nap emlékezetének. Adja a magyarok Istene, hogy a kölcsönös megértés és megbecsülés mielőbb elkövetkezzék és ne csak együtt ünnepeljen, hanem egybeforrva küzdhessen a társadalomnak ma még különálló e két osztálya hazánk jövőjéért, boldogulásáért.

Reméljük, hogy ez a szebb kor is elkövetkezik.

A hivatalos ünnepélyről tudósításunk a következő:

Az ünnepségek sorát a Veszprém városi néptanácsnak, mint a város néptörvénnyel kreált új képviselőjének ünnepélye nyitotta meg. Ez volt a tulajdonképpeni hivatalos ünnepelés. Szombaton, 15-én már reggel 9 órakor zeneszóval toborozták gyülekezésre a különböző szociáldemokrata szakszervezeteket, amelyek csapatonként mentek egymásután. Elöl mindenik egy kis piros táblát vitt, erre volt felírva az egyes szakszervezetek neve. A cigánybanda a francia forradalmi indulót, a „Marseillaise”-t játszotta.

A városház előtt történt gyülekezés után, a szintén oda igyekvő polgári elemekkel, meg a Dalegyesület tagjaival, nemzetiszínű és vörös lobogók alatt, zeneszóval felvonultak a Rákóczi-térre, ahol már nagy közönség várt. Itt az egybegyűltek elénekelték a Himnuszt, majd a zöld gallyakkal díszített szónoki emelvényre lépett *Erdős Béla*, a szociáldemokratapárt vezető tagja és hosszabb beszédet mondott. Történelmi visszpillantást vetett 1848. március 15-től napjainkig s ide érve lelkesülten tett vallomást október 31. mellett, mint amely betetőzte a március 15-én megkezdett vívmányokat. Szavai, – leszámítva a fenyegetőzést, – általában, még az elmúlt rendszer bírálatánál is tapintatosak voltak s így nemcsak elvtársainál, hanem a polgárságnál is sokszor helyeslésre találtak. Utána *Róland Ferenc* szociáldemokrata-iparos szavalt el lendülettel Csizmadia Sándor „Proletár” című költeményét. Nagy tetszést aratott.

Hajagos Imre, ez a nagyon intelligens iparos volt a harmadik ünnepi előadó. Mint a veszprémi polgárság egyetlen tagja, aki a hivatalos ünnepélyen szerephez jutott, a mai súlyos időkhöz illő megértéssel – s ezt hangsúlyozva is –, méltatta a 48-as nagy napok, s ezek elsőjének: március 15-ének jelentőségét. Szavaiból a magyar polgár honszerelmének jóleső melege árad szét hallgatóira, akik meg-megújuló, kitörő éljenzéssel voltak neki hálásak. Ismert szónoki készsége aztán valóságos költői lendületet vett,

amikor a háborúban elesett hősekről, a „mártirokról” emlékezett meg és mély hatást keltett. Mindenki tudta, hogy az apai szív apotheozisa volt az aldozatul esett hős fiú emlékezetének.

Még a hadban volt tagjaival újjáizmosodott kitűnő Dalegyesületünknek szépséges éneke következett („Csak magyarok legyünk” és a „Tavaszmúlt” hazafias dalokat adta elő pompásan) s az ünneplők serege zeneszó mellett a Korona-szálló elé, a Petőfi emléktáblához vonult. Itt *Neumayer Imre*, a helybeli szociáldemokrata párt elnöke szólott röviden Petőfi szelleméhez, bemutatván neki álmai teljeseését. A programba felvett plakett megkoszorúzás azonban elmaradt. A koszorút csupán a szónok ügyesen összekötött gondolatvirága helyettesíté.

Szónoklat után egyesek megint a „Marseillaise”-be akartak kezdeni, ám a tömeg hangulata a „Szózat” mellett nyilatkozott meg. Mint egyetlen parancsszóra, lekerültek a fejekről a kalapok, amikor a Dalegyesület reárendítette s énekelte oly átérzéssel, amit talán még soha:

„Hazádnak rendületlenül
Légy híve ó, magyar!”

Az énekkartól az összesített zenekar vett át végül a szerepet s az összesereglett nagyszámú közönség a Rákóczi-induló hangjainál szépen szerteoszlott.

Veszprémi Hírlap, 1919. március 18. 2–3. p.

Március 15-ének megünneplése

Keddi számunkban, anyagghalmazat miatt csak arról a hivatalos ünnepről referálhattunk, amelyet a Veszprém városi néptanács rendezett március 15-én. A szabadság ünnepét azonban – amint előre jeleztük – más, tekintélyes helybeli egyesületek is megünnepezték s ezeknek lefolyásáról következőkben közlünk tudósítást:

A Keresztény tisztviselők veszprémi egyesülete impozáns keretben ünnepelte meg március 15-ét a városháza nagytermében, amelyet zsúfolásig megtöltött az ünneplő közönség, amely főlemelő érzés gyanánt fogja megőrizni a hazafias ünnepély emlékét. Hírneves *Dalegyesületünk* három énekszámot adott elő *Gaal Sándor* igazgató-karnagy szakavatott vezetése mellett. Kedves szereplésükről csak az elismerés és hála érzelmeivel emlékezhet meg a krónikás. Szívhez szóló volt *Scipiades Irén* elnök igaz magyar lelkesedéssel

kísért megnyitója a nemzeti trikolor szimbolikus jelentőségéről. Az ünnepély fénypontja *Csajághy Károly* törvényszéki bíró ünnepi beszéde volt. ... Beszédje végén a közönség percekig ünnepelte. Utána *Tóth Juliska* meleg érzéssel, bájos lelkülettel szavalta el a „Rákóczi indulót”, majd a Dalegyesület gyönyörű énekével az ünnepély bezárult.

A *veszprémi iparos- és kereskedőifjak önképzőköre* vasárnap, 16-án de. gyülekezett tagjait az egyesület helyiségében, ahonnan az egyleti zászló alatt felvonultak a Várba istentiszteletre. Az ünnepi misét dr. *Babos Dezső* kegyesrendi tanár mondotta a piaristák templomában, az egyházi zenét orgonán dr. *Jánosy József* törvényszéki bíró, hegedűn *Misányi Lajos* kegyesrendi tanár szolgáltatta hozzá művészi előadással. Az önképzőkör tulajdonképpen ünnepélye azonban du. 3 órakor kezdődött az egyesület helyiségében. A Himnusz áhítatos eléneklése után *Kránitz József* igazgató, egyleti elnök tartott emelkedett szellemű ünnepi szónoklatot március 15-ének lélektanáról, majd *Szász Ferenc* díszelnök olvasott fel szemelvényeket Petőfiről, Széchenyiről, Kossuthról és átszötte azokat az ő ragyogó hazafiságának aranyszálaival. Ezt *Fodor Antal*nak fulmináns szaválata követte. Petőfi „Talpra magyar”-ját adta elő tűzzel, lelkesedéssel, amint azt a költemény megköveteli. *Vajda Terus* ugyancsak Petőfitől szavalta a „Hazáról” c. költeményt, *Vajda Zsófia* pedig Csizmadia „Petőfi”-ét. Mindkettő dicséretreméltó színezéssel. *Neumann Sándor* tanító tartott végül beszédet március 15-ének jelentőségéről, majd a Szózat fejezte be a szépen lefolyt házi ünnepélyt.

Veszprémi Hírlap, 1919. március 20. 2. p.

Október 6.

Az aradi vértanúkért megtartani szokott gyászünnepséget az idén impozánsabban ünnepelte meg Veszprémben a magyar lélek, mint az elmúlt utóbbi esztendőkből. Érezte mindenki, hogy el kell szívben záródokolni azokhoz a hősközhöz, akik a hazaszeretet áldozatai voltak, mert csak a honszeretem, ennek igazi megbecsülése mentheti meg ezt a nemzetet. Délelőtt 9 órakor gyászistentisztelet volt a dómban, amelyet dr. *Rott Nándor* megyéspüspök mondott. Résztvettek rajta a vármegye *Bartos* kormánybiztos és *Bibó* alispán vezetése mellett, a katonaság élén *Teimer* alezredes várm. katonai parancsnokkal, a város, a bíróság és a többi hivatalok mind. Felvonultak az összes egyletek és körök saját házi- és gyászzászlóik alatt s ott volt az összes tanintézetek ifjúsága és nagyszámú közönség.

Délután 4 órakor a Rákóczi-téren nyilvános ünnepély volt, amelyet a városi hatóság rendezett a közönség óriási részvétele mellett.

Erről az ünnepségről, amelyen szintén megjelentek a hivatalok küldöttségei s amelyet ugyancsak egyleti és nemzeti zászlók sokasága tarkított, lapzárás miatt nem adhatunk kimerítő tudósítást, amit pedig annak szép egyetértésben és méltóságteljesen történ lefolyása, s a remek szónoklatok megérdemelnék. Először a cigánybanda játszott kurucdalokat, majd a dalárda előadásában a Himnusz következett. Ezt követte *dr. Weber Pál* pápai t. káplán, püspöki titkárnak gondolatokkal és hazafias lendületben egyaránt gazdag, gyönyörű ünnepi beszéde. *Hajagos Imre* ipartestületi előljáró, majd *iff. Csomai János* gazdaköri elnök szólottak azután az egybegyűltekhöz értelmesen, hazafiasan, végül *Tihanyi Kiss Sándor* ref. lelkész tartott fulmináns beszédet az ő ismert nagy szónoki képességével. A Dalegyesület, amely az egyes felszólalások között is szerepelt, a Szózat hangjaival zárta be a megható ünnepséget.

Veszprémi Hírlap, 1919. október 7. 2. p.

Zrínyi-ünnepély a laktanyában

A vármegyei katonai parancsnokság folyó hó 13-án délelőtt 10 órakor, Zrínyi Miklós születésének háromszázadik évfordulója alkalmából kedves ünnepélyt rendezett. *Márky Dénes* felső kereskedelmi iskolai tanár ismertette értékes, szívemarkoló felolvasás keretében a nap jelentőségét. Foglalkozott Zrínyivel mint költővel, hadvezérrel és hadtudományi íróval, ez utóbbi keretében bővebben ismertette Zrínyinek a török áfiumról írott munkáját. Részt vett az ünnepélyen *Fanta Géza* alezredes, vm. katonai parancsnok tisztikarával és a legénység. – Jóleső érzéssel emlékezünk meg ezen ünnepélyről, hogy ezekben a válságos időkben épp a katonaság emlékezett meg a nap jelentőségéről. A kiváló hadvezér életének és munkájának feltárása jó hatással volt derék katonáinkra. Kár, hogy az ünnepélyt nem tették eléggé jó előre közhírré, hogy abban a polgári társadalom és a tiszti családok is intenzívebb részt vehettek volna.

Veszprémi Hírlap, 1920. május 16. 2. p.

A piaristák templomának jubileuma

A helybeli kegyesrendi ifjúsági templom építését egy régi kis kápolna helyett 1828-ban kezdték meg. A rend 10.000 forintján kívül a veszprémi püspökség, káptalan tagjai s világiak (hg. Batthyányi, gr. Zichy-családok stb.) jelentékeny hozzájárulásával 16.000 forintba került a templom építése. Az alapkövet 1828. május 1-én áldotta meg és helyezte el *Kapácsy József* megyéspüspök, a későbbi hercegprímás. Ő végezte később a templom megáldását, majd pedig már mint esztergomi érsek a harangok megszentelését is és ünnepi beszédében úgy nyilatkozott, hogy mint ezen intézet volt növendéke minden szívességre örömmel vállalkozik, mert Isten után a kegyesrendiek oktatásának köszöni a magas állást, amelyre a Gondviselés helyezte. Most vasárnap 6-án ünnepli meg a gimnázium ezt a százéves jubileumot. Reggel fél 9 órakor ünnepi szentmisét mond *dr. Lukcsics József* egyetemi tanár, apátkanonok a gimnázium volt növendéke, szentbeszédet pedig *Zimányi Gyula* budapesti piarista főiskolai igazgató. D. u. fél 3 órakor litánia. A szentmisétől litániáig a templomban szentségimádás lesz. A jubileum napján a templom látogatói 50 napi búcsúban részesülnek.

Veszprémi Hírlap, 1928. január 22. 6. p.

Ez is Veszprémben történt

Szimfonikus hangverseny

A színházi zenekar vasárnap délelőtt 11 órakor a színházban matinét rendezett. A műsor keretében előadták: 1. Strauss: Cigánybáró nyitányát, 2. Lehár: „Arany és ezüst” keringőjét, 3-ik száma a műsornak *Komor Ferenc* kardalos énekszámát volt, szép hangja s eléggé rutinizott előadása hatást ért el. Ezután Liszt Rapszódiaját játszotta a zenekar *Bethlen-Bruckner* igazgató vezetésével, majd Suppé: „Pajkos” diákok nyitánya volt a második rész első száma, továbbá Pokov: Piccolo-koncertjét *Türr István* játszotta a kar kísérete mellett, után Verdi „Traviata fantasia” és végül Fucik: Florentin-induló szerepeltek még a műsoron. A szimfonikus hangverseny elé érdeklődéssel néztünk, azonban sajnos nem elégítette ki várakozásunkat. Veszprémben hozzászoktattak bennünket az értékes klasszikus zenéhez, aminek a matiné egyáltalán nem volt nevezhető; inkább kakofónia volt az, mint szimfonikus hangverseny. Ha már az igazgatóság az anyagiakon kívül kultúrcélt is óhajt szolgálni, akkor nem szabad szem elől tévesztenie azt, hogy nem zenei analfabéták a veszprémiek, hanem kritikus zeneismerők és kedvelők is. A szimfonikus hangversenyeket szívesen látogatja Veszprém közönsége, de kívánságát tolmácsoljuk, amikor azt kérjük az igazgatóságtól, hogy ne tekintsen bennünket, veszprémieket kísérleti nyulaknak, akiket össze nem tanult zenekarával viviszekciót végezhet.

Veszprémi Hírlap, 1919. október 9. 2. p.

Bontják a tüzérbarakkokat

A város főmérnöki hivatala megkezdte a jutasi úti tüzérbarakkok lebontását. A hibátlan épületfákat elsősorban az alsóerdei cselédházak s más sürgősebb természetű épületek felépítéséhez kívánnak anyagot felhasználni a feleslegeseket pedig a szegényebb néposztályok építkezési szükségleteire tervezi eladni a városi főmérnök.

Veszprémi Hírlap, 1919. december 2. 2. p.

Kirabolták a Károly-templomot

Megdöbbenéssel vettük a hírt, hogy városunkat sem kímélték meg a szentségtörő kezek, amelyek az utóbbi időben a vidék több helyén nyúltak a templomok berendezéséhez. Ma reggelre virradóra ugyanis ismeretlen tettesek betörték Veszprém legszebb templomába, a néhai báró Hornig Károly bíboros püspök által építtetett s róla elnevezett Károly-templomba és kirabolták. Noha a különböző helyekről érkező templombetörések hírére óvatosságból még külön lakatokat is helyeztek a templomajtókra, mégis sikerült azokat a gonosztevőknek felnyitni s a templomba behatolni. Itt az oltárszekrényt vésővel feszítették föl és kirabolták belőle az aranyból készült szentségtartót és áldozókelyhet. A belső ajtó Wertheim lakatzárát is bezárták, de a külső bezárására, úgy látszik, már nem maradt idejük a rablónak. Az esetről reggel azonnal jelentést tettek a rendőrségen. A tettes a helyi viszonyokkal ismerős lehetett s ezért nem ártana egy alapos razzia a városban.

Veszprémi Hírlap, 1921. január 30. 3. p.

Károly templom belseje

Az Erzsébet-liget

parkírozása befejezést nyert. Szépen simított sétautak szegélyezik a különböző dísnövényekkel beültetett pázsitokat s meghatározott helyeken, jobbra a szabályosan megritkított fák közelében, modern vasbeton padok vannak elhelyezve. A liget általában ma a rendezettség képét mutatja és kellemes üdülőhely gyanánt fog szolgálni a veszprémieknek. Kár, hogy az éj leple alatt legázolják a szép pázsitot aljas indulatú emberek s az éjjeli világítás hiánya miatt még csak a rendőrség sem terjesztheti ki reájuk a figyelmét kellőképpen.

Veszprémi Hírlap, 1921. június 12. 3. p.

Ebzárlatot

hirdettek ki 90 napra a minap, mert egy veszett ebmarási eset állapotított meg a városban. A hirdetmény világosan megmondja, hogy a kutyákat póráz és szájkosár nélkül nem szabad az utcára eresztetni s most mégis arról értesítenek bennünket, hogy ezt a rendelkezést sokan nem tartják be. Vannak ugyanis, akik csak pórázon vezetik, mások csak szájkosárral látják el a kutyájukat, holott mindkét feltétel együtt teljesítendő. Figyelmébe ajánljuk ezt a város közönségének a saját érdekében, mert a rendelkezés megszegése kihágást képez és büntetést von maga után.

Veszprémi Hírlap, 1921. február 8. 2. p.

Sárfolyam

Veszprém város – úgylátszik – nemcsak az árfolyam tekintetében tart lépést a korszellemmel, hanem a sárfolyam tekintetében is. A korszellemhez tartozik ugyanis, hogy minden hiányosságunkat és rendetlenségünket a háború, a forradalom meg az oláh megszállás nyakába varrjuk s így kényelmesen megokoljuk nemtörődömségünket. Mert egy kis veletörődéssel és jóakarattal könnyen meg lehetne szüntetni azt a borzalmas állapotot, ami Veszprém utcáin így, hóolvadás idején tapasztalható. Valósággal folyik a sár a kikövezett úttesten és átjáróknál, merényletet követve el a közönség lábbelije ellen. És így van ez azokon a járdákon is, amelyeket nem fed sem kő-, sem aszfaltburkolat. Például az Óvári-utca, a város eme legforgalmasabb utcája valósággal cuppog az arra járók lába alatt s jó szerencse, ha el nem merül a nagy tócsákban a kalucsni, vagy a félcipő. Egy-két kocsi murvával, segíteni lehetne ezen, valamint azon is, hogy a város tulajdonát képező moziba se csónakon kelljen levezni. Ugyanígy sárfolyamról kapunk panaszokat a Temetőhegy, Jeruzsálemhegy és Cserhát mellékutcaiból is, amely helyeken szintén megtenné egy kis kavics vagy murva. Veszprém rendezett tanácsú város és nem falu, az előkelősége is magával hozná tehát, hogy ne csak a tanácsát tartaná rendben, hanem az utcáit is.

Veszprémvármegye, 1922. február 28. 3. p.

Utca elnevezése

A veszprémi új telepen, ahol a kislakásokat fogják felépíteni, már megállapította a városi tanács az új utcák elnevezését. A törvényhatósági úttól a házakig vonuló utcát Petőfi-utcának, a házak között futó utcát pedig Szigethy József-utcának keresztelte el. – Nagyon helyes, ha nagyjaink nevével nevezik el az utcákat, ennek azonban csak úgy van értelme, ha az elnevezés foganatosítva is lesz. Sajnálattal kell azonban megállapítanunk, hogy a Szabadi-utca és Almádi-út házaira még ma sem került fel a két útvonalnak pedig már régebben Horthy Miklós utcára változtatott neve s a Bolgár Mihály-utca még ma is a Kerekeskút-utca nevet viseli. Itt említjük meg azt a zavart keltő helyzetet is, hogy Veszprém két Kopácsy-tér van. Egy Kopácsy József-tér a Búzapiac-téren levő, immár általánosan „Szénatér”-nek nevezett Reviczky-féle épület mellett és egy Kopácsy-tér a Jeruzsálemhegyen a Festő-, Jeruzsálem- és Iskola-utcák torkolatánál. Jó lenne az egyiket másképp elnevezni.

Veszprémvármegye, 1922. április 25. 3. p.

A megáradt Séd

Öreg emberek nem emlékeznek a Séd ily nagy megáradására, mint aminek szemtanúi voltunk az elmúlt szombat estéjén. A szelíd Séd-patak a hegyekből belésiető rengeteg hóléből hihetetlen mértékben megnövekedett, kilépett medréből előntve a körülötte levő kerteket, s némely helyütt „zúgvabúgva törte át a gátat s el akarta nyelni a világot”. S hogy ez mégsem sikerült neki, egyedül annak köszönhető, hogy nem a Tisza folyik városunkon keresztül, hanem csak a Séd. De még így is rengeteg kárt okozott. Egyes házakat, így a Mészáros-féle malmot, a Szekér házat és kertet teljesen körülfogta s csak derékig érő víz átgázolása után lehetett ki és bejutni. Nevezett malom műhelyébe is benyomult, veszélyeztetve az ott levő gabona-, de különösen lisztkészletet. Csak néhány bátor és jóérzésű ember önkéntes segítségével tudták a drága élelmicikkeket biztonságra helyezni. A nagy-híd felnyitott zúgóját lenyomta a nagy tömegű víz s ez eltorlaszolás miatt a hólé nagy része a Frick-malom felé folyó ágba keresett utat. Csakhamar kicsapott medréből, behatolt több lakás pincéjébe s egy-két szegényebb iparosnál pótolhatatlan károkat okozott. A gépház közelében átvezető nagy fahidat összerombolta. Ilyen a mi kis Sédünk, ha nagyon megharagszik. Azonban a közönség is haragszik. Még pedig azért, mert a várható és esetleg nagyobb veszélyt előidéző áradás dacára is alig egy-két hatósági embert láttak a helyszínén s némely esetben tisztára önként vállalkozóknak köszönhető, hogy a fenyegető veszedelmet úgy-ahogy, sikerült elhárítani.

Veszprémi Hírlap, 1922. március 2. 3. p.

A veszprémi Nepomuki Szent János szobor

A helybeli Hosszú-utca 34. számú háza falánál áll Nepomuki Szent János szobra, amelynek érdekes jogtörténeti múltja van. Ez a szobor képezte ugyanis Veszprém régmúlt idejében a határvonalat a káptalani kegyúri jog és a város területjoga között. Ezt a szobrot nemrégiben, épületjavítás közben megháborították csendes magányában s a talapzatát befalazták. A tanács erről tudomást szerzett s azonnal intézkedett, hogy a szobor régi sértetlenségébe mielőbb visszahelyeztessék, ami már meg is történt.

Veszprémvármegye, 1922. augusztus 15. 3. p.

A tűzoltótorony új harangja

A háború alatt a veszprémi tűzoltótorony egyik harangját is elrekvirálták s azóta a toronyóra nem tudja külön verni a negyedeket és egészet, hanem valamennyit egy hangon üti, mintha kongatnának. Minthogy most már mindenütt pótolják az elrekvirált harangokat, a városi tanácsban szóba került, hogy a tűzoltótoronyba is kellene egy másik harangot felszereltetni. Ezt azonban csak közadakozás útján lehetne megvalósítani, mint annak idején a torony megjavítását. Valószínűleg gyűjtést fognak indítani erre a célra. Az új harang felszerelésével egyidejűleg az órát is megjavíttatnák, mert most igen rossz állapotban van s mindig aszerint jár, hogy melyik oldalról kapaszkodik a szél a mutatójába.

Veszprémvármegye, 1922. augusztus. 3. p.

Hótemető a Temetőhegyen

Még a fülünkbe fenyeget az elmúlt éjszakák bakonyi muzsikája, amint az ablaktáblákat rázza, mintha kiszedni akarná; hideg ujjával az ágyunkig ér, bár zárva a spaletta és rakva a kályha; egyik roham a másik után, mi lehet ott kinn, a hómezőkön, hol „szikrázó haraggal nyargalnak” a viharok, hurcolván, kergetvén a havat a pusztaságokon? Csak mikor kitombolta magát az orkán, halljuk meg, látjuk meg, mit műveltek a rút éjszakák. Itt egy pár ökor fagyott meg, ott vonatokat ásnak ki, kilométeres utakat kellett végigfáradni az utasoknak, elhagyván a kihűlt kupékat. Veszprémben rekedt győriek, Győrben veszteglő veszprémiek négy-öt nap múlva kerülnek haza, nanseni utakat tevén meg közben az átszállásoknál. De kevesen látták csak azt a képet is, ami a temetőhegyi kis utcánál tárul elénk, mik a Nagymezőről torkolnak be a Schönfeld-kocsmá háta mögött. A Fejérvári József-utcának a mező felőli megnyílását három-négy ház hosszúságában, utcaszélességben hatalmas hótömeg tömte meg. Hóhegyek, amelyek befalazták az ablakokat, kapukat, a lakók létrán, a kőkerítések fölött jutnak ki a hóhegyekre, most vágnak, ásnak csákánnyal, lapáttal csak akkora kis ösvényt, hogy a fal mellé húzódva kijuthassanak. Egy helyen a ház cseréptetőjére is feltorladt a hó, mintha hatalmas hullám vágott volna fel, amelynek aztán vissza már nem volt útja. Mintha egymás hátán a padláson akartak volna bejutni. A Szilvádi-utca felső része ugyancsak utcaszéles, falmagasságú hóval betemetve, mintha csak ide hordták volna ki az egész város hótömegét, préselt hatalmas oszlopokban s itt is csak közvetlen az ablakok alatt visz el keskeny gyalogjáró, ezt mentették ki a széles utcából. A „Netovább” kis zsákutca vagy hivatalosan Bakony-utca is szomorúan mutatja az éjszakai orkán-orgiák tánchelyét: ezeket a szélső kis utcákat televerte, teletömte hófúvásokkal a szél s most olyan tehetetlenül állnak ott a kis házikók, mint a váratlan gyásztól leverte árvák, akik csak szepegni tudnak. Harmincöt éve nem volt ilyen kegyetlen idő, mondja egy kis viskó gazdája, aki már belefáradt a csákányozásba. Már járt a rendőrségen is, hogy közérőten kérjen a beszállásolt hótömegek ellen. A szomorú impressziókkal szemben némi derűt jelen az az értesülésünk, ami azt mutatja, hogy nincsen olyan rossz, amiből valami jó ne származna. Legalább így értelmezték a beállott kényszerhelyzetet azok a temetőhegyi atyafiak, akik csütörtök estétől fogva a „Sénföld”- kocsmában bennragadtak, befalazván annak kijáróit zárórára körskörül a mezőről behajszolt hótömegek. Minthogy azonban a pincébe akadálytalanul le lehetett járni, a helyzet napokon át az volt, hogy kinn a kocsmát övező hóhegyek tetejét a német asszonyok tartották megszállva,

sopánkodásaiknak és sürgetéseiknek azonban mi fogantja sem vala, tehetetlenül hallgatták a hófalakon tompán átszűrődő víg danát: „nagy hófúvás van az árokba, szerelmes vagyok a lányokba”, míg a külső és belső viharok hatása alatt a nóta egyre gyengült s negyed napra a bennrekedtek berekedten kiásattatának.

Veszprémi Hírlap, 1923. január 28. 3. p.

- 30 fok körül

Írta: Szegi

- Hogy van, hogy van?
- Köszönöm, csak megfagyok.

*

Eddig azt hittem, hogy akkor kapok „dunctost”:

1. ha beteg vagyok,
2. ha vendég van.

Eme felfogásomat kiegészíteni: És

3. kapok végül dunctost bőségesen, ha a 30 fokos hidegben befagy a befőtt és enni kell.

*

- Mi az? Ha feldobom fehér, ha leesik sárga?

- Ugyan kérem, ne vicceljen! A tojást ha feldobom fehér, ha leesik – jégdarab.

*

A hírlapok „házasság” rovatai nagyon üresek. Ki tud ilyen hidegben beolvadni egy idegen családba?!

*

Befagyott a vízvezeték: emelkedni fog a bor ára.

*

Mi ez a nagy fagy a tisztviselők fizetésrendezéséhez viszonyítva? Az már tíz év óta befagyott állapotban van.

Veszprémi Hírlap, 1929. február 17. 7. p.

1891 óta nem volt ilyen nagy havazás, -20 – -30°C körüli hőmérsékletet mértek Veszprémben.

Benéz a Bakony...

Benéz a Bakony a veszprémi várba...
A bástyafokról tisztán látható,
ahogy a város határát bezárja.
Most úgy érzem, ott vége a világnak;
Azokra, kik rám túl a hegyen várnak
Úgy gondolok, mint mesés másvilágra.

Benéz a Bakony a veszprémi várba...
Öreg fején megmozdult már a hó.
Tövében duzzad, árad a patak:
A Séd, nekem az egyetlen folyó
S az Aranyoskút, a fordított Léthe...
Mondják, ki belekóstolt vizébe,
Az felejteni nem tud sohasem.

Túl a bakonyi, havas hegyeken
Szépek talán a budai hegyek,
Kékek és lilák is tán, ha jó az alkony,
De nincsen mégsem olyan alkonyat
Sehol a földön, mint a Bakonyaljon...
Oh mért nem volt elég, hogy odahaza tartson?

Csbai

Békéscsaba, 1922. március.

Veszprémmegye, 1922. november 15. 1. p.

Kerítésrombolás

Az elmúlt vasárnap éjjel a hajnali órákban a Károly-templom vas kerítését 10 méter hosszúságban egy részeg kompánia leszakította. Meg kell állapítanunk, hogy városunk azon negyedében a közbiztonság nincs eléggé megvédve, mert 2 évvel ezelőtt ismeretlen gonosztevők betörték a Károly-templomba és ellopták a szentségtartót és áldozókelyhet, az elmúlt télen pedig a Károly-téren napirenden voltak az ablakbetörések. A most történt gonoszság is azt mutatja, hogy ez a városrész nagyobb védelemre szorul.

Veszprémi Hírlap, 1923. május 6. 2. p.

Veszprémben nagy csoda esett

Szomaházi nem hiába írta meg Veszprémről a „Meseváros” című regényét, mert az elmúlt héten mesébe illő szörnyek ejtették ijedelembe a város békés, de e békességben igen jó fantáziával megáldott lakosságát. A vár keleti oldaláról furcsa hangok hallatszottak már napok óta. Szuszogás, sziszegés, mélyhangú krákogás egymást váltották. S a környéken lakók visszaemlékezve a szép gyermekkor meséskönyveire, nagy rémületbe estek. Találgatni kezdték e borzalmas hangzavar eredetét. Persze mindjárt segítségükre siettek a legtudátelekosabbak, s uramfia kísült, hogy a hétfejű sárkány ütötte fel tanyáját valamelyik sziklaodúban, míg mások sárkánykígyóról álmodoztak. Némelyik kevésbé tudós természetismerő tűzokádó kitérésétől tartott, akadt azonban olyan is elég, aki aláaknázott várról beszélt, melynek alázuhanó szikláit az egész várost romba döntik. Szóval megállt az ész. E tehetetlen helyzeten segítő, kivonultak néhányan a rendőrségtől s megjelent az újonnan szervezett tűzoltóság is (tűztorony nélkül). Felkutattak minden talpalatnyi zugot, de bárhogy sziszegett is a sárkánykígyó őkegyelmessége, csak nem akart előbújni rejtekhelyéből. Pedig még revolverlövések is ijesztgették. Lett volna még ugyan egy szakadék, mely felkutatásra várt, de nem volt elég nagy a bátorság, hogy oda bárki is lemerészkedjék. A közönség vacogott a láztól, de még jobban a félelemtől. A mentőcsapatok pedig eredménytelenül távoztak, tápot adva e bizonytalanságban a körülakók végső elkeseredésének. S másnapra megfejtődött a nagy rejtély. A mesebeli sárkánykígyó s a hétfejű sárkány, valamint az egyéb félelemre ingerlő csodadolgok helyett az okosan kutatók megtalálták mindezen hibás feltevések eredő okát: több igen szépen kifejtett gyöngybagoly képében, melyekből két fiókat már el is fogtak, keserves rabságba vetve a sok ijesztgetésért. Mert hát kétszeresen megérdemlik ezt a rabságot. Először is azért, mert feldúlták a város olcsó villanyárban tündöklő, vízadómentes s tűztoronyország nélküli nyugalalmát, másodsor pedig azért (még halált is érdemelnének), mert a kínálkozó csodát, mely városunkat európai hírnévre emelte volna, megsemmisítették. Várjunk most már csak türelemmel tovább, míg újabb alkalom nem kínálkozik egy újabb veszprémi csodára. A rossz nyelvek szerint ez nem is késhetik már sokáig, mert arról suttoznak, hogy olcsóbb lesz a villany- és a vízdíj.

Bagoly.

Veszprémi Hírlap, 1923. november 18. 3. p.

1925. május 10-én a MOVE pályán megtartott zászlószenteléskor a közeli kavicsbányában felállított mozsárágyú csöve a díszlövéskor szétrobbant.

A tragikus végű mozsárrobbanás áldozatai

A város közönségét kivétel nélkül mélyen megrendített a múlt vasárnapi megrázó szerencsétlenség. *Thott Károly* és *Horváth István* halálos fejsébekkel kerültek el a felrobbant mozsár mellett. Azóta mindketten kiszenvedtek. A szerencsétlenség előidézésének közvetlen oka a roppant erős fojtás és a megengedettnél sokkal több robbanó anyag volt. Ehhez járult még, hogy a gyújtólyukba hintett puskaport a mozsár fölé hajolva papírral gyújtották meg. A lőpor nem tudta a fojtást kidobni, óriási tompa dörejvel szétvette a mozsarat, a két szerencsétlen ifjút abban a pillanatban földre terítette a detonáció borzalmas ereje, a mozsár súlyos vasdarabjai fejüket összeroncsoolta. A rendőrség rögtön a helyszínére ment, nemsokára hatalmas embergyűrű képződött a szerencsétlenség színhelye körül. Mindenki a rémülettől lenyűgözve néz a két szerencsétlen véget ért ifjúra. Rövidesen megérkezik a mentőkocsi és kórházba szállítják az áldozatokat. Az orvosok minden elkövetnek, de látják, hogy munkájuk eredménytelen lesz. *Thott Károly* már az est folyamán meghalt. Még a szerencsétlenség színhelyén az oda siető katolikus papok feloldozták, a kórházban hittanárja az utolsó kenetet is föladta neki. Lelke megtisztulva szállt Teremtőjéhez, mély fájdalmat és gyászt hagyva hozzátartozói és az egész város lelkében. Akik közel álltak hozzá csak dicsérni tudják, tanárai a legjobb növendékek közé számították. Különösen ismeretes volt erős hazaszeretetéről. Korán meg is tanulta a haza jelentőségét. Kétszer menekült az oláhok elől. Először a háború alatt megindult oláh invázió alkalmával, másodszer 1918-ban, amikor a háborút elvesztettük. Lelkében állandóan élt Erdély képe és erősen vágyott vissza szűkebb hazájába. Mielőtt honvágya teljesült volna, el kellett mennie egy másik hazába, ahol nem kell többet szenvednie és menekülni, örök nyugalmat és békeséget talál. Kedden reggel lelkiüdvéért gyászmisét tartottak, amelyen megjelent a kereskedelmi iskola, több intézet küldöttséget és sokan az őszintén gyászoló veszprémi társadalomból. Temetése délután 3 órakor volt nagy tömeg részvételével. Amikor a gyászszertartás megkezdődött, minden szem könnyes lett, a tömegben mély megindultság vett erőt. A Veszprémi Dalegyesület gyászénekeket énekelt. Intézete nevében *Mattushek Richárd* igazgató búcsúztatta el és egyik osztálytársa. Sírját megszámlálhatatlan koszorúval és virággal borították el. Az igazgató szavaival búcsúztunk a sírtól: Isten veled! Emlékedet és lángoló

hazaszeretetedet magunkkal visszük. *Horváth István* a halántékán kapott több centiméteres mély fejsébet erős agysérüléssel. Időnkint magához tért, legnagyobbbészrt eszméletlen állapotban volt. Csütörtök este 10 óra körül váltotta meg a halál kínos szenvedésétől.

Veszprémi Hírlap, 1925. május 17. 3. p.

Egy tapasztalat

E rövid sorok írója megjárta Dunántúl összes számottevő városát. Ez ugyan nem nagy dolog, de éppen elég a következők megállapítására. Lokálpatriotizmus nélkül mondhatom, hogy a mi ősi fészünk, a mi Veszprémünk viszonylagosan véve nem marad el a többi dunántúli város között. Nem minden dunántúli város dicsekedhetik oly szép fekvéssel és környékkel, mint Veszprém. Hol találjuk mását pl. a Várnak? A kultúra dolgában is sok város mellett előnyben vagyunk: nincs mindenhol oly szép és értékes múzeum, mint a miénk! A középületei sem éppen az utolsók, ha el is dugták egyiket másikat. Győrnek, Szombathelynek ma sincs olyan színháza mint nekünk, holott jóval nagyobb városok. Dacára az elrontott vasúti politikának, Veszprémnek is van akkora idegenforgalma a Balaton közelsége miatt főleg nyáron, mint akármelyik dunántúli városnak stb. Csak egy a hiba. A városnak még mindig nem erénye a köztisztaság. Mióta a dinnyeszezon tart, azóta naponként 5-ször hanyat vágódhatik a gyanútlan járókelő a dinnyehéjon. A zsebjét egy óra alatt tele szedhetné gyufa és egyéb skatulyákkal. Egy kocsit megrakhatná a rossz fazekakból. Egész Európát lángba boríthatná az utcán röpködő papírossal és szalmával. Hogy a pénteki hetivásár után hogyan néznek ki napokig az utcák, arról jobb nem beszélni. Hát bizony kellene ezen segíteni valahogyan? Hogyan? Mindenesetre az illetékes városi hatóságok becses figyelmét hívjuk fel erre a körülményre! E sorok írója megfigyelte pl. Győrben, hogy délelőtt 10 órakor még tele volt a tér sátrakkal és délután 5 órakor nemcsak a sátraknak, de még a piszoknak sem volt nyoma. Azonban a köztisztaság nem kizárólag az előljáróság gondja, hanem még inkább a közönségé. Egyenlőre csak annyit jó lenne megtanulnunk saját városunk ócsárlása helyett, hogy ne szórjunk el mindent az utcán és ne sópörjük ki a szemetet az utcára. Egyenlőre ennyit!

Egy veszprémi

Veszprémi Hírlap, 1925. szeptember 13. 5. p.

A város történeti emlékei

Múlt számunkban cikkben soroltuk fel azokat az utcajavításokat, rendezéseket és csinosításokat, amelyeket a városi tanács az utóbbi időben mindenki öröme végeztetett. Most újabb életrevaló terv keresztülviteléről számolhatunk be. A Várban levő un. organista lak falába két hatalmas öntvényből készült táblát helyeztetett el, amelyen a város történeti emlékeit sorolják fel. Magyar és német nyelven olvashatja városunk rövid történelmét az a rengeteg kiránduló, aki bennünket különösen nyáron felkeres s egyúttal útmutatóul szolgál a város történelmi nevezetességű helyei megtekintéséhez. Kívánatos volna a tábla kellő megvilágítása is, hogy este is olvasható legyen. Azonkívül fontos és forgalmas útvonal is ez. Mindkét táblát s fölötte a város címerét Márvány Dezső tehetséges földink, öntőmester készítette.

Veszprémi Hírlap, 1926. október 24. 4. p.

A forgalmas Óvári-utca

Azóta, hogy a főutcáról a Hosszú-utca felé a Horgos-utcán át a kocsik és járműforgalom tilos, így a kocsik és járműforgalom az Óvári-utcán át bonyolódik le s ezáltal nemcsak országos és hetivásárok alkalmával, hanem minden más napon is az Óvári-utca a belváros egyik legforgalmasabb utcájává lett. A temetőhegyre s a Pápa felé igyekvő kocsik és összes járművek az Óvári-utcán át közlekednek. Ezt a forgalmat még inkább növelik az újonnan beállított autóbusz járatok is. A tapolcai, balatonfüredi, almádi és pápai autóbuszoknak az Óvári-utca a kiinduló és visszatérő állomása, jelenleg itt van a garázs is a postaépület udvarában. Minthogy ily módon ennek az utcának eddig csekély forgalma óriási módon megnövekedett, a városi hatóságnak több gondot kellene és kell is fordítania ezen utca tisztogatására és öntözésére. Most már nem elég, ha úgy mint eddig tette, múlt században való lajtos kocsijával naponta kétszer és pedig reggel 7 és délután 3 órakeresztül hűvös öntözés módjára az utcát locsoltatja, ami a mostani meleg napokban fél óra alatt teljesen fel is szárad, hanem kötelessége a fokozottabb separtetésen kívül megfelelő, rendszeres gyakrabbi öntözéssel azt a rettenetes port is állandóan lekötnie, amelyet az ezen utcán áthaladó kocsik, autók, autóbuszok, motorkerékpárok két emelet magasságig is felkavarnak. „A tisztaság fél egészség”, tartja a közmondás, járjon elől a város kötelességszerű jó példával! (Egy előfizető.)

Örömmel adjuk tudomására a nagyközönségnek e hírrel kapcsolatban, hogy néhány napja e téren örvendetes javulás észlelhető városunkban. Minden héten hétfőn, szerdán és szombaton a vártól ki a Move pályáig a főútvonalakat felsöprik és megöntözik. A két piacot, a zöldségpiacot és gabonapiacot minden kedden és pénteken, sőt a zöldségpiacot még vasárnap d. e. 10 órakor is felsöprik és megöntözik.

Veszprémi Hírlap, 1927. augusztus 20. 5-6. p.

Veszprémi képek

Odébb álltam a Kossuth Lajos-utcába, a Varga mosoda elé, hol elalvó és meggyulladó reklám pislogja, hogy: „Mos, fest, tisztít!” Megint megszólítanak. Most egy katona.

– Ugyan kérem, hol van egy másik puceráj?

Kérdem én: Hát ez nem jó magának?

Nem kérem – szól a katonám – mert én legénységi ruhát hoztam, ez meg „mos, fest, (de csak) – tisztít..., legénységét nem.

*

Divatos legújabban Veszprémben a pislogó reklám. Nekem nagyon tetszik, mert sok benne az őszinteség. Például a Kossuth Lajos-utcában a dohányüzlet előtt van egy lámpa, melyen ez áll: „Trafik” és hol elalszik, hol meggyullad. Hát ebben van az őszinteség! Mostanában olyan a trafik, ha az ember rágyújt: hol meggyullad, hol elalszik.

Pislog az egész város, mint miskolci kocsonyában a béka. Megszólítottam a temetőhegyi sógorot: „No sógor, mit szól hozzá?” Aszongya: Nem újság e' kéröm. Nálunk a Temetőhegyen 10 éve ég így a villany, hogy hun ég, hun elalszik.

*

Hát igaz, hogy nem újság a kivilágítás Veszprémben, mert a tűztorony már évek óta ki van világitva. (Mit tetszett mondani? Hogy ez azonban nem alszik el?) Nem hát. Ott van a toronyőr. Az alszik.

*

Legújabb divat: a szoknya elől rövid, hátul hosszú. De azt kevesen tudják, hogy az új fazon neve „veszprémi ruha” lesz. T. i. a veszprémi házakról van mintázva. Azok is elől földszint – rövidék és hátul négyemelet – hosszúak.

Veszprémi Hírlap, 1929. január 27. 6. p.

Tilos az ácsorgás és álldogálás a gyalogjárdán

A m. kir. Rendőrség szervezetének és szolgálatának szabályozása tárgyában kibocsátott rendeletben biztosított jogánál fogva az államrendőrség megtiltja a Vármegyeház-utcának a Kioszk-tőzsdétől a Dr. Óvári Ferenc-utca s a Szabadság-tér sarkáig, a Szabadság-tér, Rákóczi-tér, Gizella-tér és Rákóczi-út mindkét oldalának, valamint a Gizella-térnek a Kossuth Lajos-utca s Horthy Miklós-utca sarkáig terjedő gyalogjárónak ácsorgás általi elfoglalását s a gyalogközlekedésnek álldogálás általi akadályozását. Aki ezen rendeletben foglaltakat megszegi, amennyiben cselekménye súlyosabb rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s 100 pengőig terjedhető s behajthatatlanság esetén megfelelő elzárásra átváltoztatandó pénzbüntetéssel büntetendő.

Veszprémi Hírlap, 1928. március 18. 6. p.

Veszprémi képek

Amikor az Óvári-utcát olajozták, az egyik olajozó munkást megkérdeztem: – Aztán mondja öreg, gondolja, hogy most már többé nem porzik ez az utca?

– Majd, ha fagy! – volt a kurta válasz. Akkor gorombaságnak vettem. Most látom, hogy az öreg bölcs volt és nem goromba. Mióta fagy, tényleg semmit sem porzik az Óvári-utca.

*

Negyedik polgári, stilsztika óra. Tanár magyaráz: a költő az ellentétek egymással való szembeállításával is színezhetsz. Például:

Kis lak áll a nagy Duna mentében.

No gyerekek, ki tudna erre egy másik példát mondani?

Billeget a Weisz Jancsi a Kossuth Lajos-utcából és így szól: nagy híre van most a kis postának.

*

Miért hívják a megyeházát megyeháznak? Mert az épületnek elől lábai vannak. És ha lábai vannak, úgy biztosan megy e ház.

*

Jutas pályaudvar megszűnt. Tehát az altisztképzőt nem hívhatjuk jutasi altisztképzőnek? De minek hívjuk? Csak nem Külsőpályaudvari altisztképzőnek? Viszont! Az ottani posta a „Jutas” nevet megtartotta. Hogyan címezzük most már a leveleket oda? Így!:

Veszprémi altisztképző intézetnek

Külsőpályaudvar
u. p. Jutas

A városi képviselő-testület hosszas kérvényezése után 1928 novemberében változtatta meg a MÁV Igazgatósága a Jutas állomás nevet Veszprém Külső-pályaudvarra. (Veszprémi Hírek, 1928. nov. 25.)

*

Hallotta a szenzációt?! Veszprémben húsvétkor minden városi tisztviselő egy havi fizetést kap kézhez!

Ne mondja! Ez szép. És biztos?

Biztos hát, mert az idén húsvét elsejére esik.

Szegi

Veszprémi Hírlap, 1929. február 2. 6. p.

Tartalomjegyzék

Előszó	5
A felborult világ	7
Az elvesztett háború után	16
Újraéledő egyesületek	38
Az új nemzedék	57
Muzsikáló veszprémiek	70
Hétköznapiak – ünnepnapok – mindennapok	94
Megnyílt a múzeum	95
Megújuló templomok, új harangok	105
Veszprémi írók – veszprémi művészek	109
Sportélet	120
Ipar – kereskedelem	125
Ünnepek	134
Ez is Veszprémben történt	139

Múltidéző sorozat

*Veszprém város és a veszprémi polgárok
élete a helyi sajtó tükrében*

Múltidéző

*Szerkesztette dr. Csiszár Miklósné
Veszprém, 1999*

Régi jó idők

*Válogatta és szerkesztette dr. Csiszár Miklósné
Veszprém, 2000*

Pillanatképek a 19. századi Veszprémből

*Válogatta és szerkesztette Csiszár Miklósné
Veszprém, 2005*

Változó Veszprém a 20. század elején

*Válogatta és szerkesztette Csiszár Miklósné
Veszprém, 2006*

Veszprém a világháború évtizedében

*Válogatta és szerkesztette Csiszár Miklós
Veszprém, 2007*

A város élni akar.

Veszprém 1919–29

*Válogatta és szerkesztette Csiszár Miklós
Veszprém, 2008*